

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΖΩΗΣ

**ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗ
ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΟΝΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΡΗΓΑ ΓΕΩΡΓΙΑ (ΑΜ:2004096)

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2011

**Αφιερωμένο στους γονείς και τ' αδέρφια μου
που με στήριξαν για να τα καταφέρω.**

Ευχαριστώ.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν

	<i>Ευχαριστίες</i>	<i>Σελ.1</i>
	<i>Πίνακας περιεχομένων</i>	<i>Σελ.2</i>
	<i>Εισαγωγή</i>	<i>Σελ.5</i>
	<i>Περίληψη</i>	<i>Σελ.7</i>
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	
<i>1.</i>	<i>Ιστορική εξέλιξη του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης</i>	<i>Σελ.9</i>
<i>1.1.</i>	<i>Από την αρχαία Ελλάδα ως το Βυζάντιο</i>	<i>Σελ.9</i>
<i>1.2.</i>	<i>Η Οθωμανική Αυτοκρατορία</i>	<i>Σελ.10</i>
<i>1.3</i>	<i>Η πρώτη περίοδος (1827-1911)</i>	<i>Σελ.10</i>
<i>1.4</i>	<i>Η δεύτερη περίοδος (1911 – 1975)</i>	<i>Σελ.12</i>
<i>1.5</i>	<i>Η τρίτη περίοδος (1976 έως σήμερα)</i>	<i>Σελ.13</i>
<i>1.5.1</i>	<i>Το σχέδιο Ιωάννης Καποδίστριας</i>	<i>Σελ.14</i>
<i>1.5.2</i>	<i>Το σχέδιο Καλλικράτης</i>	<i>Σελ.15</i>
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΜΝΟ	
<i>2.</i>	<i>Εκλογικές αναμετρήσεις από το 1946 έως σήμερα</i>	<i>Σελ.17</i>
<i>2.1.</i>	<i>1^η Ορισμένη Δημαρχία μετά την Ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων</i>	<i>Σελ.17</i>
<i>2.2.</i>	<i>2^η Ορισμένη Δημαρχία (Σεπτέμβριος 1950-Απρίλιος 1951)</i>	<i>Σελ.18</i>
<i>2.3.</i>	<i>Εκλογές του 1951</i>	<i>Σελ.18</i>
<i>2.4.</i>	<i>Εκλογές του 1954</i>	<i>Σελ.20</i>
<i>2.5.</i>	<i>Εκλογές του 1959</i>	<i>Σελ.20</i>

2.6.	Εκλογές του 1964	Σελ.22
2.7.	Δικτατορία των Συνταγματαρχών ²	Σελ.23
2.8.	Πτώση της Χούντας	Σελ.24
2.9.	Εκλογές του 1975 ³	Σελ.24
2.10.	Εκλογές του 1978	Σελ.25
2.11.	Εκλογές του 1982	Σελ.26
2.12.	Εκλογές του 1986	Σελ.27
2.13.	Εκλογές του 1990	Σελ.29
2.14.	Εκλογές του 1994	Σελ.29
2.15.	Εκλογές του 1998	Σελ.30
2.16.	Εκλογές του 2002	Σελ.30
2.17.	Εκλογές του 2006	Σελ.31
2.18.	Εκλογές του 2010	Σελ.32
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΑΠΟ ΤΟΝ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ» ΣΤΟΝ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»	
3.	Η πορεία του συστήματος διακυβέρνησης στους ΟΤΑ	Σελ.33
3.1.	Εισαγωγή του δυαδικού συστήματος (δήμοι - κοινότητες)	Σελ.33
3.2.	Το Πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας»	Σελ.36
3.2.1.	Οι επιλογές του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006)	Σελ.39
3.2.2.	Το Δημοτικό Συμβούλιο	Σελ.46
3.2.3.	Η Δημοτική Επιτροπή	Σελ.48
3.2.4.	Ο Δήμαρχος	Σελ.49
3.2.5.	Οι Αντιδήμαρχοι (θεματικοί και τοπικοί)	Σελ.49
3.2.6.	Η Επιχειρησιακή (ή Εκτελεστική) Επιτροπή	Σελ.51
3.3.	Το σχέδιο «Καλλικράτης»	Σελ.52
3.3.1.	Ο Δήμαρχος	Σελ.55

3.3.2	Οι Αντιδήμαρχοι	Σελ.56
3.3.3	Εκτελεστική Επιτροπή	Σελ.57
3.3.4	Δημοτικό Συμβούλιο	Σελ.58
3.3.5	Επιτροπές του Δημοτικού Συμβουλίου	Σελ.59
3.3.5.1	Οικονομική Επιτροπή	Σελ.59
3.3.5.2	Επιτροπή Ποιότητας Ζωής	Σελ.60
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	
4.	Μεθοδολογία της έρευνας	Σελ.62
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	
5.1	Αποτελέσματα και συμπεράσματα από απαντήσεις ερωτηματολογίου	Σελ.64
5.2	Συμπεράσματα από τις συνεντεύξεις	Σελ.77
5.3	Συγκριτική ανάλυση αποτελεσμάτων – συμπερασμάτων	Σελ.79
5.4	Συμπεράσματα	Σελ.81
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α, ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	Σελ.83
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β, ΑΠΟΜΑΓΝΩΤΟΦΩΝΗΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	Σελ.87
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	Σελ.92

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα εργασία με τίτλο Ιστορίες Ζωής, Κοινοτική οργάνωση και Μνήμη στο Δήμο Καλυμνίων, αντικείμενο μελέτης ήταν η ιστορική εξέλιξη των συστημάτων Αυτοδιοίκησης, η σύγκριση τους και η ανάλυση τους. Σκοπός της εργασίας ήταν να δούμε τα αποτελέσματα των αλλαγών των δύο τελευταίων συστημάτων αυτοδιοίκησης (Καποδίστριας-Καλλικράτης) σε γενικό επίπεδο, αλλά και ειδικά στην περίπτωση του Δήμου Καλυμνίων. Ποια ήταν η πορεία του θεσμού της αυτοδιοίκησης; Ήταν επιβεβλημένη η αλλαγή του προηγούμενου συστήματος; Εξυπηρετεί τους πολίτες το νέο σύστημα; Είναι κατάλληλο και αποτελεσματικό το νέο σύστημα; Ποια είναι η γνώμη των πολιτών για το νέο σύστημα, τι πιστεύουν οι αιρετοί;

Για τη μεθοδολογία της ερευνάς μας προτιμήσαμε τα ερωτηματολόγια γιατί ήταν δύσκολο να πάρουμε τόσες πολλές συνεντεύξεις από απλούς πολίτες και να μπορέσουμε να κωδικοποιήσουμε τις πληροφορίες μέσα από αυτές και να βγάλουμε σωστά συμπεράσματα. Ενώ για τους αιρετούς επιλέξαμε την μέθοδο των συνεντεύξεων επειδή ήταν λίγοι σε αριθμό και κρίναμε ότι είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να μπορέσουμε να αντλήσουμε περισσότερες και εγκυρότερες πληροφορίες.

Οι πληροφορίες για την παρούσα έρευνα αντλήθηκαν από βιβλία, από τα αρχεία του Δήμου Καλυμνίων, το Διαδίκτυο, τα ερωτηματολόγια και τις συνεντεύξεις των αιρετών.

Παρ' όλες τις αρχικές μας προσδοκίες δεν στάθηκε κατορθωτό η ολοκλήρωση της εργασίας όπως είχαμε αρχικά ορίσει, λόγω των διαφόρων προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στην πορεία της ερευνάς μας. Σημαντικότερες δυσκολίες, ήταν να έρθουμε σε επαφή με ικανοποιητικό αριθμό αιρετών για να μας παραχωρήσουν συνεντεύξεις, αλλά και απλούς πολίτες. Καθώς θα ήταν δύσκολη η συλλογή τόσων πολλών συνεντεύξεων, αλλά θα ήταν ακόμα αδύνατη και η ανάλυση τους και η εξαγωγή σωστών συμπερασμάτων, γι' αυτό προτιμήθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου όσον αφορά τους πολίτες και η μέθοδος των συνεντεύξεων στους αιρετούς για να καταφέρουμε να αντλήσουμε όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες.

Συμπερασματικά καταλήξαμε πως ήταν αναγκαία και επιβεβλημένη η αλλαγή του προηγούμενου συστήματος διακυβέρνησης, παρότι και με το νέο σύστημα υπάρχουν κίνδυνοι κατάχρησης της εξουσίας, μιας και ο Καλλικράτης παραχωρεί πολλές στους αιρετούς. Παρατηρείται πως η μεταφορά του κέντρου λήψης αποφάσεων από τις κοινότητες σε άλλο επίπεδο αποτελεί δυσλειτουργία στην εξυπηρέτηση των πολιτών και ειδικά σ' αυτούς των νησιωτικών περιοχών. Όσον αφορά την επιλογή ενός εκ των δύο συστημάτων υπάρχει μια δυσκολία απόφασης, γιατί και τα δύο έχουν αδυναμίες αλλά και δυνατότητες και υπάρχει σύγχυση στον κόσμο, ενώ για τους αιρετούς είναι ξεκάθαρη η άποψη πως ο Καλλικράτης είναι προτιμότερο σύστημα, γνωρίζοντας καλύτερα τις προοπτικές και τις δυνατότητες του.

Στο 1^ο κεφάλαιο της εργασίας μας παρουσιάζετε η ιστορική εξέλιξη του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το Βυζάντιο έως σήμερα.

Στο 2^ο κεφάλαιο παραθέτονται οι εκλογικές αναμετρήσεις για τον Δήμο Καλυμνίων από το 1946 έως και το 2010.

Στο κεφάλαιο 3^ο αναλύουμε την πορεία των συστημάτων διακυβέρνησης, από τον Καποδίστρια στον Καλλικράτη.

Στο 4^ο κεφάλαιο αναλύετε η μεθοδολογία της που χρησιμοποιήθηκε για την έρευνάς μας και για ποιους λόγους.

Και στο τελευταίο κεφάλαιο παραθέτονται τα συμπεράσματα της έρευνας μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο 1^ο Κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στην πορεία που ακολούθησε ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Από το 1827 έως και σήμερα έλαβε διάφορες μορφές και εξυπηρέτησε διαφορετικούς στόχους

Στο 2^ο Κεφάλαιο θα γίνει ιστορική ανασκόπηση των εκλογικών αποτελεσμάτων στο δήμο Καλύμνιων από το 1946 έως σήμερα.

Στο 3^ο Κεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα εκλογικά συστήματα που αφορούν τους δήμους και τις περιφέρειες τόσο με το σχέδιο «Καποδίστρια» όσο και με το σχέδιο «Καλλικράτη». Σε πρώτη φάση θα γίνει παρουσίαση των κεντρικών σημείων των δύο εκλογικών συστημάτων και στη συνέχεια θα γίνει συγκριτική ανάλυση των βασικών τους σημείων.

Στο 4^ο Κεφάλαιο θα αναφέρουμε τη μεθοδολογία ανάπτυξης της έρευνας για να εξάγουμε τις απόψεις τόσο των δημοτών, όσο και των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους στο Δήμο Καλύμνιων τόσο για το απερχόμενο όσο και για το επερχόμενο εκλογικό σύστημα στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές.

Στους δημότες ακολουθήθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου. Στο παρόν κεφάλαιο, λοιπόν, αναπτύσσεται η τεχνική και η μεθοδολογία ανάπτυξης του ερωτηματολογίου, που μοιράστηκε στους δημότες, καθώς και οι μέθοδοι συλλογής των πληροφοριών από τα ερωτηματολόγια, η επεξεργασία αυτών από το στατιστικό πρόγραμμα SPSS και η εξαγωγή χρήσιμων στατιστικών στοιχείων και συμπερασμάτων.

Αναφέρεται ακόμα και η μεθοδολογία κατάρτισης των ερωτήσεων που έγιναν κατά τη διάρκεια των διαπροσωπικών συνεντεύξεων με τους δημοτικούς συμβούλους του Δήμου Καλύμνιων καθώς και η τεχνική της απομαγνητοφώνησης των απαντήσεων και απόψεων τους για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων.

Στο 5^ο Κεφάλαιο θα παραθέσουμε τα συμπεράσματα της έρευνας που έγινε αφενός μέσα από τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν από 80 δημότες του Δήμου Καλύμνιων και αφετέρου μέσα από τις διαπροσωπικές συνεντεύξεις με τους εκλεγμένους

δημοτικούς συμβούλους του Δήμου. Θα παρουσιάζονται, επίσης, και συνδυαστικά στατιστικά αποτελέσματα μέσα από πίνακες και διαγράμματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Ιστορική εξέλιξη του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης

Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσης εργασίας γίνεται αναφορά στην πορεία που ακολούθησε ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης στο χώρο της Ελλάδας. Από το 1827 έως και σήμερα έλαβε διάφορες μορφές και εξυπηρέτησε διαφορετικούς στόχους. Η πορεία αυτή συνέβαλε στη δημιουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που γνωρίζουμε σήμερα. Όλη η διαδρομή του συστήματος τοπικής αυτοδιοίκησης και φυσικά της κοινωνικής πολιτικής που κατά τόπους ασκούσαν χωρίζεται σε τρεις περιόδους, για κάθε μία από τις οποίες γίνεται λόγος ξεχωριστά.

1.1 Από την αρχαία Ελλάδα ως το Βυζάντιο

Η σημερινή οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, έχει καθοριστεί σημαντικά από την εξέλιξη που η οργάνωση του κράτος έχει γνωρίσει στο πέρασμα των χρόνων. Το πολιτικό περιβάλλον καθώς και η προσπάθεια της κεντρικής κυβέρνησης να συγκεντρώσει όλες τις αρμοδιότητες είναι κάποιοι από τους παράγοντες που έπαιξαν ρόλο στην εξέλιξη του θεσμού.

Οι μελετητές τοποθετούν τα θεμέλια της αυτοδιοίκησης σε διαφορετικές περιόδους. Οι πόλεις κράτη της αρχαίας Ελλάδας θεωρούνται από πολλούς ως η απαρχή του θεσμού, ο οποίος μετεξελίχθηκε και πήρε μορφή που σήμερα γνωρίζουμε. Άλλοι ερευνητές εντοπίζουν το θεμέλιο της μορφής που έχει σήμερα η τοπική αυτοδιοίκηση, στα χρόνια του Βυζαντίου (Μοσχοβάκης, 1882, σ.68-81). Τέλος, υπάρχει και μια τρίτη άποψη που τοποθετεί την καταγωγή του θεσμού στο οθωμανικό διοικητικό σύστημα .

1.2 Η Οθωμανική Αυτοκρατορία

Αυτή την τελευταία άποψη θα υιοθετήσουμε και στην παρούσα μελέτη, προσπαθώντας να αναφερθούμε στην πορεία εξέλιξης του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Το μέγεθος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας καθώς και ο τρόπος λειτουργίας της, όπως το φορολογικό σύστημα, επέφεραν το διορισμό τοπικών αρχόντων ώστε όλο το οικοδόμημα να μπορέσει να λειτουργήσει. Οι τοπικοί άρχοντες είχαν την ευθύνη για την είσπραξη των φόρων, ενώ παράλληλα λειτουργούσαν ως γέφυρα μεταξύ της τοπικής κοινωνίας και της κεντρικής εξουσίας. Το Οθωμανικό Κράτος είχε μια αποκεντρωτική διοίκηση και επέλεγε τοπικούς στρατιωτικούς αρχηγούς. Αργότερα η Αυτοκρατορία διαιρέθηκε σε περιοχές, οι οποίες διοικούνταν από έναν Πασά. Οι επίσημες δραστηριότητες περιορίζονταν στη συγκέντρωση φόρων και στη στρατιωτική θητεία. Ορθόδοξοι ιερείς και δεσπότες εισέπρατταν τους φόρους και διασφάλιζαν την τάξη. Από τη βυζαντινή περίοδο μέχρι και σήμερα, συναντάμε τρεις περιόδους για την κάθε μία από τις οποίες θα αναφερθούμε ξεχωριστά στις παραγράφους που ακολουθούν.

1.3 Η πρώτη περίοδος (1827-1911)

Η πρώτη εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου συνέχισε το σύστημα εκπροσώπησης των τοπικών κοινοτήτων που ήταν σε ισχύ από τα χρόνια της τουρκοκρατίας. Στο προσωρινό πολίτευμα έλλειπαν οι ουσιαστικές αναφορές σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση. Ως εκ τούτου, οι τοπικές αρχές, που προϋπήρχαν από την περίοδο της τουρκοκρατίας, συνέχισαν να διαδραματίζουν τον πρωταρχικό ρόλο στην οργάνωση και στη διοίκηση των ελληνικών επαρχιών. Αυτές, άλλωστε, ήταν νόμιμες και στην αντίληψη των τοπικών κοινωνιών. Η κεντρική διοίκηση από την άλλη, ως νεοσυσταθείσα αρχή, προσπαθούσε να αποκτήσει τον κεντρικό έλεγχο, ανταγωνιζόμενη τις τοπικές αρχές. Το γεγονός αυτό οδήγησε στη συγγραφή του «**οργανισμού των ελληνικών επαρχιών**» το 1822. Το κείμενο αυτό είναι το πρώτο επίσημο έγγραφο του ελεύθερου ελληνικού κράτους, στο οποίο γίνεται λόγος έστω και για μια υποτυπώδους μορφής τοπική αυτοδιοίκηση, αφού η επαρχία οριζόταν ως η βασική μονάδα του νέου κράτους. Η παραπάνω κατεύθυνση επικυρώνεται και από τη δεύτερη εθνοσυνέλευση στην οποία

ψηφίστηκε ο «οργανισμός των ελληνικών επαρχιών». Σύμφωνα με αυτόν, εφαρμόζεται ένα περιφερειακό σύστημα διοίκησης, με περιφερειακό κέντρο την πρωτεύουσα της κάθε επαρχίας.

Ο ερχομός του Ιωάννη Καποδίστρια το 1828, σηματοδότησε πολλές αλλαγές στην οργάνωση του ελληνικού κράτους, καθώς ο ίδιος θεσμοθέτησε ένα ιδιαίτερα καινοτόμο σύστημα αυτοδιοίκησης. Οι τοπικές κοινωνίες έχουν την δυνατότητα να αποφασίζουν μόνες τους για τα τοπικά ζητήματα που τους απασχολούν υπό την εποπτεία του κεντρικού κράτους. Ο Καποδίστριας χώρισε το ελληνικό κράτος σε επτά τμήματα, και το κάθε τμήμα σε επαρχίες. Με το διάταγμα της 13^{ης} Απριλίου 1828, οι επαρχίες χωρίστηκαν σε κωμοπόλεις και χωριά. Οι τοπικές κοινωνίες διοικούνταν από αιρετούς που οι ίδιες εξέλεγαν. Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί ότι στο δικαίωμα του εκλέγεσθε δεν είχαν πρόσβαση όλοι, αφού σε αυτό συμμετείχαν μόνο κάποιοι από τους εύπορους πολίτες.

Το παραπάνω σύστημα εφαρμόστηκε για δύο μόνο έτη, όταν τα λιγοστά επαρχιακά συμβούλια ήρθαν να αντικαταστήσουν τις δημογεροντίες. Το 1833 ο νόμος περί συστάσεως των δήμων θέτει στην ουσία τους δήμους υπό επιτήρηση του έπαρχου ή του νομάρχη. Ένα μέτρο που στην ουσία δρα κατασταλτικά προς την αυτονομία των δήμων, αφού τους καθιστά διοικητικά και οικονομικά δέσμιους από την ανώτερη αρχή. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε, ότι οι δήμοι υποχρεούνται στην άσκηση κάποιας υποτυπώδους κοινωνικής πολιτικής όπως είναι η στέγαση, η σίτιση και η περίθαλψη των δημοτών. Αν και φαίνεται ότι οι δήμοι έχουν αρμοδιότητες στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, δεν θα μπορούσαμε να πούμε πως παρατηρείται κάποια αυτονομία. Ο νόμος του 1833 συνέχισε να ρυθμίζει την άσκηση κοινωνικής πολιτικής από την τοπική αυτοδιοίκηση και τα επόμενα χρόνια αφού συνέχισε να ισχύει και επί πρωθυπουργίας Ι.Κωλλέτη. Ακόμα και στο πρώτο σύνταγμα του 1844 δεν υπάρχει καμία αναφορά για την τοπική αυτοδιοίκηση, πέραν της παροχής εκπαίδευσης, με το κράτος να έχει την ευθύνη της χρηματοδότησης.

1.4 Η δεύτερη περίοδος (1911 – 1975)

Η περίοδος της πρωθυπουργίας του Χαριλάου Τρικούπη σηματοδότησε την έναρξη της δεύτερης περιόδου για τα ζητήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο Χ.Τρικούπης, χωρίς να καταργεί το θεσμό των κοινοτήτων, προσπάθησε να εδραιώσει ισομεγέθης δήμους σε όλη την επικράτεια. Με αυτό τον τρόπο πίστευε ότι οι δήμοι θα ανταποκρίνονταν αποτελεσματικότερα σε όλο το εύρος των αρμοδιοτήτων τους. Για να πετύχει τα παραπάνω πρότεινε την εφαρμογή τριών σχεδίων (το «περί της νομαρχιακής επιτροπής», το «περί κοινοτήτων» και την «τροποποίηση των περί δήμων νόμων»). Μπορεί κανένα από αυτά τα σχέδια να μην εφαρμόστηκε λόγω των αντιδράσεων που προκλήθηκαν, αλλά αποτέλεσαν τη βάση για τη συνέχιση του διαλόγου σχετικά με τη μορφή που η τοπική αυτοδιοίκηση θα έπρεπε να έχει. Με γνώμονα πάντα τη συμμετοχή περισσότερων πολιτών καθώς και την καλύτερη διοικητική της λειτουργία.

Το νομοθετικό πλαίσιο της δεύτερης περιόδου καθορίζεται από το σύνταγμα του 1911 καθώς κι από το νόμο ΔΝΖ'1912 ο οποίος χωρίς να επιφέρει κάποια καινοτόμα αλλαγή, καθορίζει το ρόλο και τη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης έως την περίοδο της μεταπολίτευσης. Τα σημαντικά σημεία του νόμου που αξίζει να σημειώσουμε, είναι ότι εισάγει την έννοια των τοπικών υποθέσεων και ξεκινάει το διάλογο για την οριοθέτησή τους. Την αρτιότερη μέχρι τότε αναφορά στην οργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης έχουμε με το σύνταγμα του 1927. Με βάση αυτό, η χώρα διαιρείται σε περιφέρειες και κοινότητες, στα πλαίσια των οποίων οι πολίτες διαχειρίζονται τις τοπικές τους υποθέσεις. Από την άλλη πλευρά, το κράτος έχει την ευθύνη για την εποπτεία της τοπικής αυτοδιοίκησης και υποχρεούται στην εξασφάλιση της απαραίτητης χρηματοδότησης, ώστε να μπορέσει να επιβιώσει. Αν και τα όρια των τοπικών υποθέσεων παραμένουν αδιευκρίνιστα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι μέσω της δυνατότητας των πολιτών να εκλέγουν τις τοπικές αρχές εισάγεται επισήμως η αντίληψη της αποκέντρωσης. Εξαιτίας των πολιτικών αναταραχών εκείνης της περιόδου το σύνταγμα του 1927 εφαρμόστηκε έως το 1935, όταν η κυβέρνηση του Παναγή Τσαλδάρη επανέφερε το σύνταγμα του 1911.

Το νομοθετικό πλαίσιο που ακολούθησε για την εν λόγω περίοδο δεν παρουσιάζει αξιοσημείωτες αλλαγές αναφορικά με το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η πολιτική αναταραχή που επικρατεί στη χώρα εκείνη την περίοδο επηρεάζει την οργάνωση και τη

λειτουργία των θεσμών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα όρια των τοπικών υποθέσεων συνεχίζουν να αναζητούνται, ενώ η διοικητική διαίρεση της χώρας το 1954 επιστρέφει στο νομαρχιακό σύστημα που υπήρχε από την αρχή της πρώτης περιόδου. Φαίνεται ότι η ελληνική πολιτεία αναζητεί τον τρόπο διοίκησης που μπορεί να λειτουργήσει καλύτερα. Τέλος, κατά τη διάρκεια της περιόδου της δικτατορικής κυβέρνησης ενισχύεται ο συγκεντρωτικός τρόπος διακυβέρνησης, υποβαθμίζοντας έτσι το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

1.5 Η τρίτη περίοδος (1976 έως σήμερα)

Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας θεσμοθετείται ένα αρτιότερο νομοθετικό πλαίσιο που καθορίζει την δράση και τη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο άρθρο 102 του νέου συντάγματος αναφέρεται ρητά ότι οι δήμοι και οι κοινότητες, οι οποίοι πλέον αποτελούν την πρώτη βαθμίδα, αναλαμβάνουν τη διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων. Η κυβέρνηση έχει την ευθύνη για την χρηματοδότηση και την εποπτεία των δήμων, οι οποίοι δρουν με αυτοτέλεια προωθώντας τα τοπικά συμφέροντα.

Ένα σημαντικό βήμα προς την αποκέντρωση αποτέλεσε ο Δημοτικός και ο Κοινοτικός Κώδικας του 1980. Ο κώδικας επιδιώκει τη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ με στόχο την αποκέντρωση και την ενίσχυση των αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο. Παράλληλα, προτρέπει την ενίσχυση της αυτονομίας των τοπικών εξουσιών για την διεκπεραίωση των τοπικών υποθέσεων. Δύο χρόνια αργότερα, ένα νέος κώδικας έρχεται να συμπληρώσει τον προηγούμενο. Θεσμοθετούνται τα λαϊκά συμβούλια ως ένα μέσο για την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών, ενώ παράλληλα ξεκινάει την λειτουργία του ο δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης που είναι οι νομαρχίες. Η θεσμοθέτηση της δευτεροβάθμιας διοίκησης γίνεται το 1986 με το Ν.1622 γεγονός που καταδεικνύει ότι επιχειρείται ένα μεγαλεπήβολο σχέδιο αλλαγής του συστήματος τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι στόχοι που υπάρχουν είναι η αποκέντρωση και η αποτελεσματικότερη λειτουργία των τοπικών οργανισμών. Για να επιτευχθούν τα παραπάνω, δίνονται κίνητρα στους δήμους να συνενωθούν ώστε ως μεγαλύτεροι να μπορέσουν με αποτελεσματικότερο τρόπο να ασκήσουν διοίκηση στα όρια δράσης τους.

Η ταραχώδης πολιτική κατάσταση εκείνη την περίοδο αποτέλεσε για μια ακόμη φορά τροχοπέδη για την εξέλιξη των πραγμάτων, αφού ο νόμος του 1986 τελικά δεν εφαρμόστηκε. Παρόλα αυτά, αποτέλεσε μια σταθερή βάση πάνω στην οποία, το 1994 ο Ν.2218 έδωσε τη δυνατότητα στο δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης να ξεκινήσει τη λειτουργία του. Προς την αυτονομία της τοπικής αυτοδιοίκησης οδήγησαν τη χώρα και οι επιρροές από τον ευρωπαϊκό χώρο, καθώς το ελληνικό κοινοβούλιο από το 1989 έχει ήδη εγκρίνει τον ευρωπαϊκό χάρτη, μέσα από τα περιεχόμενά του οποίου επικροτείται η αυτονομία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Είναι άλλωστε χαρακτηριστικό ότι οι τοπικές εξουσίες αναφέρονται ως βασικό συστατικό των δημοκρατικών καθεστώτων. Η Ευρώπη προωθεί ένα αποκεντρωμένο σύστημα διακυβέρνησης και η Ελλάδα έρχεται έστω και καθυστερημένα να θεσπίσει νόμους ώστε να ακολουθήσει την επικρατούσα ευρωπαϊκή πολιτική.

1.5.1 Το σχέδιο Ιωάννης Καποδίστριας

Το επόμενο βήμα για το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελεί το σχέδιο Ιωάννης Καποδίστριας (Ν. 2539/97). Το σχέδιο Ι.Καποδίστριας σχεδιάστηκε ώστε να αποκτήσει ο δήμος, ως διοικητική μονάδα, ικανό μέγεθος για να ανταποκριθεί σ' ένα περισσότερο αποκεντρωμένο σύστημα, αλλά με παράλληλο στόχο τη δημιουργία εκείνων των προϋποθέσεων για τη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση ζητημάτων που εντοπίζονται στα χωρικά όρια ευθύνης της. Επρόκειτο για ένα σχέδιο διοικητικής αναδιοργάνωσης της χώρας, το οποίο αποτελούσε τη συνέχεια του σχεδίου «Καποδίστριας Ι». Βασισμένο σε μελέτες του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το σχέδιο «Καποδίστριας ΙΙ» είχε ως στόχο την περαιτέρω συνένωση των δήμων, ώστε από τους 1032 δήμους, να προκύψουν 350-380 μεγαλύτεροι. Ο «Καποδίστριας ΙΙ», ωστόσο, προχώρησε ένα βήμα παρακάτω, αγγίζοντας, εκτός από τους δήμους, και τις νομαρχίες, τις οποίες αντικατέστησε με επτά μεγάλα μορφώματα, τις αυτό-διοικητικές περιφέρειες.

Έτσι, οι 56 νομοί συγχωνεύτηκαν στις επτά περιφέρειες, και οι εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης διενεργούνταν σε δύο επίπεδα: σε επίπεδο δήμου και σε επίπεδο περιφέρειας, ενώ οι «νομαρχιακές» εκλογές καταργήθηκαν αναγκαστικά, καθώς το Σύνταγμα προβλέπει την ύπαρξη Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης μόνο δύο βαθμών.

Οι προβλεπόμενες περιφέρειες ήταν οι εξής: Αττικής, Πελοποννήσου-Κεφαλλονιάς και Ζακύνθου, Στερεάς Ελλάδος και Θεσσαλίας, Ηπείρου, Κέρκυρας και Λευκάδας, Κρήτης και Νοτίου Αιγαίου, Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και Βορείου Αιγαίου.

Οι στόχοι του σχεδίου «Καποδίστριας II», σε γενικές γραμμές, δεν απείχαν από αυτούς του «Καποδίστριας I». Η βασική προοπτική ήταν η δημιουργία μεγάλων και «ισχυρών» δήμων σε τοπικό επίπεδο, με κύριο γνώμονα οι εν λόγω δήμοι να πληρούν τις προϋποθέσεις για χρηματοδότηση από ευρωπαϊκά προγράμματα. Ένα άλλο βασικό επιχείρημα υπέρ του σχεδίου Καποδίστρια ήταν η παροχή υπηρεσιών ισοδύναμης αποτελεσματικότητας στους κατοίκους των πόλεων και των χωριών και επομένως ο εκσυγχρονισμός του διοικητικού συστήματος της χώρας. Παράλληλα, το βασικό «δέλεαρ» για τους κατά τόπους δήμους αποτελούσε η προοπτική να δημιουργηθούν εν τέλει οι προϋποθέσεις για την ουσιαστική διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α. Τέλος, βασικές υποσχέσεις του εν λόγω σχεδίου ήταν η επίτευξη, κατά ένα μεγάλο βαθμό, διαφάνειας στη διαχείριση των πόρων και ο κοινωνικός έλεγχος της τοπικής εξουσίας.

Παράλληλα, η συνένωση Δήμων και η δημιουργία Περιφερειών, χωρίς την ουσιαστική μεταφορά αρμοδιοτήτων και κυρίως χωρίς την παροχή των αναγκαίων πόρων, απλώς επιδείνωσε την ήδη κακή κατάσταση της ελληνικής επαρχίας, στερώντας παράλληλα την αμεσότητα της διακυβέρνησης που προσφέρουν οι μικρές κοινωνίες. Πράγματι, πολύ σύντομα, ελλείπει της αναγκαίας χρηματοδότησης, πολλοί καποδιστριακοί δήμοι (μικροί και μεγάλοι) γνώρισαν αναπτυξιακή υποβάθμιση και οικονομικές δυσκολίες.

1.5.2 Το σχέδιο Καλλικράτης

1.5.3 Το τελευταίο σύστημα διαχείρισης της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι το σχέδιο Καλλικράτης. Το σχέδιο Καλλικράτης στην πράξη σημαίνει αναμόρφωση της διοικητικής οργάνωσης της χώρας. Αντιμετωπίζει ενιαία και συνεκτικά τους δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης, που συγκροτούνται από τους Δήμους και τις Περιφέρειες. Ο Καλλικράτης θεμελιώνει ένα μοντέλο οικονομικής διαχείρισης, ένα πλαίσιο διαφάνειας

και ευνομίας, που δίνει τη δυνατότητα στον πολίτη να έχει πρόσβαση στην απαραίτητη πληροφόρηση, ώστε να ενδυναμώνονται τα δικαιώματά του, αλλά και να τον προστατεύει από την αυθαιρεσία της εξουσίας που είχε παρατηρηθεί στο παρελθόν. Πραγματοποιεί τη μεγαλύτερη αποκέντρωση πολιτικής εξουσίας από το κέντρο στην περιφέρεια, θεμελιώνοντας ένα νέο σύστημα διακυβέρνησης που αποτελεί το μέσο για την τοπική ανάπτυξη και την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη. Σκοπός αυτού του νέου συστήματος είναι ο πολίτης να βρίσκεται στο επίκεντρο, με λογοδοσία και συμμετοχή. Οργανώνεται η άσκηση της εξουσίας με όρους διεύρυνσης της συμμετοχής του πολίτη και εμβάθυνσης της δημοκρατίας, αλλά και ανάδειξης του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών οργανώσεων και του εθελοντισμού. Αποτελείται από 2 επίπεδα διακυβέρνησης, τους δήμους στον πρώτο επίπεδο και τις περιφέρειες σε δεύτερο επίπεδο. Εκτός από τους δήμους και τις περιφέρειες συστήνονται και οι ενιαίες αποκεντρωμένες διοικήσεις, στις οποίες προΐσταται ένας Γενικός Γραμματέας. Τα βασικά όργανα του δήμου είναι το δημοτικό συμβούλιο, η οικονομική επιτροπή, η επιτροπή ποιότητας ζωής, η εκτελεστική επιτροπή και ο δήμαρχος. Θα γίνει εκτενής αναφορά σε επόμενο κεφάλαιο για τις αρμοδιότητές τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΜΝΟ.

2. Εκλογικές αναμετρήσεις από το 1946 έως και σήμερα

Η Κάλυμνος δεν έμεινε στιγμή έξω από τις αλλαγές που επικρατούσαν σε όλη τη χώρα από την Ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων και τη Ορισμένη Δημαρχία.

2.1 1^η Ορισμένη Δημαρχία μετά την Ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων

Η θητεία της Δημοτικής Αρχής της Καλύμνου που εκλέχτηκε στις 26-12-1946 έληξε στις 25-12-1947. Μετά την παραίτηση της δημιουργήθηκε ένα κενό έως τις 09-01-1948, όποτε και εγκαθίσταται νέα δημοτική αρχή αποτελούμενη από τους:

- Δρόσο Κωλλέτη-Ταυλάριο - Α' Δήμαρχο
- Αντώνιο Ψαρομπά - Β' Δήμαρχο
- Θεόφιλο Παπαμιχαήλ - Πρόεδρο Δ.Σ
- Βασίλειο Υψηλάντη - Σύμβουλο
- Θέμελη Ολυμπίτη
- Νικόλαο Μακρυλλό
- Ιωάννη Ολυμπίτη
- Κωνσταντίνο Τομάζο
- Μιχαήλ Γ. Κουντούρη
- Γεώργιο Ζεμπιλλάν
- Μιχαήλ Σακαλλέρο
- Θεμιστοκλή Κουλλιιά

2.2 2^η Ορισμένη Δημαρχία (Σεπτέμβρης 1950-Απρίλιος 1951)

Η δημοτική αρχή της Καλύμνου για τη χρονική περίοδο από το Σεπτέμβρη του 1950 έως τον Απρίλιο του 1951 ήταν οι:

- Παναγιώτης Μπασιώτης - Δήμαρχος
- Εμμανουήλ Διακομιχάλης - Πρόεδρος
- Παύλος Ζαΐρης - Σύμβουλος
- Γεώργιος Σακελλαρίδης
- Ιωάννης Γ. Κουτρούλης
- Ιωάννης Αλευροφάς
- Γεώργιος Καβάσιλας
- Νομικός Τουμπαλλάκης
- Γεώργιος Γαλόπουλος
- Δημήτρης Γιαλλούρης
- Ιωάννης Σαπουνάκης
- Κοσμάς Μαγκούλιας
- Νικόλαος Τάταρης

2.3 Εκλογές του 1951

Στις εκλογές του 1951 υπήρχαν τρεις υποψήφιοι συνδυασμοί. Ο πρώτος υπό τον Δρόσο Κωλέττη-Ταυλάριο, ο δεύτερος υπό τον Νικόλαο Μικέ Κουντούρη και ο τρίτος υπό τον Εμμανουήλ Μιχ. Καπελλά. Οι εκλογές διεξάχθηκαν με το αναλογικό σύστημα και πολυσταυρία. Από τους δημοτικούς συμβούλους:

- 9 ήταν του 1^{ου} συνδυασμού,
- 5 του 2^{ου} συνδυασμού και
- 1 του 3^{ου} συνδυασμού

Νικητής αναδείχθηκε ο Νικόλαος Κουντούρης. Το Δημοτικό Συμβούλιο αποτελείτο από τους:

- Νικόλαος Κουντούρης - Δήμαρχος
- Αντώνιος Οικονόμου - Πρόεδρος Δ.Σ
- Θεόφιλος Παπαμιχαήλ - Σύμβουλος
- Σταμάτης Κουτούζης
- Γεώργιος Σακελλαρίδης
- Αντώνιος Μαυρικάκης
- Ιωάννης Ολυμπίτης
- Παύλος Ροδίτης
- Σκεύος Τσαγκάρης
- Εμμανουήλ Καπελλάς
- Κοσμάς Μαγκούλιας
- Μιχαήλ Κόκκινος
- Γεώργιος Μαύρος
- Νικόλαος Σαρούκος
- Μιχαήλ Μιχαήλου

2.4 Εκλογές του 1954

Στις εκλογές του 1954 νικητής αναδείχθηκε Αντώνιος Μαυρικάκης. Η νέα δημοτική αρχή αποτελείτο από τους:

- Αντώνιος Μαυρικάκης - Δήμαρχος
- Θεόφιλος Παπαμιχαήλ - Πρόεδρος Δ.Σ
- Κωνσταντίνος Νικολαΐδης- Σύμβουλος
- Αχλλέας Κουτρούλης
- Κωνσταντίνος Σπανός
- Δρόσος Παπαντωνάκης
- Ελένη Κουντούρη
- Νικόλαος Κυπραίος
- Σκεύος Τσαγκάρης
- Χρίστος Κοντογιάννης
- Ιωάννης Κλ. Ζερβός
- Ιπποκράτης Δρ. Ταυλάριος
- Γεώργιος Μιχ. Μαύρος
- Παύλος Μιχ. Ζαίρης
- Γρηγόριος Κουρεμέτης

2.5 Εκλογές του 1959

Στις εκλογές του 1959 υπήρχαν τρεις υποψήφιοι συνδυασμοί. Ο πρώτος υπό τον Νικόλαο Κουντούρη, ο δεύτερος υπό τον Αντώνιο Καλογιάννη και ο τρίτος υπό τον Γεώργιο Χατζησταυρή. Από τους δημοτικούς συμβούλους:

- 7 ήταν του 1^{ου} συνδυασμού,
- 5 του 2^{ου} συνδυασμού και
- 3 του 3^{ου} συνδυασμού.

Νικητής αναδείχθηκε ο Νικόλαος Κουντούρης. Δημοτικοί Σύμβουλοι εκλέχθηκαν οι :

- Νικόλαος Κουντούρης
- Θεόφιλος Παπαμιχαήλ
- Εμμανουήλ Διακομανώλης
- Αντώνιος Μαυρικάκης
- Ιωάννης Βαλσαμίδης
- Σκεύος Τσαγκάρης
- Αθανάσιος Λαμπρακόπουλος

από τον συνδυασμό του Νικολάου Κουντούρη. Οι

- Αντώνιος Καλογιάννης
- Εμμανουήλ Καπελλάς
- Δρόσος Ιερεμία Ταυλάριος
- Μιχαήλ Γ. Κόκκινος
- Μιχαήλ Γ. Κουντούρης

από το συνδυασμό του Αντώνιου Καλογιάννη και οι:

- Γεώργιος Χατζησταυρής
- Κωνσταντίνος Σαπουνάκης
- Θεόφιλος Ρούσσος

από το συνδυασμό του Γεώργιου Χατζησταυρή.

Στις 10-5-1959 εγκαθίσταται νέα δημοτική αρχή με Δήμαρχο τον Αντώνιο Καλογιάννη και Πρόεδρο του Δ.Σ τον Γεώργιο Χατζησταυρή λόγο παραίτησης του τότε Δημάρχου Νικόλαου Κουντούρη προκειμένου να είναι υποψήφιος για βουλευτής.

2.6 Εκλογές του 1964

Στις εκλογές του 1964 υπάρχει μόνο ένα ψηφοδέλτιο υπό τον Μανώλη Καπελλά.¹ Το Δ.Σ. αποτελείται από τους :

- Μανώλης Καπελλάς - Δήμαρχος
- Θεόφιλος Παπαμιχαήλ - Αντιδήμαρχος
- Θεόδωρος Γ. Τηλιακός - Πρόεδρος Δ.Σ
- Γεώργιος Μαύρος - Σύμβουλος
- Μιχαήλ Σβύνος
- Μιχαήλ Μπίλλης
- Ιωάννης Βαλσαμίδης
- Εμμανουήλ Καμπούρης
- Δημήτριος Γούναρης
- Μικές Γαβαλάς
- Ανδρέας Μαυρόστομος
- Μιχαήλ Τυράκης

¹ Λίγο πριν την λήξη της θητείας του Αντωνίου Καλογιάννη παραιτήθηκε και Δήμαρχος ανέλαβε ο Δρόσας Ιερεμία Ταυλάριος.

- Ελευθέριος Βογιατζάκης
- Ακίνδυνος Καλλίας
- Αντώνιος Κουρούνης
- Μιχαήλ Αλαχούζος

2.7 Δικτατορία των Συνταγματαρχών²

Οι εκλογές του 1964 ήταν και οι τελευταίες πριν τις 30-3-1975 που θα γίνουν και οι πρώτες μετά τη Μεταπολίτευση. Η δημαρχία του Καπελλά παύεται από τη δικτατορία των συνταγματαρχών με την υπ' αριθμ. 74341 14-8-1967 απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών Στ. Παττακού και δήμαρχος της Καλύμνου διορίζεται ο Νικόλαος Σακ. Πιζάνιας, με διαταγή 28068/14-8-1967. Έτσι η δημοτική αρχή ορίζεται ως εξής:

- Νικόλαος Σακ. Πιζάνιας - Δήμαρχος
- Σταμάτιος Κουτούζης - Αναπλ/τής Δημάρχου
- Αντώνιος Καλογιάννης - Σύμβουλος
- Νικόλαος Γεώρ. Καθοπούλης
- Αντώνιος Μαυρικάκης
- Ιωάννης Πουλλάς
- Άγγελος Μαραγκός
- Ποθητός Ψαρομπάς

² Η διορισμένη όμως, αυτή από τη Χούντα των Συνταγματαρχών δημοτική αρχή της Καλύμνου δεν έμεινε αναλλοίωτη ως τη πτώση της δικτατορίας στις 23-7-1974. Άλλοι παύονται κι άλλοι παραιτούνται.

2.8 Πτώση της Χούντας

Μετά την πτώση της χούντας στις 23 Ιουλίου 1974 και την αποκατάσταση της Δημοκρατίας με βάση το Νόμο 51/1974 παύεται ο διορισμένος από τη δικτατορία δήμαρχος Νικόλαος Πιζάνιας στις 18-9-1974 και απολύεται το Δημοτικό Συμβούλιο. Με τον ίδιο νόμο, καθήκοντα δημάρχου αναλαμβάνει ο διευθυντής της Νομαρχίας Δωδεκανήσου Γρίβας και επανέρχεται ως δημοτικό συμβούλιο το εκλεγμένο στις 5-7-1964. Ορίζεται ως αντιδήμαρχος ο εκλεγμένος σε εκείνες τις εκλογές Εμμανουήλ Καπελλάς, αλλά αυτός δε δέχεται, και τη θέση του παίρνει ο Θεόφιλος Παπαμιχαήλ.

2.9 Εκλογές του 1975 ³

Το 1975 στην Κάλυμνο κατέρχονται τρεις συνδυασμοί. Ο πρώτος υπό τον Αντώνιο Καλογιάννη, ο δεύτερος από τον Θεόφιλο Παπαμιχαήλ και ο τρίτος υπό τον Χρήστο Μαραγκό. Η νέα δημοτική αρχή αποτελείται από τους:

- Θεόφιλος Παπαμιχαήλ - Δήμαρχος
- Μιχαήλ Νομ. Μαϊλακάκης - Πρόεδρος Δ.Σ
- Νικόλαος Καμπουράκης - Σύμβουλος
- Δημήτριος Χατζηνικολάου
- Ιωάννης Βαλσαμίδης
- Αντώνιος Γαλουζής
- Αντώνιος Κουντούρης
- Παύλος Ροδίτης

³ Η κυβέρνηση της δημοκρατίας προχωρώντας στην πλήρη εκδημοκρατικοποίηση της πολιτικής ζωής στη χώρα, προκηρύσσει εκλογές. Σ' αυτές τις εκλογές το εκλογικό σύστημα προβλέπει εκλογή δημάρχου αν λάβει το 50% συν ένα ψήφων, αλλιώς γίνονται επαναληπτικές εκλογές μεταξύ των δύο που υπερτερούν.

- Γεώργιος Μανιάς
- Παντελής Γλυνάτσης
- Μιχαήλ Μπαλαλής
- Αντώνιος Καλογιάννης
- Νικόλαος Κουλιανός
- Μιχαήλ Πολίτης
- Κωνσταντίνος Κουτούζης
- Γρηγόριος Αυγουστίνος

2.10 Εκλογές του 1978

Η θητεία της Δημοτικής Αρχής που προήλθε από τις εκλογές της 30,3-6.4.1975 έληγε κατά το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων στις 31-12-1978. η θητεία δηλαδή ήταν τετραετής. Ο νέος Κώδικας όριζε ότι η δημοτικές και κοινοτικές εκλογές διεξάγονται την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 του Οκτώβρη κάθε τέσσερα χρόνια. Έτσι οι νέες εκλογές ορίζονται στις 15-10-1978 και επειδή σ' αυτές κανένας συνδυασμός δεν παίρνει το 50% συν ένα για να εκλεγεί δήμαρχος, επαναλαμβάνονται στις 22-10-1978. Τρεις υποψήφιοι συνδυασμοί κατέρχονται. Ο πρώτος υπό τον Αντώνιο Καλογιάννη, ο δεύτερος υπό τον Θεόφιλο Παπαμιχαήλ και ο τρίτος υπό τον Χρήστο Μαραγκό. Η νέα δημοτική αρχή της Καλύμνου είχε ως εξής:

- Θεόφιλος Παπαμιχαήλ - Δήμαρχος
- Μιχαήλ Ζαίρης - Πρόεδρος Δ.Σ
- Νικόλαος Κουντούρης
- Νικόλαος Καμπουράκης
- Νικόλαος Σκαρούλης

- Αντώνιος Κουντούρης
- Αντώνιος Γαλουζής
- Ιωάννης Βαλσαμίδης
- Γεώργιος Μανιάς
- Μικές Γαβαλάς
- Αντώνιος Καλογιάννης
- Σακελλάρης Ζερβός
- Μιχαήλ Γιαβάσης
- Σκεύος Κουτούζης
- Ελένη Κυπραίου

2.11 Εκλογές του 1982

Στις εκλογές του 1982 κατέρχονται 4 συνδυασμοί, ο πρώτος υπό το Θεόφιλο Παπαμιχαήλ ⁴, ο δεύτερος υπό τον Σακελλάρη Ζερβό, ο τρίτος υπό τον Χρήστο Μαραγκό και ο τέταρτος υπό τον Νικόλαο Μικέ Κόκκινο. Την πρώτη Κυριακή κανένας συνδυασμός δεν καταφέρνει να συγκεντρώσει 50% συν ένα κι έτσι έχουμε και δεύτερο γύρο εκλογών. Τη δεύτερη Κυριακή εκλέγεται η νέα δημοτική αρχή, η οποία είναι η εξής:

- Θεόφιλος Παπαμιχαήλ - Δήμαρχος
- Μιχαήλ Ζαίρης - Αντιδήμαρχος

⁴ Το Σεπτέμβρη του 1983 αποθνήσκει ο δήμαρχος Παπαμιχαήλ και το Δημοτικό Συμβούλιο εκλέγει δήμαρχο τον Μιχαήλ Ζαίρη, ο οποίος ορίζει αντιδήμαρχο τον Δημήτριο Διακομιχάλη, μέχρι τότε πρόεδρο του Δ.Σ, εκλέγονται επίσης ο Γ. Μανιάς και στη συνέχεια ο Γ. Ψαράς.

- Γεώργιος Ψαράς - Σύμβουλος
- Δημήτριος Διακομιχάλης
- Νικόλαος Γαβαλάς
- Χαράλαμπος Κουρούνης
- Δημήτριος Χατζηνικολάου
- Νικόλαος Σκαρούλης
- Νικόλαος Καμπουράκης
- Δημήτριος Παπανικολάου
- Ιωάννης Χατζηϊωάννου
- Γεώργιος Μανιάς
- Σακελλάριος Σκουμπουρδής
- Σακελλάριος Κατσοτούρχης
- Αντώνιος Τσουλφάς
- Σκεύος Κουτούζης
- Μικές Κουκουβάς
- Χρήστος Μαραγκός
- Νικόλαος Κόκκινος

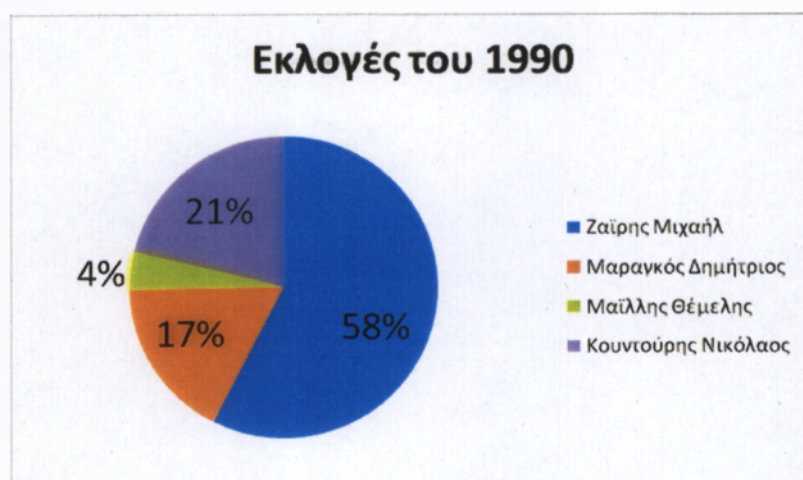
2.12 Εκλογές του 1986

Στις 12-10-1986 διεξάγονται εκλογές με τρεις υποψήφιους συνδυασμούς. Ο πρώτος υπό τον Μιχαήλ Ζαίρη, ο δεύτερος υπό τον Σακελλάρη Ζερβό, και ο τρίτος υπό τον Θεόδωρο Βάβλη. Νικητής αναδείχθηκε ο Μιχαήλ Ζαίρης με δημοτικό Συμβούλιο το εξής:

- Μιχαήλ Ζαίρης - Δήμαρχος
- Δημήτριος Διακομιχάλης - Αντιδήμαρχος
- Δρόσος Πουγούνιας - Πρόεδρος Δ.Σ
- Νικόλαος Γαβαλάς
- Χαράλαμπος Κουρούνης
- Γεώργιος Ψαράς
- Δημήτριος Χατζηνικολάου
- Νικόλαος Τρουμουλιάρης
- Σπύρος Τρικοίλης
- Γεώργιος Σισώης
- Νίκη Σδρέγα-Μαίλλη
- Γεώργιος Μάνιας
- Ελευθέριος Χριστοδούλου
- Σακελλάριος Ζερβός
- Μιχαήλ Γιαβάσης
- Νικόλαος Κουντούρης
- Σεμίραμς Ψαρομπά
- Μιχαήλ Κουτούζης
- Μιχαήλ Μαύρος
- Θεόδωρος Βάβλης

2.13 Εκλογές του 1990

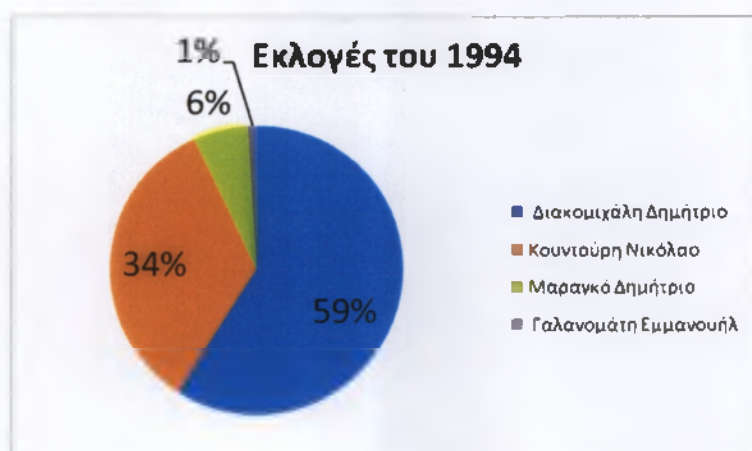
Στις 14-10-1990 διεξάγονται εκλογές με τέσσερις υποψήφιους συνδυασμούς. Ο πρώτος υπό τον Ζαΐρη Μιχαήλ, ο δεύτερος υπό τον Μαραγκό Δημήτριο, ο τρίτος υπό τον Μαΐλλη Θέμελη και ο τέταρτος υπό τον Κουντούρη Νικόλαο. Νικητής αναδείχθηκε ο Ζαΐρης Μιχαήλ. Τα αποτελέσματα των εκλογών, με τα ποσοστά που έλαβε ο κάθε συνδυασμός φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 1.

2.14 Εκλογές του 1994

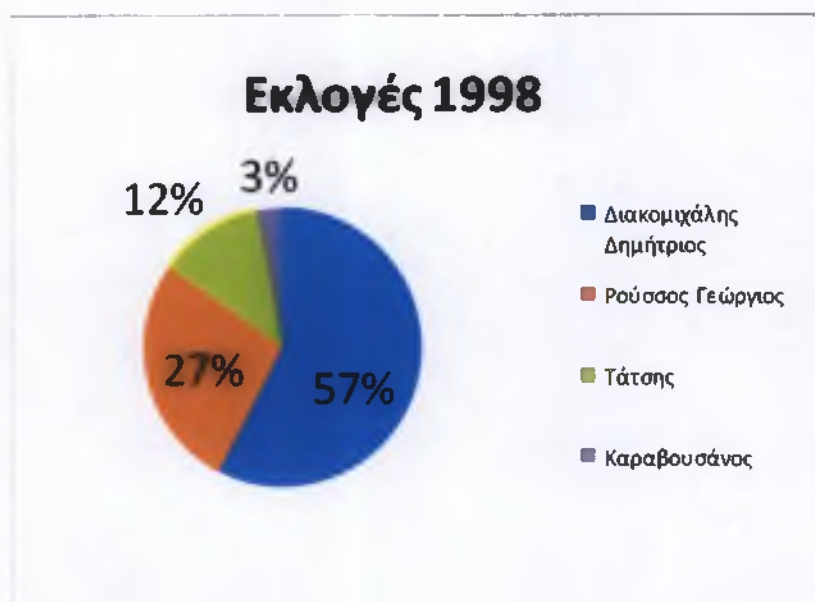
Στις 16-10-1994 διεξάγονται εκλογές με τέσσερις υποψήφιους συνδυασμούς. Ο πρώτος υπό τον Δημήτριο Διακομιχάλη, ο δεύτερος υπό τον Κουντούρη Νικόλαο, ο τρίτος υπό τον Δημήτριο Μαραγκό και ο τέταρτος υπό τον Εμμανουήλ Γαλανομάτη. Νικητής αναδείχθηκε ο Διακομιχάλης Δημήτριος. Τα αποτελέσματα των εκλογών, με τα ποσοστά που έλαβε ο κάθε συνδυασμός φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 2.

2.15 Εκλογές του 1998

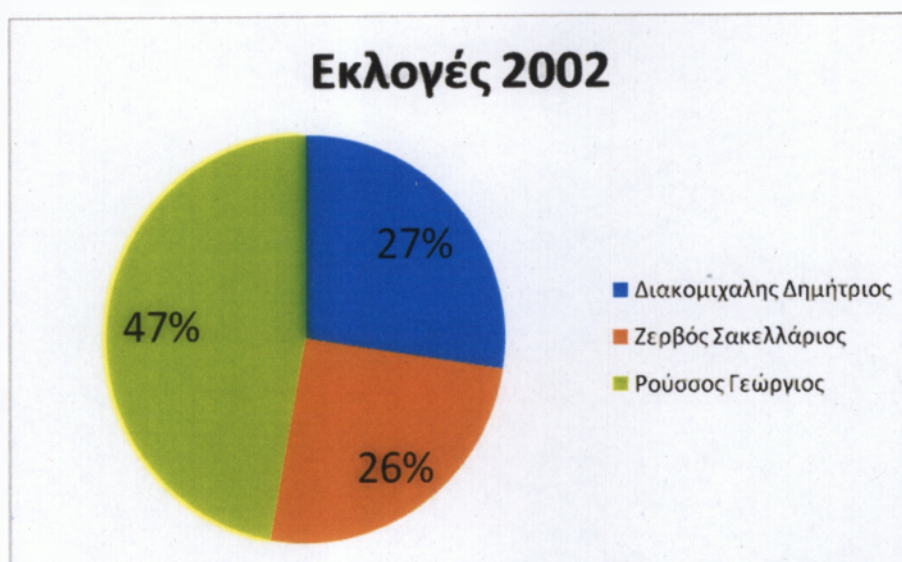
Στις 11-10-1998 διεξάγονται εκλογές με τέσσερεις υποψήφιους συνδυασμούς. Ο πρώτος υπό τον Διακομιχάλη Δημήτριο, ο δεύτερος υπό τον Ρούσσο Γεώργιο, ο τρίτος υπό τον κ.Τάτση και ο τέταρτος υπό τον κ.Καραβουσάβο. Νικητής αναδείχθηκε ο Διακομιχάλης Δημήτριος. Τα αποτελέσματα των εκλογών, με τα ποσοστά που έλαβε ο κάθε συνδυασμός φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 2.

2.16 Εκλογές του 2002

Το 2002 διεξάγονται οι εκλογές με τρεις υποψήφιους συνδυασμούς. Ο πρώτος υπό τον Διακομιχάλη Δημήτριο, ο δεύτερος υπό τον Ρούσσο Γεώργιο και ο τρίτος υπό τον Ζερβό Σακελλάριο. Νικητής αναδείχθηκε ο Ρούσσος Γεώργιος. Τα αποτελέσματα των εκλογών, με τα ποσοστά που έλαβε ο κάθε συνδυασμός φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3.

2.17 Εκλογές του 2006

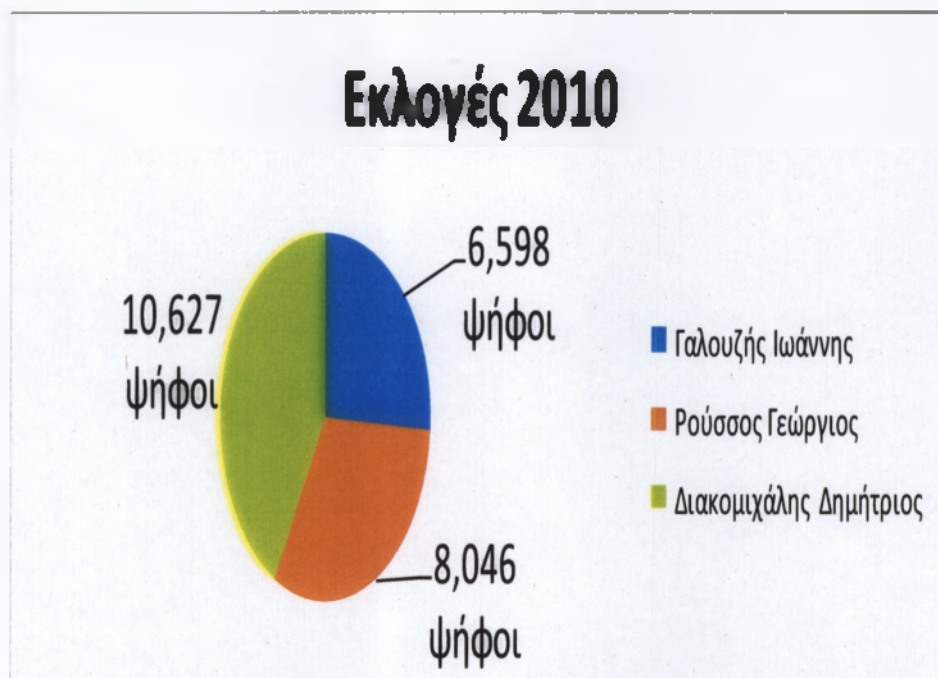
Το 2006 διεξάγονται εκλογές με τέσσερεις υποψήφιους συνδυασμούς. Ο πρώτος υπό τον Ρούσσο Γεώργιο, ο δεύτερος υπό τον Διακομιχάλη Δημήτριο , ο τρίτος υπό τον Μακρυλλό Εμμανουήλ και ο τέταρτος υπό τη Ρήγα-Ζατζηλάου Αικατερίνη. Νικητής αναδείχθηκε ο Ρούσσος Γεώργιος. Τα αποτελέσματα των εκλογών, με τα ποσοστά που έλαβε ο κάθε συνδυασμός φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 4.

2.18 Εκλογές του 2010

Το 2010 διεξάγονται εκλογές με τρεις υποψήφιους συνδυασμούς. Ο πρώτος υπό τον Γαλουζή Ιωάννη, ο δεύτερος υπό τον Ρούσσο Γεώργιο και ο τρίτος υπό τον Διακομιχάλη Δημήτριο. Νικητής αναδείχθηκε ο Διακομιχάλης Δημήτριος. Τα αποτελέσματα των εκλογών, με τον αριθμό των ψήφων που έλαβε ο κάθε συνδυασμός φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΠΟ ΤΟΝ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ» ΣΤΟΝ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»

3. Η πορεία του συστήματος διακυβέρνησης

3.1 Εισαγωγή του δυαδικού συστήματος (δήμοι-κοινότητες).

Με το νόμο ΔΝΖ' του 1912 δημιουργήθηκε στην Ελλάδα ένα σύστημα οργάνωσης του πρώτου βαθμού αυτοδιοίκησης, το οποίο βασίστηκε στην διαφοροποίηση μεταξύ δήμων και κοινοτήτων. Όπως είναι γνωστό, ως *Δήμοι*⁵ χαρακτηρίστηκαν απευθείας στον εν λόγω νόμο οι πόλεις που ήταν πρωτεύουσες νομών ή είχαν περισσότερους από 10.000 κατοίκους. Ο Δήμαρχος εκλέγονταν άμεσα και για θητεία τεσσάρων ετών (άρθρ. 146 ν. ΔΝΖ/1912), ενώ στις Κοινότητες ο *Πρόεδρος* εκλέγονταν έμμεσα από το Κοινοτικό Συμβούλιο και για ετήσια θητεία (άρθρ. 30 επ.). Τα κοινοτικά συμβούλια εκλέγονταν άμεσα για τετραετή θητεία και είχαν, ανάλογα με τον πληθυσμό της κοινότητας, 5-15 μέλη. Τα δημοτικά συμβούλια εκλέγονταν επίσης άμεσα και για τετραετή θητεία, ενώ είχαν 18-30 μέλη. Το δημοτικό συμβούλιο εξέλεγε, μεταξύ των μελών του, τριμελές Προεδρείο για ετήσια θητεία. Στους Δήμους, εκτός από το Δήμαρχο εκλέγονταν άμεσα και *Πάρεδροι* (3 ή 4 ανάλογα με τον πληθυσμό του Δήμου), ως «*βοηθοί του δημάρχου ενεργούντες κατά τας παραγγελίας αυτού*» (άρθρ. 97). Ως δεύτερο συλλογικό όργανο, ο νόμος καθιέρωνε την *Δημαρχιακή Επιτροπή*, ως «*αρχή επιβλέπουσα την όλην του δήμου διοίκησιν και συμπράττουσα μετά του δημάρχου κατά τους ορισμούς του νόμου τούτου*» (άρθρ. 106) με τρία έως πέντε μέλη (ανάλογα με το μέγεθος του δημοτικού συμβουλίου), τα οποία εκλέγονταν από το δημοτικό συμβούλιο.

Το ζήτημα του τρόπου εκλογής του δημάρχου επανήλθε κατά τη δεκαετία του είκοσι, οπότε και καθιερώθηκε η *έμμεση* εκλογή στους δήμους με πληθυσμό μικρότερο των 100.000 κατοίκων, ενώ προβλέπονταν η δυνατότητα μείωσης του εν λόγω

⁵ Μακρυδημήτρης Αντ, Σπηλιωτόπουλος Π. Επ, 2001, Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα, Αθήνα, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σακκούλα, σελ.66

πληθυσμιακού ορίου σε 50.000 κατοίκους. Προτού όμως εφαρμοσθούν οι εν λόγω διατάξεις σε δημοτικές εκλογές, τροποποιήθηκε και πάλι ο νόμος, έτσι ώστε η έμμεση εκλογή να ισχύει μόνο σε δήμους με πληθυσμό έως 10.000 κατοίκους ή σε δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από 5.000 κατοίκους που ήταν πρωτεύουσες νομού. Οι εν λόγω ρυθμίσεις εφαρμόστηκαν μόνο στις εκλογές της 25^{ης} Οκτωβρίου 1925, αλλά ήδη κατά το 1927 επαναφέρθηκε, για όλους τους δήμους, το άμεσο σύστημα εκλογής των δημάρχων.

Μέχρι το 1950, οποιοσδήποτε είχε τα νόμιμα προσόντα του εκλογέα μπορούσε να υποβάλει υποψηφιότητα για δημοτικό ή κοινοτικό αξίωμα, ενώ ο δημότης που ψήφισε μπορούσε να καταρτίζει το ψηφοδέλτιό του με την αναγραφή σε αυτό του ονόματος οποιουδήποτε προσώπου είχε ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο ως υποψήφιος (ο αριθμός των αναγραφέντων έπρεπε βέβαια να είναι μικρότερος από εκείνον των εδρών του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου). Τελικά όμως, με το άρθρο 3 του ν. 1454/1950 απαγορεύθηκε η υποβολή *μεμονωμένων υποψηφιοτήτων* και καθιερώθηκε το σύστημα των *συνδυασμών*. Προσωρινά ίσχυσε εξάλλου, με τον ίδιο νόμο (άρθρ. 16), και η έμμεση εκλογή του Δημάρχου από τους δημοτικούς συμβούλους, με δεδομένο στόχο την αποφυγή της «κομματικοποίησης» των δημοτικών εκλογών⁶. Μετά την εφαρμογή του συστήματος της έμμεσης εκλογής Δημάρχου στις εκλογές της 15^{ης} Απριλίου 1951 (όπου εψήφισαν για πρώτη φορά οι γυναίκες στην χώρα μας), αποδείχθηκε, όμως, ότι ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο η επιρροή των κομμάτων και έτσι επανήλθε η άμεση εκλογή δημάρχου με τον ΔΚΚ/1954.

Ο νέος Κώδικας εισήγαγε, πάντως, ένα ιδιότυπο εκλογικό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο ο συνδυασμός που είχε συγκεντρώσει το 40% των έγκυρων ψηφοδελτίων καταλάμβανε (με τον επικεφαλής του) τον δημαρχιακό θώκο αλλά και την συντριπτική πλειονότητα (τα τρία τέταρτα) των εδρών του δημοτικού συμβουλίου (άρθρ. 61). Εάν κανένας συνδυασμός δεν έφθανε αυτό το ποσοστό, τότε επαναλαμβάνονταν η ψηφοφορία κατά την αμέσως επόμενη Κυριακή, μεταξύ των δύο ισχυρότερων, σε ψήφους, συνδυασμών. Σε κάθε περίπτωση, ο επιλαχών συνδυασμός καταλάμβανε μόλις το ένα τέταρτο των εδρών του δημοτικού συμβουλίου, κατ' αποκλεισμό των υπόλοιπων

⁶ Ν. 1454/1950

επιλαχόντων, έτσι ώστε να μην διαθέτουν εκπροσώπηση οι μικρότεροι συνδυασμοί. Στις Κοινότητες διατηρήθηκε η έμμεση εκλογή του Προέδρου (για διετή θητεία) από το Κοινοτικό Συμβούλιο (άρθρ. 86), στο οποίο ανακηρύσσονταν ως *επιτυχών συνδυασμός* εκείνος που είχε λάβει την σχετική πλειοψηφία των εγκύρων ψήφων (και καταλάμβανε επίσης τα τρία τέταρτα των εδρών του Συμβουλίου), ενώ ο αμέσως επόμενος σε αριθμό ψήφων συνδυασμός ελάμβανε, ως «*επιλαχών*», το ένα τέταρτο των εδρών (άρθρ. 61 παρ. 2 και 4 ΔΚΚ/1954).

Ενόψει των δημοτικών εκλογών του Απριλίου του 1959, τροποποιήθηκαν τελικά και πάλι οι σχετικές με την ανάδειξη των δημοτικών αρχών διατάξεις της νομοθεσίας⁷, με τον επίσημο στόχο να περιορισθεί «ο κομματισμός εις την αυτοδιοίκειν». Ειδικότερα, καθιερώθηκε αναλογικό σύστημα εκλογής των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, ενώ ορίσθηκε ότι ο δήμαρχος εκλέγεται από το δημοτικό συμβούλιο μεταξύ των μελών του, «δια φανεράς ψηφοφορίας». Ως απαραίτητη πλειοψηφία για την εκλογή δημάρχου ο νόμος όριζε τα δύο τρίτα του όλου αριθμού των συμβούλων και προέβλεπε τρεις αλληπαλλήλες ψηφοφορίες μέχρις ότου εκλεγεί κάποιος με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Εάν όλες οι ψηφοφορίες απέβαιναν άκαρπες, το αξίωμα του δημάρχου καταλάμβανε «ο λαβών τας πλείονας ψήφους προτιμήσεως σύμβουλος του πλειοψηφίσαντος συνδυασμού».

Και το νέο αυτό σύστημα, όμως, αποδείχθηκε βραχύβιο, αφού, μετά την αναβολή των δημοτικών εκλογών του 1963, τροποποιήθηκαν από τη νέα, κεντρώα πλειοψηφία του Κοινοβουλίου, για μια ακόμη φορά, οι εκλογικές διατάξεις της δημοτικής νομοθεσίας. Έτσι, επιβάλλονταν να περιλαμβάνει κάθε συνδυασμός έναν υποψήφιο δήμαρχο. Εξάλλου, τροποποιήθηκε το αναλογικό σύστημα που ίσχυε ως προς την κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου, αφού προστέθηκε, ως προϋπόθεση για την είσοδο συνδυασμού στο δημοτικό συμβούλιο, η συγκέντρωση του 10% τουλάχιστον των έγκυρων ψήφων. Η εκλογή του δημάρχου προβλέπονταν να είναι *άμεση*, εφόσον ο πλειοψηφών συνδυασμός συγκέντρωνε το 40%, τουλάχιστον, των έγκυρων ψηφοδελτίων ή διέθετε αριθμό εδρών ίσο προς την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των συμβούλων. Στις περιπτώσεις, όπου κανένας συνδυασμός δεν είχε την πλειοψηφία που

⁷ Ν. 3938/1959 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και καταργήσεως διατάξεων του δημοτικού και κοινοτικού Κώδικα κλπ.»

απαιτεί ο νόμος, τότε ο δήμαρχος έπρεπε να εκλεγεί έμμεσα από το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο καλούνταν να επιλέξει μεταξύ των υποψηφίων δημάρχων των δύο πρώτων, σε ψήφους, συνδυασμών⁸.

3.2 Το Πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας»

Η επόμενη σημαντική τομή, ως προς το καταστατικό πλαίσιο διακυβέρνησης των ΟΤΑ και την δημοτική αποκέντρωση, πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των αναγκαστικών συνενώσεων που επέβαλε το Πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας». Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 10 του ν. 2539/1997: «Στους δήμους και τις κοινότητες, που συνιστώνται με τον παρόντα νόμο, η εδαφική περιφέρεια κάθε καταργούμενου ΟΤΑ και κάθε προσαρτώμενου συνοικισμού αποτελεί υποδιαίρεση της ενιαίας εδαφικής περιφέρειας του νέου δήμου ή κοινότητας και προσδιορίζεται με τον όρο «Δημοτικό ή Κοινοτικό Διαμέρισμα», το οποίο περιλαμβάνει και τον πληθυσμό του καταργηθέντος ΟΤΑ». Το άρθρο 4 του νόμου προέβλεπε τη σύσταση Τοπικού Συμβουλίου (παρ. 1) σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα, εκτός από εκείνα που ορίζονταν ως έδρες των νέων δήμων και είχαν πληθυσμό άνω των 1.000 κατοίκων. Το Τοπικό Συμβούλιο «λειτουργεί στα πλαίσια του νέου δήμου ως όργανο δημοτικής αποκέντρωσης, μέσα στα όρια του αντίστοιχου δημοτικού διαμερίσματος» (παρ. 2). Τα τοπικά συμβούλια προβλέπονταν τριμελή σε διαμερίσματα που έχουν μέχρι 300 κάτοικους, πενταμελή σε όσα έχουν μέχρι 1.500 και επταμελή στα μεγαλύτερα. Ως προς τα κοινοτικά διαμερίσματα, ο νόμος καθιέρωσε την εκπροσώπησή τους, εκτός από εκείνα της έδρας, στη νέα Κοινότητα με τους Παρέδρους (βλ. ιδίως άρθρ. 7 και 8 του νόμου).

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2539/1997, το τοπικό συμβούλιο αποκτούσε τις ακόλουθες αρμοδιότητες: « α) Εκφέρει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το δημοτικό συμβούλιο για όλα τα ζητήματα που ενδιαφέρουν το δημοτικό διαμέρισμα. Διατυπώνει προτάσεις στα πλαίσια της κατάρτισης του τεχνικού προγράμματος του δήμου για τα εκτελεστέα έργα και προγράμματα που αφορούν την περιφέρειά του. β) Παρακολουθεί την υλοποίηση των έργων και προγραμμάτων που εκτελούνται στο δημοτικό διαμέρισμα,

⁸ Ν. 4337/1964

έχοντας δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των οικονομικών και τεχνικών στοιχείων που αφορούν τη μελέτη και εκτέλεση των έργων και προγραμμάτων αυτών και υποβάλλει σχετικές προτάσεις προς τα αρμόδια όργανα του δήμου. γ) Παρακολουθεί τη λειτουργία των κέντρων και εγκαταστάσεων παροχής διοικητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών εξυπηρετήσεων του δήμου που λειτουργούν στο δημοτικό διαμέρισμα και προτείνει στα αρμόδια όργανα του δήμου τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας τους. δ) Προτείνει κατά τις ισχύουσες διατάξεις στο δημοτικό συμβούλιο τον ορισμό μελών των διοικητικών συμβουλίων, ιδρυμάτων, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και επιχειρήσεων του δήμου που λειτουργούν στο δημοτικό διαμέρισμα. ε) Εκφέρει γνώμη για την αξιοποίηση, ανταλλαγή, δωρεά, εκποίηση περιουσιακών στοιχείων που ανήκαν στον καταργηθέντα ΟΤΑ ή τον προσαρτηθέντα συνοικισμό. στ) Εκφέρει γνώμη προτού ληφθούν αποφάσεις των οργάνων του δήμου που αναφέρονται σε δραστηριότητες και ενέργειες οι οποίες αφορούν στη διατήρηση του χαρακτήρα παραδοσιακού οικισμού».

Πάντως, σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις προβλεπόταν η *σύμφωνη γνώμη* του τοπικού συμβουλίου προκειμένου να ληφθεί η σχετική απόφαση ή από το αρμόδιο όργανο του δήμου (άρθρ. 6 παρ. 4). Επρόκειτο, συγκεκριμένα, για την αποδοχή κληροδοτήματος ή κληρονομιάς ή δωρεάς που διατίθενται αποκλειστικά για το δημοτικό διαμέρισμα, τις πράξεις διαχείρισης αυτοτελούς κληροδοτήματος, τον τρόπο διάθεσης των βοσκήσιμων εκτάσεων, την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δασικών εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια του διαμερίσματος. Όταν, εξάλλου, προβλεπόταν από την σχετική πράξη σύστασης κληροδοτήματος η συμμετοχή του δημάρχου ή του προέδρου ή συμβούλων του καταργηθέντος ΟΤΑ στην διοίκησή του, τότε συμμετέχουν ο πρόεδρος ή και μέλη του αντίστοιχου Τοπικού Συμβουλίου (άρθρ. 4 παρ. 1 εδ. α).

Πάντως, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 του νόμου, το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του που έπρεπε να ληφθεί μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μπορούσε να αναθέτει στα τοπικά συμβούλια ή στον πρόεδρό τους αρμοδιότητές του: για τη *συντήρηση και λειτουργία* των δικτύων ύδρευσης και άρδευσης, των νεκροταφείων, των εγκαταστάσεων στους βοσκότοπους, των παιδικών χαρών και άλλων παιδιών, των σχολικών κτιρίων και του εξοπλισμού τους, τη *συντήρηση* του συστήματος αποχέτευσης, των δημοτικών οδών και γεφυρών, των πλατειών και των άλλων κοινόχρηστων χώρων καθώς και των αγροτικών

οδών, την *εφαρμογή* πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και τη συντήρηση και λειτουργία των αντίστοιχων εγκαταστάσεων, την *παροχή υπηρεσιών και προστασίας* στους ηλικιωμένους κατοίκους της περιοχής τους στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου, την *παροχή υπηρεσιών* για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή του δημοτικού διαμερίσματος. Το δημοτικό συμβούλιο μπορούσε πάντως να αναθέτει αρμοδιότητες «και σε όποιον άλλο τομέα κρίνει σκόπιμο με κριτήριο την εξυπηρέτηση των κατοίκων, την αποτελεσματικότητα και την οικονομία»

Ο νόμος «Ι. Καποδίστριας» επέλεξε, σύμφωνα με τα παραπάνω, να συγκεντρωθεί η ευθύνη για την λήψη των αποφάσεων στα όργανα του Δήμου (κυρίως στο δημοτικό συμβούλιο), ενώ τα *τοπικά συμβούλια των δημοτικών διαμερισμάτων* (δηλ. των τέως ΟΤΑ) περιορίστηκαν σε *γνωμοδοτικά και ελεγκτικά*, κυρίως, καθήκοντα. Με τις σχετικές ρυθμίσεις επιδιώκονταν η διασφάλιση της διοικητικής *συννοχής* των νέων Δήμων, χωρίς πάντως, όπως ήδη τονίσθηκε, να αποκλείεται και η αποσυγκέντρωση ορισμένων *αποφασιστικών* αρμοδιοτήτων από τα «κεντρικά» όργανα προς τα τοπικά συμβούλια ή προς τον πρόεδρό τους. Προς εξισορρόπηση του μονοπωλίου αποφασιστικής εξουσίας που παραχωρείται στα *κεντρικά* όργανα, ο νομοθέτης προέβλεψε την *απευθείας συμμετοχή εκπροσώπων των δημοτικών διαμερισμάτων* στο δημοτικό συμβούλιο, και συγκεκριμένα των *Προέδρων* των τοπικών συμβουλίων ως μελών του, καθώς και των *Δημαρχιακών Παρέδρων*⁹. Οι τελευταίοι όμως δεν είναι και μέλη του δημοτικού συμβουλίου. Σύμφωνα πάντως με τα άρθρα 6 παρ. 14 και 8 παρ. 1 του νόμου, οι δημαρχιακοί πάρεδροι καλούνται υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και έχουν δικαίωμα να εκφράσουν γνώμη σε όλα τα θέματα που συζητούνται σε αυτό, ενώ έχουν και *δικαίωμα ψήφου* για όλα τα θέματα που συζητούνται και αφορούν το δημοτικό διαμέρισμα στο οποίο έχουν εκλεγεί (άρθρ. 8 παρ. 4). Ανάλογες είναι και οι ρυθμίσεις για τους Παρέδρους των *κοινοτικών διαμερισμάτων* (άρθρ. 7 και 8).

Αξιοσημείωτη ήταν εξάλλου και η δυνατότητα που δόθηκε στους Προέδρους των Τοπικών Συμβουλίων, αλλά και στους Παρέδρους να συγκαλούν έκτακτα μέχρι δύο φορές το χρόνο *λαϊκή συνέλευση* στο διαμέρισμά τους, η οποία και εκδίδει ψηφίσματα που μπορούν να ασκήσουν σημαντική πολιτική πίεση στο κέντρο. Σύμφωνα, εξάλλου, με

το άρθρο 10, προβλέπονταν και η υποχρεωτική σύγκληση *τακτικής λαϊκής συνέλευσης* μία φορά το χρόνο, ενώ στην οποία θα καλούνταν υποχρεωτικά ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας και τα μέλη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Ιδιαίτερα σημαντική ήταν, τέλος, η υιοθέτηση διαφορετικού εκλογικού συστήματος για την ανάδειξη των Τοπικών Συμβουλίων, όπου, σε αντίθεση με τα ισχύοντα για το αντίστοιχο «κεντρικό» όργανο, υιοθετήθηκε η *απλή αναλογική* για την εκλογή των μελών τους (άρθρ. 5 παρ. 10), και μάλιστα με βάση το *τοπικό εκλογικό αποτέλεσμα*. Έτσι, σε πολλές περιπτώσεις προέκυψε αναντιστοιχία πλειοψηφίας-μειοψηφίας ανάμεσα στα κεντρικά όργανα του νέου «καποδιστριακού» δήμου και το Τοπικό Συμβούλιο, ενώ περιορίστηκε η εσωτερική συνοχή τόσο στα ίδια τα Τοπικά Συμβούλια όσο και εντός των καποδιστριακών δήμων. Το ειδικό βάρος πολλών «αντιπολιτευόμενων» τοπικών συμβουλίων περιοριζόταν στον ενιαίο Δήμο, ο οποίος άλλωστε διοικούταν, σε αντίθεση με τα τοπικά συμβούλια, από μια ισχυρότατη μονοπαραταξιακή πλειοψηφία *τριών πέμπτων*.

3.2.1 Οι επιλογές του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006)

Οι προαναφερθέντες θεσμοί της λεγόμενης «*δημοτικής αποκέντρωσης*», οι οποίοι εφαρμόστηκαν στους «καποδιστριακούς» δήμους, υπό την μορφή των «τοπικών συμβουλίων» ήταν ιδιαίτερα σημαντικοί για το καταστατικό πλαίσιο λειτουργίας αυτών των δήμων. Ωστόσο, σπάνια μεταφέρθηκαν αποφασιστικές αρμοδιότητες σε αυτά τα «αποκεντρωμένα» όργανα, ενώ, όπως ήδη τονίσθηκε, ο τρόπος εκλογής τους τα οδήγησε πολλές φορές σε περιθωριοποίηση εκεί όπου οι «κεντρικές» δημοτικές αρχές, προερχόμενες από διαφορετικό πολιτικό χώρο, στηρίζονται είτε στις τοπικές μειοψηφίες, είτε στην αυτονόμηση του Προέδρου, είτε σε άλλους τοπικούς παράγοντες εκτός τοπικού συμβουλίου. Έτσι, είχε τεθεί στη σχετική συζήτηση ακόμη και το ενδεχόμενο κατάργησης των θεσμών «δημοτικής αποκέντρωσης» στους καποδιστριακούς δήμους.

Στο νέο ΚΔΚ (άρθρ. 2 παρ. 4) προβλέπεται τελικά ο σχηματισμός τοπικών διαμερισμάτων σε όλους τους ΟΤΑ που καταργήθηκαν ή τους συννοικισμούς που προσαρτήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις των ν. 1416/1984, 1622/1986 και 2539/1997. Από την άλλη πλευρά, δεν προβλέπεται πλέον η συμμετοχή στο δημοτικό συμβούλιο των προέδρων τοπικών συμβουλίων, αφού οι τελευταίοι θα είναι απλά δημαρχιακοί πάρεδροι,

ενώ διατηρείται το αναλογικό σύστημα τοπικής εκλογής των μελών των τοπικών συμβουλίων. Αξιοσημείωτη είναι, πάντως, η νέα ρύθμιση του ΚΔΚ για την *ex lege* μεταφορά στα τοπικά συμβούλια αποφασιστικών αρμοδιοτήτων, μεταξύ των οποίων είναι και εκείνες που αφορούν την ύδρευση και την αποχέτευση, τα νεκροταφεία, τη σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου για καθαριότητα, την συντήρηση του δικτύου ηλεκτροφωτισμού κοινόχρηστων χώρων, τα νεκροταφεία κ.ά. Επισημαίνεται επίσης η ρητή πρόβλεψη για ειδικό κεφάλαιο του προϋπολογισμού εξόδων ανά τοπικό διαμέρισμα, σε συνδυασμό με τη νέα αρμοδιότητα του προέδρου τοπικού διαμερίσματος να εκδίδει τα αντίστοιχα χρηματικά εντάλματα πληρωμής.

Η διατήρηση ενός διαφορετικού εκλογικού συστήματος για τα τοπικά συμβούλια (και η συχνή ασυμφωνία της διαμερισματικής με την δημοτική πλειοψηφία) σε συνδυασμό με τη μη συμμετοχή των προέδρων τοπικών συμβουλίων στο δημοτικό συμβούλιο και την παραχώρηση αρμοδιοτήτων και πόρων στις τέως κοινότητες μπορούν να ενισχύσουν *φυγόκεντρες τάσεις* σε ορισμένους καποδιστριακούς δήμους. Αλλού όμως θα ήταν νοητή και η εντελώς αντίστροφη εξέλιξη, επειδή είναι πιθανό να εκτονωθούν πιέσεις και τοπικές δυσαρέσκειες μέσω της αυξημένης πολιτικο-διοικητικής αυτοτέλειας των παλιών χωριών. Μέχρι στιγμής, πάντως, η πράξη έχει δείξει ότι *παρέμεινε το πρόβλημα περιθωριοποίησης πολλών χωριών.*

Εντύπωση προκαλεί πάντως το γεγονός ότι ο νέος ΚΔΚ δεν προβλέπει ανάλογη μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων στα όργανα των δημοτικών διαμερισμάτων των μεγαλουπόλεων, όπου αυτού του είδους η αποσυγκέντρωση εμφανίζεται ως εξίσου αν όχι περισσότερο εύλογη. Σημειώνεται, εξάλλου, ότι η αρχική διατύπωση στο σχέδιο του ΚΔΚ προέβλεπε την υποδιαίρεση όλων των δήμων με περισσότερους από ογδόντα χιλιάδες κατοίκους σε δημοτικά διαμερίσματα όπου θα εκλέγονταν «συμβούλια διαμερίσματος», επεκτείνοντας έτσι σημαντικά την εφαρμογή αυτού του θεσμού σε πολλούς δήμους των ελληνικών μεγαλουπόλεων. Τελικά όμως *παρέμεινε πληθυσμιακό όριο* έφτασε τους 100.001 κατοίκους (άρθρ. 117 παρ. 1 ΔΚΚ), ενώ ο ίδιος ο νόμος όρισε ανώτατο και κατώτατο αριθμό διαμερισμάτων για τους Δήμους Αθηναίων (5-7), Θεσσαλονίκης και Πειραιά (3-5), Πατρών και λοιπούς (2-4).

Ιδιαίτερα έντονες υπήρξαν, πάντως, οι αντιπαραθέσεις για μια ρύθμιση που εντάχθηκε και στο νέο Κώδικα και αφορούσε το *εκλογικό σύστημα* και την καθιέρωση

του 42% ως ορίου για την ανάδειξη επιτυχόντος συνδυασμού από την πρώτη Κυριακή¹⁰. Κατά το πρότυπο των «βουλευτών επικρατείας, νέες διατάξεις εισάγουν, εξάλλου, τη δυνατότητα εκλογής τέως δημάρχων σε δημοτικό συμβούλιο χωρίς σταυρό προτίμησης, έτσι ώστε να διευκολύνονται διαφόρων ειδών πολιτικές και προσωπικές συμφωνίες¹¹. Ο νόμος προβλέπει πάντως ότι ως «αριστίνδην» δημοτικοί σύμβουλοι (έως δύο σε αριθμό) εκλέγονται τέως δήμαρχοι με τρεις θητείες ή τέως δήμαρχοι με μια θητεία που έχουν διατελέσει και κοινοτάρχες με τρεις θητείες «σε οποιονδήποτε δήμο ή κοινότητα του ίδιου νομού». Με το νέο εκλογικό σύστημα, πάντως, είναι δυνατό μια δημοτική πλειοψηφία που βασίζεται σε σαφώς στενότερη εκλογική νομιμοποίηση να καλείται να κυβερνήσει το δήμο. Έτσι, είναι πιθανό να προκληθούν πολώσεις ή να διευκολυνθεί η επικράτηση μονοκομματικών υποψηφιοτήτων, σε αντίθεση με μια μακρά παράδοση διακομματικών συνεργασιών και ευρύτερης συναίνεσης στις τοπικές κοινωνίες.

Οι παλαιές εκλογικές ρυθμίσεις είχαν βέβαια αδυναμίες, αφού διευκόλυναν αδιαφανείς «συμμαχίες μεταξύ πρώτης και δεύτερης Κυριακής», αλλά ακολουθούσαν με συνέπεια τη λογική ενός «οιονεί προεδρικού» συστήματος στους δήμους: Έτσι, η απευθείας εκλογή του Δημάρχου με ισχυρή νομιμοποίηση έστω ως «δεύτερη επιλογή του πολίτη κατά τη δεύτερη Κυριακή» συνδυάζονταν με πολύ ισχυρή πλειοψηφία στο συμβούλιο, μη εξάρτηση του εκτελεστικού οργάνου από την εμπιστοσύνη του «βουλευόμενου» δημοτικού συμβουλίου, αδυναμία πρόωρης διάλυσης του τελευταίου κ.ο.κ.. Υπό το νέο σύστημα, ο περιορισμός της απαιτούμενης εκλογικής νομιμοποίησης του εκτελεστικού οργάνου, δηλ. του δημάρχου αλλά και της πλειοψηφίας στο «βουλευόμενο» δημοτικό συμβούλιο συνδυάζεται με την συνεχιζόμενη απουσία μηχανισμών εξισορρόπησης, αν και θα πρέπει να σημειωθεί η ενίσχυση της αντιπολίτευσης στο δημοτικό συμβούλιο (βλ. παρακάτω). Η νέα θεσμική κατασκευή περιλαμβάνει, δηλ., ορισμένα παράδοξα, ενώ μπορεί να επιτείνει, σε αρκετές

¹⁰ Ν. 3434/2006 «Ρύθμιση θεμάτων εθνικών, νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών και διευθέτηση ειδικών θεμάτων».

¹¹ Αυτή τη στιγμή, κάθε πρόβλεψη για τον τρόπο με τον οποίο θα λειτουργήσει στην πράξη η εν λόγω διάταξη όποτε και όπου αξιοποιηθεί, θα ήταν παρακινδυνευμένη. Ο νόμος προβλέπει πάντως ότι ως «αριστίνδην» δημοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται τέως δήμαρχοι με τρεις θητείες ή τέως δήμαρχοι με μια θητεία που έχουν διατελέσει και κοινοτάρχες με τρεις θητείες «σε οποιονδήποτε δήμο ή κοινότητα του ίδιου νομού».

περιπτώσεις, την αναντιστοιχία κεντρικού δημοτικού συμβουλίου-τοπικών συμβουλίων στους «καποδιστριακούς» δήμους. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η επιδιωκόμενη, κατά την εισηγητική έκθεση του νόμου, συγκρότηση προγραμματικών συμμαχιών ενόψει του 42% δεν έγινε πραγματικότητα κατά τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές του 2006, αν και θα πρέπει να τονισθεί ότι αυτό φαίνεται να οφείλεται περισσότερο σε πολιτικές επιλογές των κεντρικών οργάνων των πολιτικών κομμάτων.

Παρά το 42%, λοιπόν, ο νέος Κώδικας δεν άλλαξε τα βασικά δομικά χαρακτηριστικά του δημοτικού μας συστήματος. Μεταξύ άλλων, παραμένει λοιπόν η *άμεση εκλογή* του μονοπρόσωπου εκτελεστικού οργάνου (δήμαρχος), η οποία καθορίζει και την σύνθεση του αιρετού συμβουλίου όπου ο δημαρχιακός συνδυασμός διαθέτει άνετη πλειοψηφία (τριών πέμπτων). Διατηρείται επίσης ένα συλλογικό ενδιάμεσο όργανο (δημαρχιακή επιτροπή) με εκτελεστικές κυρίως αρμοδιότητες και συμμετοχή της «μειοψηφίας», ενώ ο δήμαρχος μπορεί να αναθέτει εκτελεστικές αρμοδιότητες σε συμβούλους της αποκλειστικής επιλογής του (Αντιδημάρχους), ο αριθμός των οποίων αυξήθηκε, και πάλι. Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι οι Αντιδήμαρχοι θα μπορούσαν να φτάσουν τους δέκα στο Δήμο Αθηναίων, με αποτέλεσμα σχεδόν το 1/4 των δημοτικών συμβούλων να μπορούν να διοριστούν αντιδήμαρχοι. Σε «καποδιστριακούς», εξάλλου, δήμους με δέκα τουλάχιστον τοπικά διαμερίσματα μπορεί να ορισθεί επιπλέον αντιδήμαρχος. Ενόψει του γεγονότος ότι ο δήμαρχος «μπορεί» να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του σε αντιδημάρχους (άρα είναι νοητοί και αντιδήμαρχοι «άνευ χαρτοφυλακίου»), φαίνεται να είναι δυνατός και ο ορισμός, πέραν των «θεματικών» και «τοπικού» αντιδημάρχου με κατά τόπο ορισθείσες και μεταβιβασθείσες αρμοδιότητες του δημάρχου. Ωστόσο, ο νέος ΚΔΚ απέφυγε την συγκρότηση ενός συλλογικού «εκτελεστικού» οργάνου με την συμμετοχή Δημάρχου-Αντιδημάρχων.

Σε γενικές γραμμές, είναι λοιπόν ορατή τη *περαιτέρω ενίσχυση* της θέσης του δημάρχου, ο οποίος ορίζει και παύει του αντιδημάρχους, καθορίζοντας έτσι κατά την κρίση του ποιοι δημοτικοί σύμβουλοι της πλειοψηφίας ασκούν αρμοδιότητές του και έχουν τις προβλεπόμενες από το νόμο οικονομικές παροχές. Ωστόσο, η δημόσια συζήτηση που είχε αναπτυχθεί σχετικά με την υποβάθμιση του ρόλου της δημοτικής αντιπολίτευσης και την καχεξία των διαδικασιών πολιτικού ελέγχου, καθώς και ως προς τα προβλήματα συμφόρησης του δημοτικού συμβουλίου, ιδίως στις μεγαλύτερες πόλεις,

είχε τελικά ως αποτέλεσμα ορισμένες σημαντικές αλλαγές που επιφέρει η νέα νομοθεσία. Έτσι, οι συνδυασμοί που διαθέτουν έστω και ένα δημοτικό σύμβουλο¹², αναγνωρίζονται πλέον (άρθρο 94 παρ. 2 ΚΔΚ) ως «δημοτικές παρατάξεις» και συμμετέχουν στις επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου (άρθρο 101), ενώ οι εκπρόσωποί τους μπορούν να ζητούν από το δήμαρχο και τη δημαρχιακή επιτροπή πληροφορίες και στοιχεία (άρθρ. 100 παρ. 3). Επιπλέον, ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων αυξάνεται με το νέο ΚΔΚ και κλιμακώνεται σταδιακά από 13 μέλη (στους δήμους με πληθυσμό έως 5.000 κατοίκους) έως 45 μέλη (σε δήμους με πληθυσμό 501.000 κατοίκων και άνω), αν και η μη συμμετοχή, πλέον, των Προέδρων των Τοπικών Συμβουλίων στα Δημοτικά Συμβούλια των «καποδιστριακών» Δήμων συνεπάγεται τελικά την μείωση των μελών τους. Με σειρά ρυθμίσεων, αναβαθμίζεται ο ρόλος της αντιπολίτευσης, από την οποία, προέρχεται, πλέον, υποχρεωτικά ο αντιπρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και ένα τουλάχιστον μέλος του διοικητικού συμβουλίου σε δημοτικό ίδρυμα ή δημοτικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Στο νέο ΚΔΚ υιοθετούνται διατάξεις για *τοπικά δημοψηφίσματα* (άρθρ. 216). Συγκεκριμένα, προβλέπεται η *διεξαγωγή τοπικού δημοψηφίσματος* εφόσον πρόκειται για «σοβαρό θέμα» το οποίο εμπίπτει «στην σφαίρα αρμοδιοτήτων» των δημοτικών και κοινοτικών αρχών. Ως προς τη διαδικασία, το εν λόγω άρθρο προβλέπει την προηγούμενη λήψη σχετικής απόφασης με πλειοψηφία των 2/3 του συνόλου των μελών του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Επίσης, ειδικά για τη συνένωση πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, προσάρτηση διαμερίσματος σε άλλο δήμο ή μεταφορά της έδρας ΟΤΑ προβλέπεται η δυνατότητα διεξαγωγής δημοψηφίσματος και μετά την υποβολή σχετικού αιτήματος από το 1/3 των δημοτών. Ο νέος ΚΔΚ απαγορεύει, πάντως, την διεξαγωγή δημοψηφίσματος για θέματα προϋπολογισμού ή τελών κατά το τελευταίο έτος της δημοτικής περιόδου, καθώς επίσης και κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου για τις εθνικές και τις ευρωπαϊκές εκλογές, χωρίς όμως να προσδιορίζει ειδικότερα την διάρκεια της εν λόγω περιόδου (μάλλον αναφέρεται στο διάστημα μετά την προκήρυξη των εθνικών ή ευρωπαϊκών εκλογών). Επίσης, ορίζεται ότι το αποτέλεσμα του

¹² Τα δημοτικά συμβούλια διαθέτουν, μετά το νέο ΚΔΚ από 13 έως 45 μέλη. Οι αντίστοιχοι αριθμοί στον προηγούμενο ΚΔΚ κλιμακώνονταν από 11 έως 41 συμβούλους.

δημοψηφίσματος είναι έγκυρο, εφόσον συμμετέχει τουλάχιστον το 50% του εκλογικού σώματος (πρόκειται για ένα από τα συγκριτικά υψηλότερα ποσοστά στην Ευρώπη).

Οι διαδικαστικές ρυθμίσεις του εν λόγω άρθρου θέτουν προϋποθέσεις οι οποίες θα καταστήσουν δυνατή τη διεξαγωγή *τοπικού δημοψηφίσματος* για «σοβαρό θέμα» (λόγω απαιτούμενης πλειοψηφίας των 2/3 του δημοτικού συμβουλίου) μόνο σε περίπτωση συμφωνίας πλειοψηφίας και μέρους, τουλάχιστον, της μειοψηφίας. Έτσι, καθίσταται ιδιαίτερα πιθανή η αξιοποίηση του δημοψηφίσματος όχι τόσο προκειμένου να αποτυπωθεί η βούληση της τοπικής κοινωνίας επί κάποιου αμφιλεγόμενου ζητήματος, όσο προκειμένου να ενισχυθεί η τοπική πολιτική ηγεσία στο πλαίσιο κάποιας αντιπαράθεσής της με την κεντρική εξουσία ή άλλο φορέα (λ.χ. κάποια ΔΕΚΟ, κάποιον ιδιώτη επενδυτή κ.ο.κ.). Από την άλλη πλευρά, ιδιαίτερο προβληματισμό προκαλεί και το γεγονός ότι η *λαϊκή πρωτοβουλία για δημοψήφισμα* προβλέπεται μόνον για θέματα συνενώσεων, προσάρτηση κ.ο.κ. Θα ήταν σκόπιμο να μπορούν οι πολίτες να θέσουν σε κίνηση τη διαδικασία για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος και για άλλα θέματα, όπως λ.χ. θέματα που αφορούν τον σχεδιασμό, την πολεοδομία, την προστασία του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής κ.ά. Σε μεγαλύτερες πόλεις, το όριο για την υιοθέτηση λαϊκού αιτήματος θα έπρεπε να είναι χαμηλότερο από το 1/3 για πρακτικούς λόγους.

Προκειμένου να αποφευχθούν καταχρήσεις, καλό θα ήταν να περιορίζεται ο αριθμός των λαϊκών πρωτοβουλιών ή γενικά των δημοψηφισμάτων ανά δημοτική περίοδο (στο ΚΔΚ προβλέπεται απλώς η μη διεξαγωγή δεύτερου δημοψηφίσματος για το ίδιο θέμα εντός έτους). Η νομιμότητα, εξάλλου, της οριστικής απόφασης για την διεξαγωγή του δημοψηφίσματος θα μπορεί να ελέγχεται από τις αρχές εποπτείας. Έτσι θα ακυρώνονται, λ.χ., οι αποφάσεις για την διεξαγωγή δημοψηφισμάτων επί θεμάτων όπου ο δήμος είναι αναρμόδιος. Με αυτό το τρόπο είναι δυνατό να περιορισθεί ο κίνδυνος καταχρηστικής αξιοποίησης του τοπικού δημοψηφίσματος προκειμένου να εκφρασθούν αθέμιτοι τοπικισμοί.

Γενικά ως προς τους *θεσμούς συμμετοχής των πολιτών*, ο ΚΔΚ επιχειρεί μια συστηματοποίηση και αναμόρφωσή τους, εισάγοντας παράλληλα και αρκετές *καινοτομίες*. Έτσι, σε ειδικό άρθρο (214 ΚΔΚ) διατυπώνονται κάποιες *γενικές αρχές* ως προς την *λαϊκή συμμετοχή* στις τοπικές υποθέσεις και καθιερώνεται η υποχρέωση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών να *διαβουλεύονται* με τους κατοίκους, συλλογικούς

φορείς και ενδιαφερόμενες ομάδες πληθυσμού (στις οποίες προφανώς συγκαταλέγονται και οι αλλοδαποί) όποτε εκπονούνται *προγράμματα δράσης*, εκδίδονται *κανονιστικές πράξεις* ή λαμβάνονται αποφάσεις «γενικού ενδιαφέροντος». Επίσης προβλέπεται η αξιοποίηση της «κοινωνίας της πληροφορίας», του *εθελοντισμού* και της *κοινωνικής εργασίας*, η καθιέρωση «*Χάρτας*» με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις δημοτών και κατοίκων, καθώς και η κατάρτιση «*οδηγού του δημότη*» με τις διαδικασίες, τους όρους και τις προϋποθέσεις παροχής των δημοτικών και κοινοτικών υπηρεσιών¹³. Το εν λόγω άρθρο εμπλουτίζεται σημαντικά με την διατύπωση ορισμένων αρχών για την *απαγόρευση των διακρίσεων* ως προς την *πρόσβαση στις δημοτικές υπηρεσίες*, την *διαφάνεια* της δημοτικής δράσης και την *ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής*. Με ειδική ρύθμιση καθιερώνεται, εξάλλου, η υποχρέωση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών να διασφαλίζουν την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στην πληροφόρηση απ' όλους.

Στο αμέσως επόμενο άρθρο του νέου ΚΔΚ, υπό τον τίτλο «πληροφόρηση δημοτών και κατοίκων», γίνεται λόγος για *αναφορές, ερωτήσεις και προτάσεις* των δημοτών και κατοίκων προς τα όργανα των ΟΤΑ. Καθιερώνεται, ως προς τις πρώτες δύο κατηγορίες, υποχρέωση του «αρμόδιου οργάνου» να απαντήσει εντός 30 ημερών, ενώ *οι προτάσεις* που κατατίθενται από 25 τουλάχιστον άτομα συζητούνται υποχρεωτικά στο οικείο συμβούλιο. Στους μεγάλους, δήμους, θα έπρεπε ίσως να εξετασθεί αυτή η τελευταία ρύθμιση για τις προτάσεις των πολιτών γιατί μπορεί να προκαλέσει δυσλειτουργίες και συμφόρηση στα ήδη βεβαρημένα δημοτικά συμβούλια. Εκεί, θα έπρεπε, λοιπόν, να ορισθεί πολύ μεγαλύτερος αριθμός πολιτών (μέσω συλλογής υπογραφών) που θα μπορούν να καταθέσουν προτάσεις στο δημοτικό συμβούλιο. Αλλά και ως προς τις *αναφορές* και τις *ερωτήσεις* των πολιτών «επί αποφάσεων που τους ενδιαφέρουν» και «ενώσεων προσώπων κάθε μορφής» για ζητήματα «γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος» (άρθρ. 215 παρ. 2 ΚΔΚ) υφίστανται προβλήματα στις ρυθμίσεις. Κατ' αρχήν, αντί για «*αποφάσεις*», θα ήταν προτιμότερο να γίνεται λόγος για «*πράξεις ή παραλείψεις*», αφού η έγκαιρη πληροφόρηση για θέματα, λ.χ., που βρίσκονται σε στάδιο προπαρασκευής μπορεί να είναι ιδιαίτερα κρίσιμη. Η αόριστη αναφορά στο «*αρμόδιο όργανο*» δημιουργεί εξάλλου το κίνδυνο παραπομπής, ιδίως στους μεγαλύτερους δήμους, από τον Άννα στον

¹³ Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής *εκπροσώπου των χρηστών υπηρεσίας* στο διοικητικό συμβούλιο δημοτικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ιδρύματος

Καϊάφα, ενώ θα ήταν ορθότερο οι αναφορές και ερωτήσεις να κατατίθενται στο δημοτικό συμβούλιο, το οποίο στη συνέχεια τις διαβιβάζει αρμοδίως στο υπεύθυνο όργανο.

Ο νέος ΚΔΚ προβλέπει επίσης (άρθρ. 217) τον ετήσιο *Απολογισμό Πεπραγμένων Δημοτικής Αρχής* ο οποίος πραγματοποιείται έως το τέλος Ιουνίου σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου, στην οποία καλούνται όλοι οι κάτοικοι και οι φορείς της πόλης. Η οργάνωση των σχετικών διαδικασιών περιλαμβάνει την συμμετοχή των αιρετών του δήμου καθώς και τοποθετήσεις των δημοτικών ομάδων στην σχετική συζήτηση, στην οποία μπορούν επίσης να διατυπώσουν παρατηρήσεις οι κάτοικοι, «φορείς της πόλης» και φορολογούμενοι από το δήμο. Ο νέος θεσμός φαίνεται να είναι περισσότερο «ανοικτός» από την παραδοσιακή λογοδοσία δημάρχου, ενώ προβλέπεται και διαδικασία σύγκλησης της εν λόγω ειδικής δημόσιας συνεδρίασης και σε περίπτωση αδράνειας των αρμόδιων οργάνων (παρ. 6 του άρθρου 217 ΚΔΚ).

Παρά την εκτενή ρύθμισή τους από το νόμο, οι νέοι *συμμετοχικοί θεσμοί* (πέραν του Απολογισμού Πεπραγμένων που ουσιαστικά διαδέχθηκε τον παλαιό θεσμό της Λογοδοσίας Δημάρχου) δεν έχουν εφαρμοστεί σε ευρεία κλίμακα, και το νομοθετικό γράμμα δεν είχε την ανάλογη ανταπόκριση στην πράξη. Ως προς το δημοψήφισμα, εκκρεμεί, ακόμη, η έκδοση του σχετικού Προεδρικού Διατάγματος για την ενεργοποίησή του. Αυτή τη στιγμή υπάρχει, δηλ., ο κίνδυνος να καταβαραθρωθούν για μια ακόμη φορά οι συμμετοχικοί θεσμοί στην πράξη, επιβεβαιώνοντας την αδυναμία των συμμετοχικών παραδόσεων στην χώρα μας, καθώς και τον προσανατολισμό ενός μεγάλου μέρους του πολιτικού μας προσωπικού σε παραδοσιακές αντιπροσωπευτικές διαδικασίες, προσωπική διαμεσολάβηση και επικοινωνιακούς συμβολισμούς.

3.2.2 Το Δημοτικό Συμβούλιο

Το *Δημοτικό Συμβούλιο* παραμένει το βασικό όργανο με το τεκμήριο αρμοδιότητας εντός του Δήμου, ενώ πρέπει να αναβαθμιστεί ο επιτελικός και ελεγκτικός του ρόλος καθώς και να αναβαθμιστεί η θέση της αντιπολίτευσης. Προτείνεται η αύξηση του αριθμού των μελών του, από τα οποία ορισμένα θα προέρχονται υποχρεωτικά (κατ'αναλογία του πληθυσμού) από συγκεκριμένες περιοχές του Δήμου (όπως σήμερα σε Επαρχίες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων). Διευκρινίζεται ότι η εν λόγω ποσόστωση δεν θα αφορά μόνο την σύνθεση του δημοτικού συμβουλίου αλλά και την σύνθεση των υποψήφιων συνδυασμών κατά τις εκλογές. Συζητήθηκε επίσης η παραλλαγή, ένα μέρος

του Δημοτικού Συμβουλίου να εκλέγεται με ενιαία γεωγραφική περιφέρεια ολόκληρο τον Δήμο και το άλλο μέρος από ορισμένες εκλογικές περιφέρειες που αντιστοιχούν σε γεωγραφικές περιοχές του Δήμου (τους καταργηθέντες δήμους-κοινότητες). Εννοείται ότι το τελευταίο θα ενίσχυε ακόμη περισσότερο την εκπροσώπηση των επιμέρους γεωγραφικών περιοχών-τέως δήμων που θα συναποτελούσαν τους δήμους του «Καποδίστρια II», αλλά θα ήταν πιθανό να πληγεί έτσι η συνοχή και η ενότητα των νέων Δήμων.

Ως προς την προτεινόμενη αύξηση των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο περιορισμός του αριθμού των δήμων στο 1/3 περίπου του σημερινού, σε συνδυασμό με τον περιορισμό του αριθμού των μελών των τοπικών συμβουλίων (ή ακόμη και την αντικατάστασή τους από τοπικούς παρέδρους, υπό μια εναλλακτική πρόταση, βλ. παρακάτω) θα οδηγήσει σε *δραστικό περιορισμό του συνολικού αριθμού των αιρετών εκπροσώπων των τοπικών κοινωνιών* στην χώρα μας και, συνεπώς, σε απώλειες συμμετοχής και δημοκρατικής νομιμοποίησης. Αυτές οι επιπτώσεις μπορούν να αντισταθμιστούν εν μέρει, χωρίς να πληγεί η ενότητα των νέων δήμων, αφενός με την αύξηση του αριθμού των δημοτικών συμβούλων και, αφετέρου, με την εγγυημένη εκπροσώπηση των καταργηθέντων δήμων μέσω γεωγραφικών ποσοτώσεων μεταξύ των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων. Αξίζει, εξάλλου, να σημειωθεί ότι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (λ.χ. Φινλανδία, Νορβηγία κ.ά.) ο ανώτατος αριθμός των δημοτικών συμβούλων υπερβαίνει τους ογδόντα. Εκτός αυτού, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι σε ορισμένους δήμους έχουν ανακύψει προβλήματα συγκρότησης και στελέχωσης συλλογικών οργάνων εξαιτίας του μικρού αριθμού δημοτικών συμβούλων. Έτσι, προτείνεται η αύξηση του αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου, ανάλογα με τον αριθμό των συνενωθέντων ΟΤΑ (έως 25% για δύο ΟΤΑ, 35% για τρεις, 50% τέσσερις και άνω).

Και ενόψει της προτεινόμενης αύξησης των μελών του δημοτικού συμβουλίου, θα πρέπει να ενισχυθούν αποφασιστικά οι *Επιτροπές του Δημοτικού Συμβουλίου*, οι οποίες θα έχουν ανάλογη προς το δημοτικό συμβούλιο σύνθεση και θα μπορούν να έχουν, με βάση τον σχετικό κανονισμό ή/και τη σχετική ειδική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, και αποφασιστικές αρμοδιότητες. Η δημιουργία τέτοιων επιτροπών μπορεί να συμβάλει και στην διαφοροποίηση των δήμων ανάλογα με τα ειδικότερα

χαρακτηριστικά τους, π.χ. σε τουριστικούς δήμους, μπορεί να συγκροτηθεί ειδική Επιτροπή Τουρισμού κ.ο.κ.

Τέλος, προτείνεται η θεσμοθέτηση του «*συνήγορου του δημότη*», δηλ. η επιλογή με αυξημένη πλειοψηφία από το δημοτικό συμβούλιο, μεταξύ των μελών του, ενός προσώπου κύρους, το οποίο θα αναλάβει την ευθύνη διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών και διοίκησης του δήμου με στόχο την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης. Ήδη ορισμένοι δήμοι της χώρας μας έχουν υιοθετήσει (άτυπα) αυτό το θεσμό ο οποίος μπορεί να συνεισφέρει αποφασιστικά στην βελτίωση της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεων της με τους πολίτες, ενώ από την άλλη πλευρά μπορεί να απαλλάξει τους αιρετούς (και ιδίως τον Δήμαρχο) από τον φόρτο που προκαλούν τα αιτήματα διαμεσολάβησης από την πλευρά των πολιτών. Ως *Συνήγορος του Δημότη* θα μπορεί να εκλέγεται μέλος του δημοτικού συμβουλίου (ή και ιδιώτης) με πλειοψηφία 2/3 του όλου αριθμού των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου και θα διαθέτει γραμματειακή υποστήριξη.

3.2.3 Η Δημαρχιακή Επιτροπή

Η *Δημαρχιακή Επιτροπή* μπορεί να διατηρηθεί ως έχει με την συμμετοχή της αντιπολίτευσης και να ενισχυθεί ο εποπτικός και ελεγκτικός της ρόλος ως προς τα οικονομικά του δήμου, καθώς και να εμπλουτισθεί με ζητήματα που αφορούν τις υπηρεσίες και την διοικητική του λειτουργία.

Ειδικότερα ως προς την σύνθεσή της, προτείνεται να είναι περισσότερο ανάλογη προς την σύνθεση του δημοτικού συμβουλίου ως προς την εκπροσώπηση της αντιπολίτευσης. Προς τον σκοπό αυτό προτείνεται, ενόψει και της προτεινόμενης αύξησης των μελών του δημοτικού συμβουλίου (βλ. παρακάτω) καθώς και των αρμοδιοτήτων της Δημαρχιακής Επιτροπής, τα μέλη της να είναι είτε 7 (πέντε και δύο από την αντιπολίτευση), είτε 9 (έξι και τρία), είτε 11 (επτά και τέσσερα). Τα μέλη της Δημαρχιακής Επιτροπής εκπροσωπούν τις παρατάξεις τους (ομάδες) και συνεπώς παύουν να είναι μέλη της και αντικαθίστανται εφόσον πάψουν να είναι μέλη της παράταξης (ομάδας) τους.

Ως προς την εποπτεία των οικονομικών (εκτέλεση προϋπολογισμού, πορεία εσόδων-εξόδων κλπ.) και γενικότερα της διαχείρισης του δήμου (έλεγχος απευθείας αναθέσεων, υλοποίηση τεχνικού προγράμματος, έργων/προμηθειών κ.ά.), η Δημοκρατική Επιτροπή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον κανονισμό λειτουργίας της, θα ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τις υπηρεσίες και τα αιρετά εκτελεστικά όργανα του δήμου.

3.2.4 Ο Δήμαρχος

Ο Δήμαρχος εκπροσωπεί το Δήμο, ενώ ασκεί και τις καταστατικές εκτελεστικές αρμοδιότητες, συνεργαζόμενος με την Επιχειρησιακή (ή Εκτελεστική) Επιτροπή και τους (θεματικούς και τοπικούς) Αντιδήμαρχους. Ασκεί την άμεση διοίκηση στο προσωπικό των επιτελικών υπηρεσιών του Δήμου. Ως Πρόεδρος της Επιχειρησιακής αλλά και της Δημοκρατικής Επιτροπής έχει βασικό ηγετικό ρόλο για τον συντονισμό των δράσεων του Δήμου. Ο Δήμαρχος του Νέου Δήμου πρέπει να έχει καθήκοντα, αρμοδιότητες και πολιτικό προφίλ «Κυβερνήτη» της περιοχής του Νέου Δήμου.

3.2.5 Οι Αντιδήμαρχοι (θεματικοί και τοπικοί)

Οι *Αντιδήμαρχοι* κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες: Τους **θεματικούς** (ή «τομεακούς»), αφενός, και τους **τοπικούς**, αφετέρου, Αντιδήμαρχους.

Οι *θεματικοί Αντιδήμαρχοι* επιλέγονται μεταξύ των δημοτικών συμβούλων της πλειοψηφίας:

- από τον Δήμαρχο, ή εναλλακτικά
- προτείνονται από τον Δήμαρχο και επιλέγονται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου

Οι *θεματικοί Αντιδήμαρχοι* παύονται:

- με απόφαση του Δημάρχου, ή εναλλακτικά
- με πρόταση του Δημάρχου και απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου

Ως προς τις θεματικές περιοχές ή τους τομείς αρμοδιότητας των Αντιδημάρχων προτείνονται εναλλακτικά:

- Είτε να αντιστοιχούν στην συγκρότηση των τομέων της διοίκησης κατά τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου,
- Είτε αυτοί οι τομείς, να ορίζονται ελεύθερα με απόφαση του δημάρχου που τους διορίζει.

Οι **τοπικοί Αντιδήμαρχοι** είναι αρμόδιοι για συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές του Δήμου που ταυτίζονται με τους δήμους που συνενώνονται, στο πλαίσιο του «Καποδίστρια 2». Ενόψει των προτάσεων που έχουν συζητηθεί ως σήμερα, διαγράφεται η προοπτική κάθε νέος δήμος να περιλαμβάνει, πλην της έδρας, 1-3, δήμους ή κοινότητες που καταργούνται. Σε αυτούς τους δήμους υφίσταται ήδη ένα οργανωτικό και υπηρεσιακό «κεφάλαιο», το οποίο θα πρέπει να διαθέτει μια άμεση και πολιτική καθοδήγηση, από ένα όργανο (ή/και πρόσωπο) της εμπιστοσύνης του δημάρχου. Σε αυτήν ακριβώς την ανάγκη ανταποκρίνεται ο προτεινόμενος θεσμός του τοπικού αντιδημάρχου. Πέραν αυτού, χάρη σε αυτό το νέο θεσμό θα διαθέτουν έμμεση εκπροσώπηση και οι τέως καποδιστριακοί δήμοι που είχαν ήδη συγκροτήσει μια πολιτική-συμμετοχική οντότητα, έτσι ώστε να εξισορροπούνται οι απώλειες δημοκρατικής συμμετοχής και εκπροσώπησης που μπορούν να προκληθούν από τις νέες συνενώσεις. Στις περιπτώσεις, πάντως, όπου θα συνενωθούν περισσότεροι μικροί ΟΤΑ, θα ήταν αποτελεσματικότερη η «κάλυψη» περισσότερων τέως καποδιστριακών κοινοτήτων από έναν τοπικό αντιδήμαρχο.

Ως προς το σύστημα επιλογής των τοπικών αντιδημάρχων, ισχύουν όσα αναφέρθηκαν παραπάνω για τους «θεματικούς» αντιδημάρχους και διαγράφονται, επιπλέον, οι εξής εναλλακτικές λύσεις:

- Εφόσον ένα μέρος του δημοτικού συμβουλίου προέρχεται υποχρεωτικά από συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές του δήμου (τους καταργηθέντες δήμους-κοινότητες), μεταξύ αυτών να επιλέγει ο δήμαρχος τους τοπικούς του αντιδημάρχους.

- Υπό μια άλλη παραλλαγή, να επιλέγονται ελεύθερα μεταξύ των δημοτικών συμβούλων ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους προέλευση όπως ακριβώς και οι θεματικοί αντιδήμαρχοι

Ο κίνδυνος ανταγωνισμών, συγκρούσεων και αλληλοεπικαλύψεων με τους θεματικούς αντιδημάρχους θα αποφευχθεί με κατάλληλη κατανομή των σχετικών αρμοδιοτήτων. Έτσι, οι τοπικοί αντιδήμαρχοι θα ασκούν αρμοδιότητες που έχουν τοπικό χαρακτήρα (λ.χ. τοπικές διοικητικές υπηρεσίες, τρέχουσα συντήρηση ορισμένων υποδομών κ.ά.). Οι τοπικοί αντιδήμαρχοι θα μπορούσαν δηλ. να αναλάβουν κυρίως την διεύθυνση των τοπικών διοικητικών υπηρεσιών (και νομικών προσώπων), την υποστήριξη και τον συντονισμό των τοπικών συμβουλίων κ.ά. Ιδιαίτερα κρίσιμος είναι ο ρόλος των τοπικών Αντιδημάρχων για τις σχέσεις των νέων δήμων προς τους πολίτες των καταργούμενων δήμων/κοινοτήτων, αφού έτσι δημιουργείται ένας ορατός θεσμός εύκολης τοπικής πρόσβασης και επίλυσης προβλημάτων, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η απευθείας εκπροσώπηση αυτών των πολιτών στην εκτελεστική-«κυβερνητική» λειτουργία του νέου δήμου.

3.2.6 Η Επιχειρησιακή (ή Εκτελεστική) Επιτροπή

Καθιερώνεται ένα νέο όργανο, η *Επιχειρησιακή (ή Εκτελεστική) Επιτροπή*, ως συλλογικό επιχειρησιακό-εκτελεστικό όργανο στους δήμους. Στο εν λόγω συλλογικό εκτελεστικό όργανο συμμετέχουν, εκτός από τον Δήμαρχο ως Πρόεδρο, όλοι οι θεματικοί και τοπικοί Αντιδήμαρχοι, και στους μεγαλύτερους δήμους ο Γ.Γραμματέας του Δήμου (χωρίς δικαίωμα ψήφου). Στις συνεδριάσεις της Επιχειρησιακής Επιτροπής θα μπορούν επίσης να καλούνται από τον Δήμαρχο και να συμμετέχουν (επίσης, χωρίς δικαίωμα ψήφου) και οι Διευθυντές ή άλλοι επικεφαλής των σημαντικότερων οργανικών μονάδων του δήμου, συμπεριλαμβανομένων των Προέδρων ή Διευθυντών των Ν.Π. του δήμου, ανάλογα με την περίπτωση. Με ένα τέτοιο συλλογικό επιχειρησιακό όργανο μπορεί να αυξηθεί αποφασιστικά η διαφάνεια της δημοτικής δράσης, καθώς και να βελτιωθεί θεαματικά, ο κάθετος, ο οριζόντιος και ο διαπεριφερειακός συντονισμός των δράσεων και των υπηρεσιών του δήμου. Εκτιμάται ότι έτσι, θα αποφευχθούν τριβές,

παρανοήσεις και παρεξηγήσεις σε οργανικών μονάδων, τομέων και Ν.Π. του δήμου ενώ θα διασφαλιστεί η αλληλο-ενημέρωση και η διαρκής ροή πληροφοριών μεταξύ όλων των βασικών οργάνων και στελεχών που ασκούν τη διοίκηση του δήμου.

Συντονιστικός θα είναι και ο ρόλος της Επιχειρησιακής Επιτροπής ως οργάνου συντονισμένης παρακολούθησης και αξιολόγησης (feed back) των δράσεων και πολιτικών του δήμου, ενώ αισθητά αναμένεται να ενισχυθεί η προγραμματική αντίληψη που πρέπει να ενστερνίζονται οι «διοικητές» του δήμου. Τέλος, θα διευκολυνθεί αποφασιστικά και ο επιτελικός-ηγετικός ρόλος του Δημάρχου ο οποίος, αντί να αναλώνει χρόνο και δυνάμεις σε μεμονωμένες περιπτώσεις συντονισμού, άμβλυνσης συγκρούσεων και εποπτείας θα ηγείται ενός οργάνου, στο πλαίσιο του οποίου θα συγκεντρώνει ταχύτατα πολύπλευρη, και διασταυρωμένη πληροφόρηση, ενώ θα απευθύνει άμεσα και ταυτόχρονα τις απαραίτητες εντολές προς όλους τους αρμόδιους αποδέκτες.

Ένα συλλογικό όργανο με επιτελικό ρόλο, θα πρέπει προφανώς να αναλάβει και αρμοδιότητες που αφορούν τον δημοτικό προγραμματισμό, όπως λ.χ. αρμοδιότητες σχετικές με την παρακολούθηση της υλοποίησής του επιχειρησιακού σχεδιασμού. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η γραμματειακή υποστήριξη του νέου οργάνου θα γίνεται από το γραφείο του δημάρχου.

3.3 Το σχέδιο «Καλλικράτης»

Σύμφωνα με το σχέδιο Καλλικράτης οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι περιφέρειες αποτελούν το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης¹⁴. Με την εφαρμογή του σχεδίου Καλλικράτης δεν επήλθε καμία αλλαγή στο Δήμο Καλύμνιων.

Η εδαφική περιφέρεια του κάθε δήμου που συνιστάται¹⁵, αποτελείται από τις εδαφικές περιφέρειες των συνενομένων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.).

¹⁴ Όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας που κυρώθηκε με το Ν. 1850/1989 (ΦΕΚ 144 Α΄

¹⁵ Ν.3852, αρ.2, παρ.1

Οι εδαφικές αυτές περιφέρειες αποτελούν τις δημοτικές ενότητες του νέου δήμου και φέρουν το όνομα του πρώην δήμου ή της κοινότητας.

Τα τοπικά διαμερίσματα που ορίζονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων μετονομάζονται σε τοπικές κοινότητες, εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2.000 κατοίκους και σε δημοτικές κοινότητες εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους. Τοπικές ή δημοτικές κοινότητες αποτελούν και οι δήμοι ή οι κοινότητες που καταργήθηκαν ύστερα από εθελούσια συνένωση ή συνενώνονται με τον παρόντα νόμο και δεν αποτελούνται από τοπικά διαμερίσματα.

Δημοτική κοινότητα συγκροτούν τα τοπικά διαμερίσματα νησιών που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1.000) κατοίκων. Επίσης, συγκροτούν δημοτική κοινότητα ανεξαρτήτως πληθυσμού πρώην κοινότητες ή τοπικά διαμερίσματα που εκτείνονται σε όλη την περιφέρεια του νησιού και δεν αποτελούν δήμο σύμφωνα με το άρθρο 1. Τα δημοτικά διαμερίσματα στα οποία διαιρούνται οι δήμοι άνω των 100.000 κατοίκων μετονομάζονται σε δημοτικές κοινότητες.

Οι περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης (άρθρ.3). Οι περιφέρειες σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές. Σύμφωνα με το νέο σχέδιο Καλλικράτης συνιστώνται οι εξής 13 περιφέρειες:

- Η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- Η περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
- Η περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
- Η περιφέρεια Ηπείρου
- Η περιφέρεια Θεσσαλίας
- Η περιφέρεια Ιονίων Νήσων

- Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
- Η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας
- Η περιφέρεια Αττικής
- Η περιφέρεια Πελοποννήσου
- Η περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- Η περιφέρεια Νοτίου
- Η περιφέρεια Κρήτης

Οι σχέσεις μεταξύ δήμων και περιφερειών είναι διαφορετικές στο σχέδιο Καλλικράτης από ότι στο σχέδιο Καποδίστριας. Μεταξύ των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά σχέσεις συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων (άρθρ.4).

Εκτός από τους δήμους και τις περιφέρειες συστήνονται και οι ενιαίες αποκεντρωμένες διοικήσεις, στις οποίες προΐσταται ένας Γενικός Γραμματέας (άρθρ.6). Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις που συστήνονται είναι οι εξής:

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής με έδρα την Αθήνα.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας με έδρα τη Λάρισα.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τα Ιωάννινα.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με έδρα την Πάτρα.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου με έδρα τον Πειραιά.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Όσον αφορά στις δημοτικές αρχές (άρθρ.7) ο δήμος διοικείται από:

- το δημοτικό συμβούλιο,
- την οικονομική επιτροπή,
- την επιτροπή ποιότητας ζωής,
- την εκτελεστική επιτροπή και
- τον δήμαρχο.

Όσον αφορά στις δημοτικές κοινότητες και στις τοπικές κοινότητες, (άρθρ.8), τα όργανα της δημοτικής κοινότητας είναι:

- το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας και
- ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας.

Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο του Ν.3852 τα όργανα της τοπικής κοινότητας ορίζονται να είναι:

- το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας,
- ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας και
- ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας, για τοπικές κοινότητες μέχρι τριακόσιους (300) κατοίκους.

3.3.1 Ο Δήμαρχος

Ο δήμαρχος οφείλει να προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, να κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, να διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και να ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας (άρθρ.58). Ειδικότερα, ο δήμαρχος είναι αυτός που εκπροσωπεί το δήμο απέναντι σε κάθε δημόσια αρχή και υπογράφει τις όλες τις

πάσης φύσεως συμβάσεις που συνάπτει ο δήμος. Είναι, ακόμα, υποχρεωμένος να εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής και της επιτροπής ποιότητας ζωής. Έχει καθήκον να ορίζει τους αντιδημάρχους. Επίσης, είναι αυτός που συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής.

Ο Δήμαρχος ως προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου. Συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών. Εκδίδει τις άδειες που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του δήμου. Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών, καθώς και τις βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας. Τέλος, συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους για την καλύτερη λειτουργία του δήμου και των υπηρεσιών αυτού.

3.3.2 Οι Αντιδήμαρχοι

Το δήμαρχο επικουρούν οι αντιδήμαρχοι. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι της πλειοψηφίας που ορίζει ο δήμαρχος. Αυτός τους μεταβιβάζει αρμοδιοτήτων σχετικά με ένα θέμα και σε συγκεκριμένο τόπο. Η θητεία των αντιδημάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δύομισι ετών και κατά τη διάρκεια της θητείας τους δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου και εάν ο αντιδήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί ο ίδιος ο δήμαρχος. Τις κατά τόπον αρμοδιότητες των αντιδημάρχων που απουσιάζουν ή κωλύονται ασκεί άλλος αντιδήμαρχος που ορίζεται από τον δήμαρχο ή ακόμα και ο ίδιος ο δήμαρχος.

Οι αντιδήμαρχοι εκτός από τις αρμοδιότητες που τους μεταβιβάζει ο δήμαρχος έχουν και την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα. Παρακολουθούν την εξέλιξη των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα και μεριμνούν για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα. Οι αντιδήμαρχοι συνεργάζονται με τους προέδρους των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων για την επίλυση οποιοδήποτε προβλημάτων

προκύψουν στις δημοτικές και τοπικές κοινότητες αντίστοιχα. Ασκούν, επίσης, και κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να τους μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος, που αφορά τη δημοτική ενότητα. Τέλος, με εξουσιοδότηση του δημάρχου υπογράφουν βεβαιώσεις, πιστοποιητικά και λοιπά διοικητικά έγγραφα που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες.

3.3.3 Εκτελεστική Επιτροπή

Σε όλους τους δήμους που έχουν περισσότερους από έναν αντιδήμαρχο συνιστάται εκτελεστική επιτροπή στην οποία μετέχουν ο δήμαρχος και οι αντιδήμαρχοι. Η εκτελεστική επιτροπή είναι ένα συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου, του μεσοπρόθεσμου, ετήσιου και πενταετούς προγράμματος δράσης.

Πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής είναι ο δήμαρχος. Στις συνεδριάσεις παίρνουν μέρος ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, όταν συζητείται θέμα που την αφορούν ειδικά, καθώς και οι πρόεδροι των νομικών προσώπων του δήμου και άλλοι υπηρεσιακοί παράγοντες όποτε τούτο κρίνεται αναγκαίο.(άρθρ.62)

Η εκτελεστική επιτροπή (άρθρ.63) παρακολουθεί αν εκτελούνται οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου. Έχει την ευθύνη του συντονισμού της κατάρτισης και παρακολούθησης της εκτέλεσης του κάθε επιχειρησιακού προγράμματος που εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο. Το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου είναι και αυτό δίκης της αρμοδιότητα, τόσο η κατάρτιση αυτού όσο και η ευθύνη υλοποίησής του.

Άλλη σημαντική αρμοδιότητα της εκτελεστικής επιτροπής είναι να συγκεντρώνει και αξιολογεί όλες τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και να εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης προς την οικονομική επιτροπή. Έχει, επιπρόσθετα, και την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας και του Κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των δημοτικών

υπηρεσιών κατά την ισχύουσα νομοθεσία. Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το Σχέδιο Χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση του Οδηγού του Δημότη, στον οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του δήμου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Ομοίως πράττει και για το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και τον κανονισμό διαβούλευσης. Εισηγείται, ακόμα σχέδια για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, πάντα σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της περιφέρειας και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη. Τέλος, παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των νομικών προσώπων και των υπηρεσιών του δήμου και ενημερώνει μετά σχετικά το δημοτικό συμβούλιο.

3.3.4 Δημοτικό συμβούλιο

Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το δήμο. Για όλα εκτός από εκείνα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή κάποιου άλλου οργάνου του δήμου ή που το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει στην επιτροπή ποιότητας ζωής, αρμοδιότητές του σχετικές με το αντικείμενό της.

Εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος όταν αυτά ανακύπτουν και γνωμοδοτεί όταν δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα του το ζητούν. Είναι αυτό που καθορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές. Καταρτίζει, μόνο του με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του τον κανονισμό λειτουργίας του, με βάση τον πρότυπο κανονισμό¹⁶. Αν δεν έχει θεσπισθεί κανονισμός λειτουργίας από το δημοτικό συμβούλιο, τότε ισχύει ο εν λόγω πρότυπος κανονισμός.

Ένα (1) μήνα πριν από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το δημοτικό συμβούλιο είναι αυτό που αποφασίζει μόνο, όμως, για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης.

¹⁶ Άρθρο 67 του Ν.3852

3.3.5 Επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου

Το δημοτικό συμβούλιο με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του μπορεί να συγκροτεί επιτροπές για την επεξεργασία και εισήγηση θεμάτων της αρμοδιότητάς του. Ειδικότερα στους τουριστικούς δήμους συγκροτείται επιτροπή για την επεξεργασία και εισήγηση, στο δημοτικό συμβούλιο, θεμάτων τουριστικής ανάπτυξης και προβολής του δήμου. Στις επιτροπές προεδρεύει ένας δημοτικός σύμβουλος που ορίζεται με την απόφαση της συγκρότησης της επιτροπής. Σε αυτές μετέχουν σύμβουλοι που προτείνονται από όλες τις δημοτικές παρατάξεις του δημοτικού συμβουλίου, υπάλληλοι της αρμόδιας διεύθυνσης του δήμου, καθώς και ιδιώτες εμπειρογνώμονες πάνω στα θέματα της επιτροπής και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων της περιοχής.

3.3.5.1 Οικονομική επιτροπή

Η οικονομική επιτροπή είναι ένα όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Ειδικότερα ασχολείται με τη σύνταξη, τον έλεγχο υλοποίησης του προϋπολογισμού του δήμου και υποβάλλει κάθε τρίμηνο την έκθεσή της προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζει την κατάσταση των εσόδων και των εξόδων του δήμου. Στην έκθεση αυτή καταχωρούνται τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας και στη συνέχεια δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου. Προελέγχει ακόμα και τον απολογισμό.

Η οικονομική επιτροπή αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, εκτός, βέβαια, από εκείνες που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αποφασίζει το δημοτικό συμβούλιο. Αποφασίζει, πάντα δίνοντας λόγο, για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

Καταρτίζει, επίσης, τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών έχει δικαίωμα να συγκροτεί επιτροπές, που απαρτίζονται από μέλη της, από δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες, σχετικούς με το αντικείμενο της εκάστοτε

επιτροπής. Μελετά αν υπάρχει η ανάγκη συνάψεως δανείων, και είναι αυτή που καταρτίζει τους όρους τους και εισηγείται σχετικά στο δημοτικό συμβούλιο. Εκτός από τα δάνεια, εισηγείται προς το δημοτικό συμβούλιο σχετικά με την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, το ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του δήμου και παρακολουθεί για την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και στη συνέχεια ενημερώνει αυτό. Εισηγείται, ακόμα, στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 73 παρ.1Β και παρακολουθεί την υλοποίησή τους

Αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών, για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων, για δικαστικό συμβιβασμό και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι ποσού τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. Αποφασίζει, τέλος, για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια.

Τέλος, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες. Η οικονομική επιτροπή με ειδική απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της μπορεί να παραπέμπει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

3.3.5.2 Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Η επιτροπή ποιότητας ζωής, που συνιστάται σε δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του δήμου. Κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που αποβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των δημοτών και γενικότερα της εξυπηρέτησης των ατόμων με

αναπηρίες. Ειδικότερα είναι αρμόδια, με την επιφύλαξη του άρθρου 83,α) για χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστημάτων και επιχειρήσεων μετά από προέλεγχο σχετικού αιτήματος κάθε ενδιαφερομένου, β) για την ανάκληση ή την οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων, επιχειρήσεων και των λοιπών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων που υπόκεινται στις αρμοδιότητες του δήμου, γ) για τη χορήγηση ή την ανάκληση της άδειας λειτουργίας μουσικής.

Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για θέματα καθορισμού της χρήσης γης, για θέματα ρυθμιστικών σχεδίων, προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομούμενων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.Π.Ο.) και έγκρισης πολεοδομικών μελετών, και τέλος για τη λήψη αποφάσεων για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Εισηγείται ακόμα για τη λήψη αποφάσεων για θέματα χωροθέτησης των κοιμητηρίων, κατά τις προβλέψεις του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ124 Α'), των κέντρων αποτέφρωσης νεκρών καθώς και για το σχέδιο των κανονιστικών αποφάσεων των άρθρων 79 και 82 του Κ.Δ.Κ..

Η επιτροπή ποιότητας ζωής συντάσσει μια ετήσια έκθεση των πεπραγμένων στους τομείς αρμοδιότητάς της, η οποία συζητείται και εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες της επιτροπής ποιότητας ζωής. Η επιτροπή ποιότητας ζωής με ειδική απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της μπορεί να παραπέμπει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία κάναμε μια έρευνα για να εξαχθεί η γνώμη και οι απόψεις τόσο των δημοτών όσο και των εκλεγμένων δημοτικών συμβούλων για τα δυο τελευταία εκλογικά συστήματα. Το δείγμα μας αποτέλεσαν 80 δημότες του δήμου της Καλύμνιων, οι οποίοι έχουν δικαίωμα ψήφου. Για τη μερίδα των δημοτών επιλέχθηκε η μέθοδος των ερωτηματολογίων, γιατί ήταν αδύνατο, χρονικά, τόσο να πάρουμε συνεντεύξεις από τόσα άτομα όσο και να επεξεργαστούμε στη συνέχεια τις πληροφορίες από αυτές. Οι πληροφορίες μέσα από τις συνεντεύξεις είναι δύσκολο και χρονοβόρο να κωδικοποιηθούν. Δημιουργήσαμε λοιπόν ένα ερωτηματολόγιο με 15 ερωτήσεις κλειστού τύπου. Κάποιες με τη μορφή της πολλαπλής επιλογής και κάποιες με τη μορφή Ναι ή Όχι. Σε κάποιες ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ζητείται από τους συμμετέχοντες στην έρευνα να καταγράψουν τη γνώμη τους. Εκεί οι απαντήσεις ακολουθούν μια διαβάθμιση με αύξουσα ένταση.

Οι ερωτήσεις χωρίζονται σε 8 μεγάλες κατηγορίες. Οι 4 πρώτες ερωτήσεις ουσιαστικά καταγράφουν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος και κατ' επέκταση του πληθυσμού των δημοτών της Καλύμνου (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα). Στις υπόλοιπες ερωτήσεις ζητείται από τους πολίτες:

- να αξιολογήσουν την οργάνωση των δήμων πριν την εφαρμογή του σχεδίου Καλλικράτης και αν έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή,
- η γνώμη τους για τις συνέπειες στον τρόπο άσκησης εξουσίας από τους αιρετούς,
- η γνώμη τους για την επιρροή του σχεδίου Καλλικράτης στην εξυπηρέτηση των πολιτών,
- η γνώμη τους για την εικόνα της οργάνωσης και λειτουργικότητας των υπηρεσιών του δήμου,
- η γνώμη τους για το αν ο πολίτης γίνεται πιο ενεργός με το νέο σύστημα,
- η γνώμη τους για την τοπική αυτοδιοίκηση γενικά και τέλος

- να επιλέξουν ένα από τα δυο τελευταία σχέδια Καποδίστριας και Καλλικράτης.

Τα ερωτηματολόγια, τα οποία ήταν ανώνυμα, μοιράστηκαν στους δημότες και τους ζητήθηκε να απαντήσουν με ειλικρίνεια έτσι ώστε να εξαχθούν όσο πιο ορθολογικά και αντικειμενικά αποτελέσματα γίνεται. Στη συνέχεια, οι απαντήσεις των δημοτών από κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου κωδικοποιήθηκαν και εισήχθησαν στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS για να γίνει η κατάλληλη στατιστική επεξεργασία και συνδυασμός αυτών. Με τη βοήθεια των δυνατοτήτων του SPSS δημιουργήσαμε διαγράμματα σε μορφή πίτας για να έχουμε οπτικοποιημένες τις απαντήσεις των πολιτών.

Για τη μερίδα δημοτικών συμβούλων ακολουθήθηκε η μέθοδος της προσωπικής συνέντευξης, καθώς οι δημοτικοί σύμβουλοι που μπορέσαμε να προσεγγίσουμε ήταν λίγοι στον αριθμό. Έτσι, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι ο καλύτερος τρόπος για αντλήσουμε περισσότερες πληροφορίες, από αυτούς, για τα θέματα που αφορούσαν την έρευνά μας ήταν η προσωπική συνέντευξη. Οι συνεντεύξεις έγιναν με 4 άτομα. Οι 3 είναι δημοτικοί σύμβουλοι του δήμου Καλύμνιων, από τους οποίους ο ένας είναι ο αρχηγός της ελάσσονος αντιπολίτευσης. Ο τέταρτος ήταν υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος. Η συνέντευξη αποτελούνταν από τέσσερις ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Οι ερωτήσεις ήταν συνδυασμός των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου. Βέβαια, στους αιρετούς δόθηκε η δυνατότητα να απαντήσουν ελεύθερα και όχι με ένα Ναι ή με ένα Όχι, ή να διαλέξουν από μια σειρά επιλογών. Έτσι, μας δόθηκε η δυνατότητα να μπορέσουμε να αντλήσουμε περισσότερες πληροφορίες για τις απόψεις τους.

Στη συνέχεια, κάναμε απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων, αντλήσαμε πληροφορίες και βγάλαμε συμπεράσματα σχετικά με τις απόψεις των αιρετών για τα δυο τελευταία σχέδια οργάνωσης και λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις οποίες θα παραθέσουμε στο επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

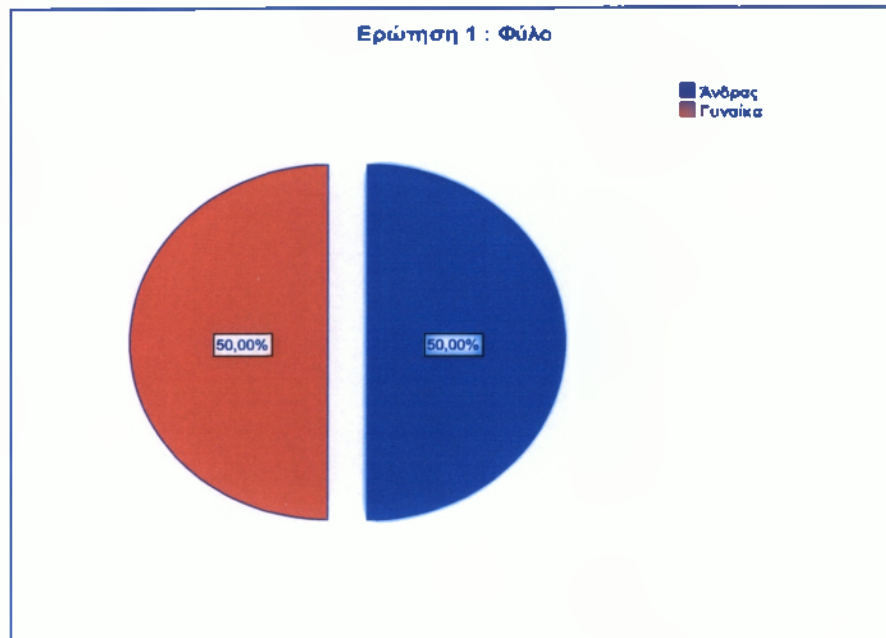
5.1 Αποτελέσματα και συμπεράσματα από απαντήσεις ερωτηματολογίου

Στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της έρευνας που έγινε τόσο με τη μορφή του ερωτηματολογίου, που εφαρμόστηκε σε πολίτες του Δήμου Καλύμνιων, όσο και με τη μορφή συνεντεύξεων, που εφαρμόστηκε στους αιρετούς του Δήμου Καλύμνιων.

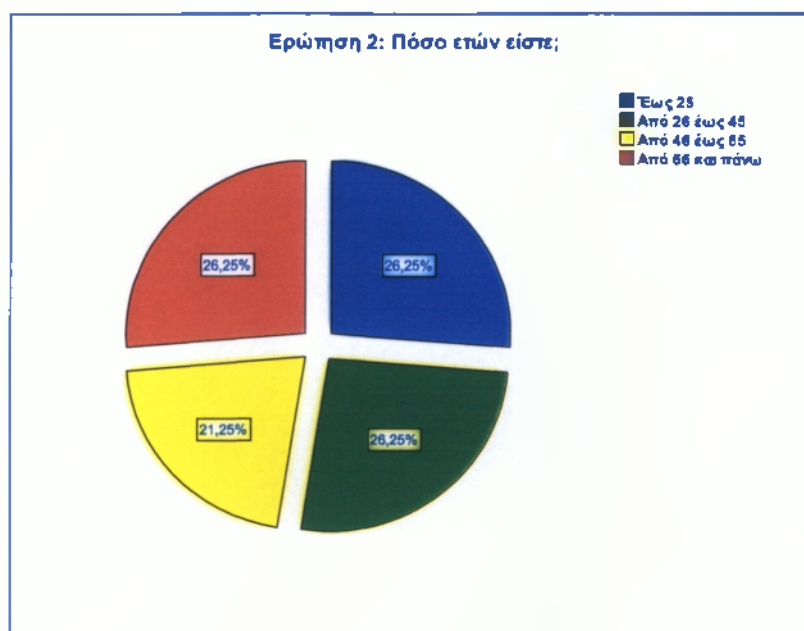
Όπως αναλύθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο από 15 ερωτήσεις κλειστού τύπου, το οποίο διανεμήθηκε σε 80 άτομα τα οποία και απάντησαν σε όλες τις ερωτήσεις. Τα ερωτηματολόγια συλλέχθηκαν και οι απαντήσεις εισάχθηκαν σε φύλλο εργασίας του προγράμματος SPSS σε κατάλληλη μορφή ώστε να μπορούν να επεξεργαστούν καλύτερα. Στη συνέχεια δημιουργήθηκαν διαγράμματα με τη μορφή «πίτας» από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, τα οποία θα σχολιάσουμε και από τα οποία θα εξάγουμε συμπεράσματα.

Καταρχήν θα γίνει ανάλυση του δείγματος όσον αφορά στα δημογραφικά του χαρακτηριστικά, το φύλο, την ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, το επάγγελμα στις πρώτες τέσσερεις(4) ερωτήσεις. Στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε να εξάγουμε συμπεράσματα όσον αφορά στις απόψεις των πολιτών για τα σχέδια Καλλικράτης και Καποδίστριας, στη σύγκριση των δύο σχεδίων, στις αλλαγές που επήλθαν στα συστήματα οργάνωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών του δήμου από τα δύο σχέδια, στην αποτελεσματικότητα των δύο σχεδίων στη λήψη αποφάσεων, στις συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς, στην εξυπηρέτηση του πολίτη, στην αξιολόγηση της συνολικής εικόνας της οργάνωσης και λειτουργικότητας των υπηρεσιών του δήμου από τους ίδιους τους πολίτες μετά από επίσκεψή τους σε κάποια από αυτές, στην άποψη των πολιτών αν χρειαζόταν κάποια αλλαγή στο προηγούμενο σύστημα οργάνωσης και στην άποψή τους για το θεσμό της τοπικής Αυτοδιοίκησης γενικότερα.

Όπως φαίνεται, λοιπόν, από το Διάγραμμα 6. το 50% του δείγματος είναι άνδρες και το άλλο 50% γυναίκες. Το δείγμα του πληθυσμού στο οποίο διανεμήθηκε το ερωτηματολόγιο είναι ισομερώς κατανεμημένο όσον αφορά στο φύλο. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι το φύλο όσων συμμετείχαν στην έρευνα δεν είναι παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει τα αποτελέσματα με οποιοδήποτε τρόπο.

Διάγραμμα 6.

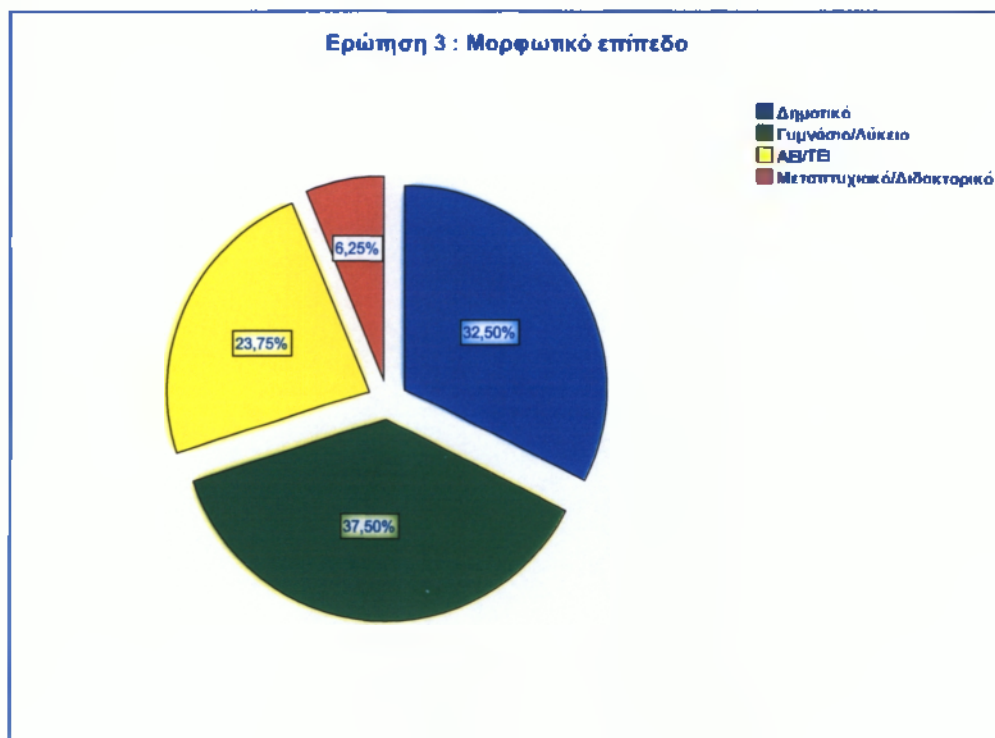

Διάγραμμα 7.

Όσον αφορά στην ηλικία, το δείγμα χωρίστηκε σε τέσσερις (4) μεγάλες κατηγορίες.

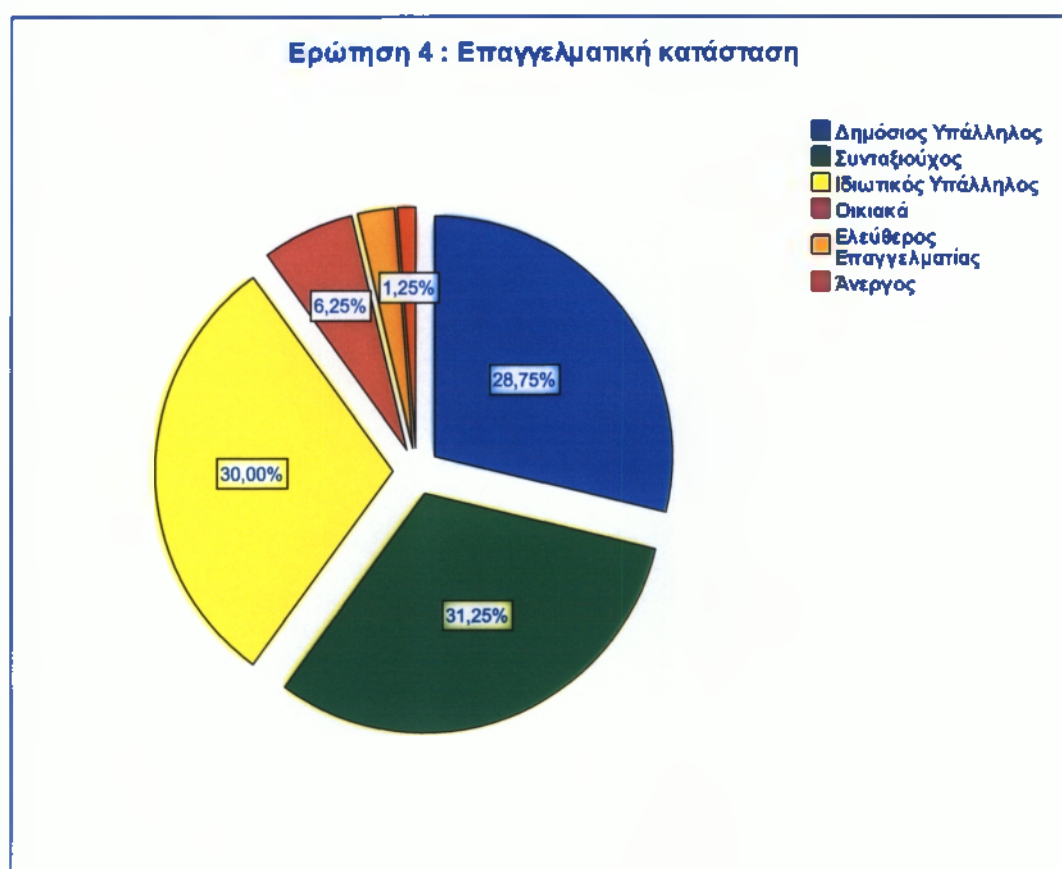
1. Έως 25 ετών,
2. Από 26 έως 45,
3. Από 46 έως 65, και
4. Από 66 και πάνω.

Από το Διάγραμμα 7. βλέπουμε ότι οι ηλικίες όσων συμμετείχαν στην έρευνα είναι σχεδόν ισομερώς κατανομημένες, με την πρώτη, δεύτερη και την τέταρτη κατηγορία να έχουν το ίδιο ποσοστό (26,25%) και την τρίτη κατηγορία να καταλαμβάνει ποσοστό ελαφρώς μειωμένο από τις υπόλοιπες τρεις (21,25%). Το γεγονός αυτό μας βοηθά να εξάγουμε ασφαλέστερα συμπεράσματα από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων στις επόμενες ερωτήσεις. Οι απαντήσεις τους δηλαδή θα είναι σχεδόν απαλλαγμένες από την επιρροή της ηλικίας αλλά και του φύλου τους.

Διάγραμμα 8.

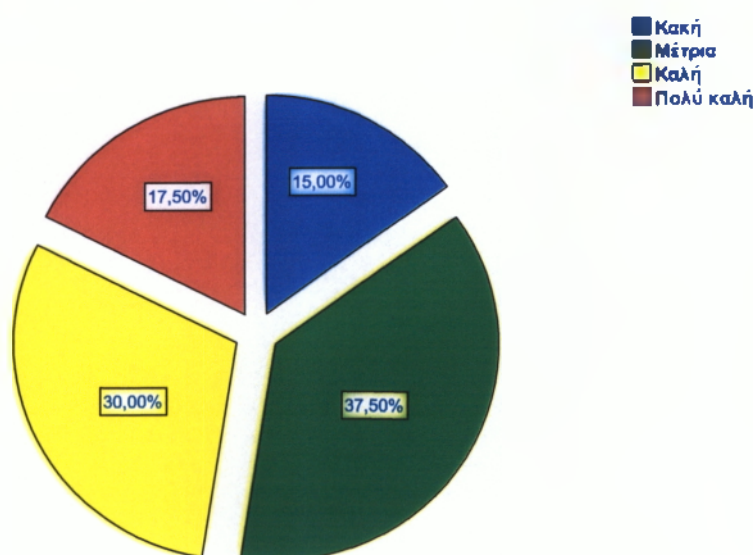
Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 8. το 32,5% έχει βασική εκπαίδευση, έχοντας τελειώσει το Δημοτικό. Το 37,5% των συμμετεχόντων, που είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό, έχουν δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχοντας τελειώσει το τριτάξιο Γυμνάσιο ή έχοντας απολυτήριο Λυκείου. Το 23,75% έχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είτε ΑΕΙ είτε ΤΕΙ. Και ένα μικρό ποσοστό 6,25% έχει Ανώτατη εκπαίδευση, κατέχοντας Μεταπτυχιακό ή Διδακτορικό τίτλο σπουδών. Από τα αποτελέσματα αυτής της ερώτησης βλέπουμε ότι οι συμμετέχοντες είναι μοιρασμένοι σε τρεις μεγάλες κατηγορίες όσον αφορά στο μορφωτικό τους επίπεδο.

Διάγραμμα 9.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 9. το 28,75% είναι δημόσιοι υπάλληλοι, το 31,25% είναι συνταξιούχοι, το 30,00% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, το 6,25% δηλώνουν ότι ασχολούνται με τα οικιακά, το 2,50% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες και το υπόλοιπο 1,25% δεν εργάζονταν κατά την περίοδο που έγινε η έρευνα. Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό (61,25%) των ερωτηθέντων είναι επαγγελματικά ενεργό.

Ερώτηση 5: Ποια είναι η γνώμη σας για το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

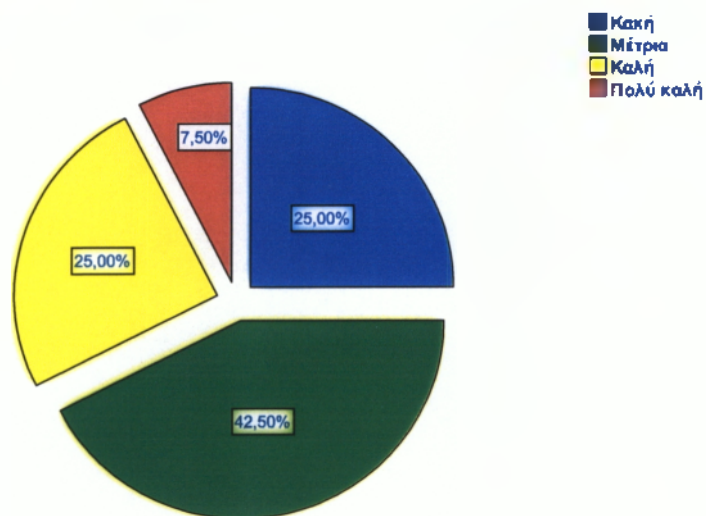

Διάγραμμα 10.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 10, το 15% των ερωτηθέντων έχει κακή γνώμη για το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η γνώμη του 37,50% του δείγματος είναι μέτρια, το 30,00% έχει καλή γνώμη και το 17,50% έχει πολύ καλή γνώμη για το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων δείχνουν ότι γενικότερα οι πολίτες δεν έχουν μεγάλη εμπιστοσύνη στο θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

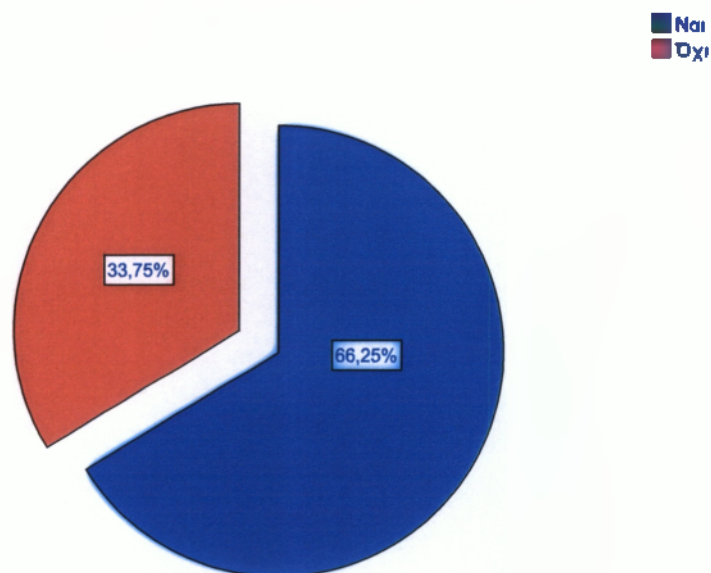
Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 11, το 25% των ερωτηθέντων αξιολογούν την οργάνωση των Δήμων και των Κοινοτήτων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη ως κακή, το 42,50% ως μέτρια, το 25% ως καλή και το 7,50% ως πολύ καλή. Όπως φαίνεται από τις απαντήσεις το 67,5% των ερωτηθέντων έχει κακή ή μέτρια γνώμη για την οργάνωση των Δήμων και των Κοινοτήτων πριν την εφαρμογή του σχεδίου Καλλικράτης, γεγονός που σημαίνει ότι δεν είναι ευχαριστημένοι από την προηγούμενη οργάνωση των Δήμων και Κοινοτήτων.

Ερώτηση 6: Πως αξιολογείτε την οργάνωση των Δήμων και των Κοινοτήτων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη;

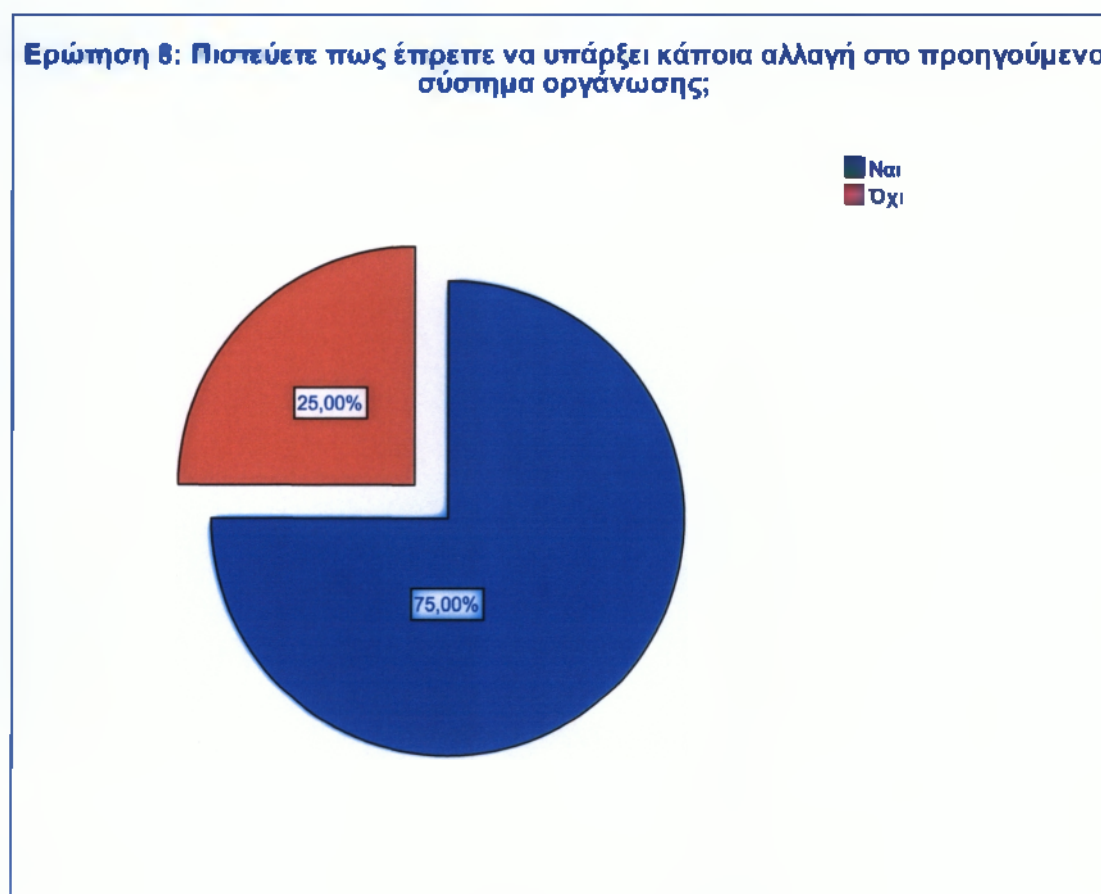
Διάγραμμα 11.

Ερώτηση 7: Θεωρείται πως η αλλαγή του κέντρου των αποφάσεων δυσκολεύει την εξυπηρέτηση των πολιτών;

Διάγραμμα 12.

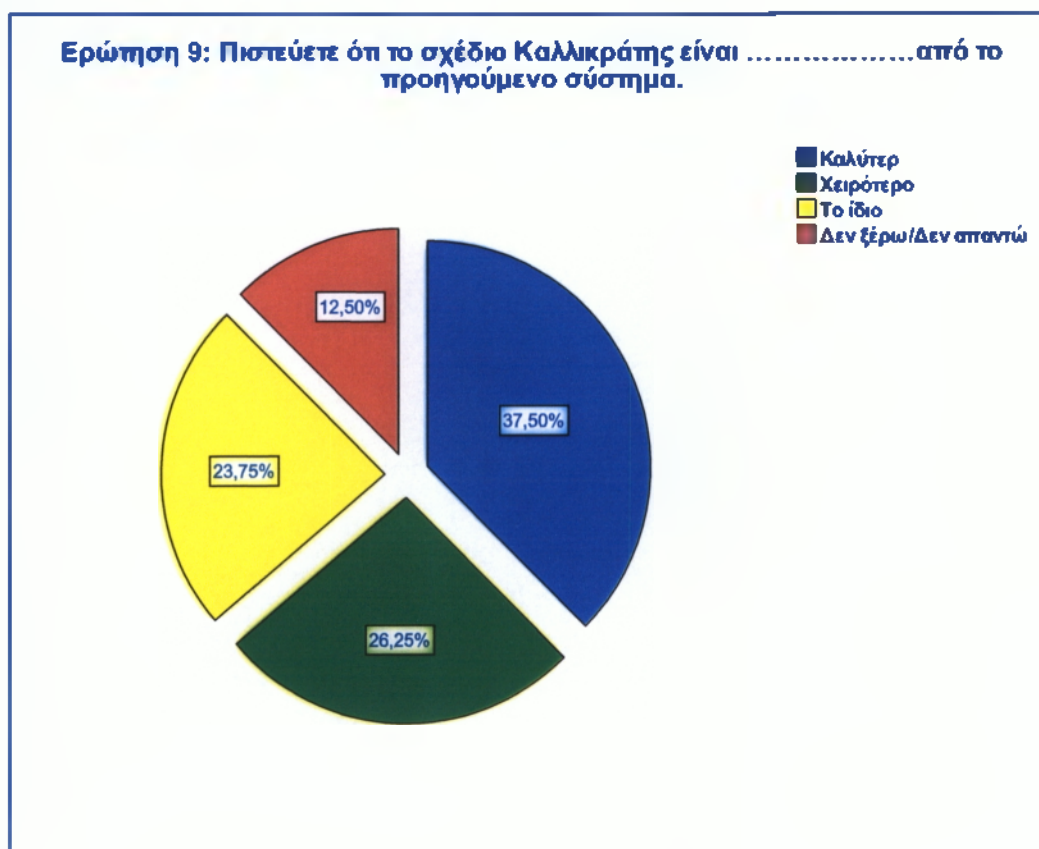
Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 12. το 66,25% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι η αλλαγή του κέντρου των αποφάσεων δυσκολεύει την εξυπηρέτηση των πολιτών και το 33,75% πιστεύει ότι τη διευκολύνει. Παρόλο που κατά τη διάρκεια της έρευνας δεν υπήρχε ακόμα μεγάλη εμπειρία από τις νέες δημοτικές κ περιφερειακές υπηρεσίες εξυπηρέτησης του πολίτη, οι πολίτες που ρωτήθηκαν πιστεύουν ότι η κεντροποίηση του συστήματος λήψης των αποφάσεων δεν θα είναι προς διευκόλυνση του πολίτη. Η μετακίνηση του κέντρου λήψης αποφάσεων από τις κοινότητες σε ανώτερο επίπεδο κατά την εφαρμογή του σχεδίου Καλλικράτης δεν έχει αφήσει τις καλύτερες των εντυπώσεων στους πολίτες, και ιδιαίτερα σε αυτούς των νησιωτικών περιοχών. Αφού χρειάζεται να πάρουν ακόμα και πλοίο για να πάνε σε κάποια υπηρεσία.

Διάγραμμα 13.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 13. το 75% των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή στο προηγούμενο σύστημα οργάνωσης και το 25% ότι

δεν έπρεπε να υπάρξει καμία αλλαγή. Αυτό δείχνει ότι οι πολίτες κατά ένα μεγάλο ποσοστό (75%) δεν ήταν ευχαριστημένοι από το προηγούμενο σύστημα οργάνωσης, αυτό που ίσχυε με το σχέδιο Καποδίστριας, και επιθυμούσαν κάποια αλλαγή.

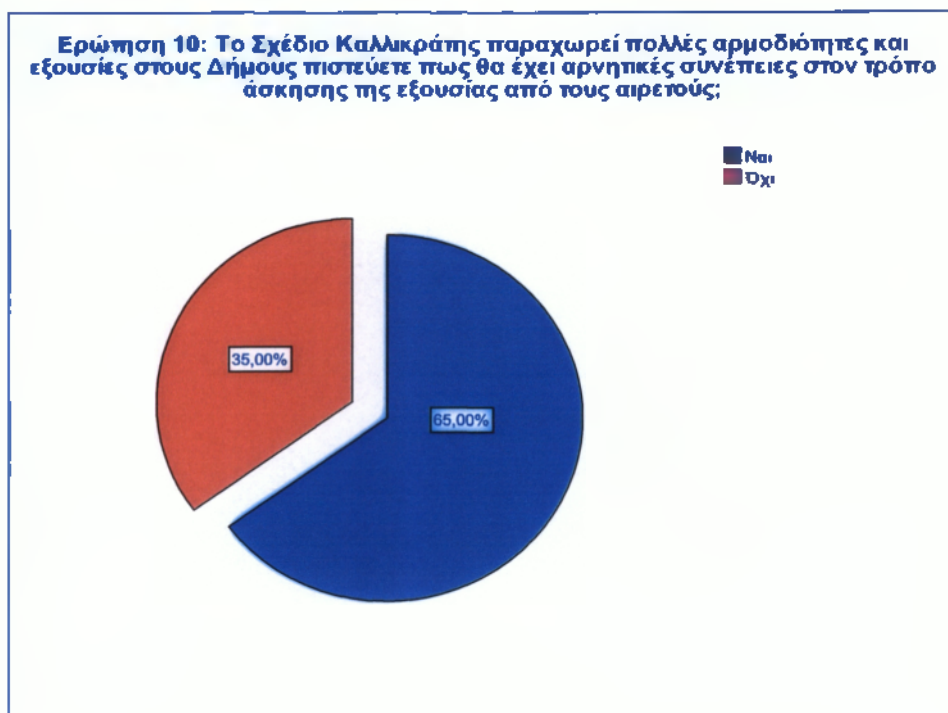

Διάγραμμα 14.

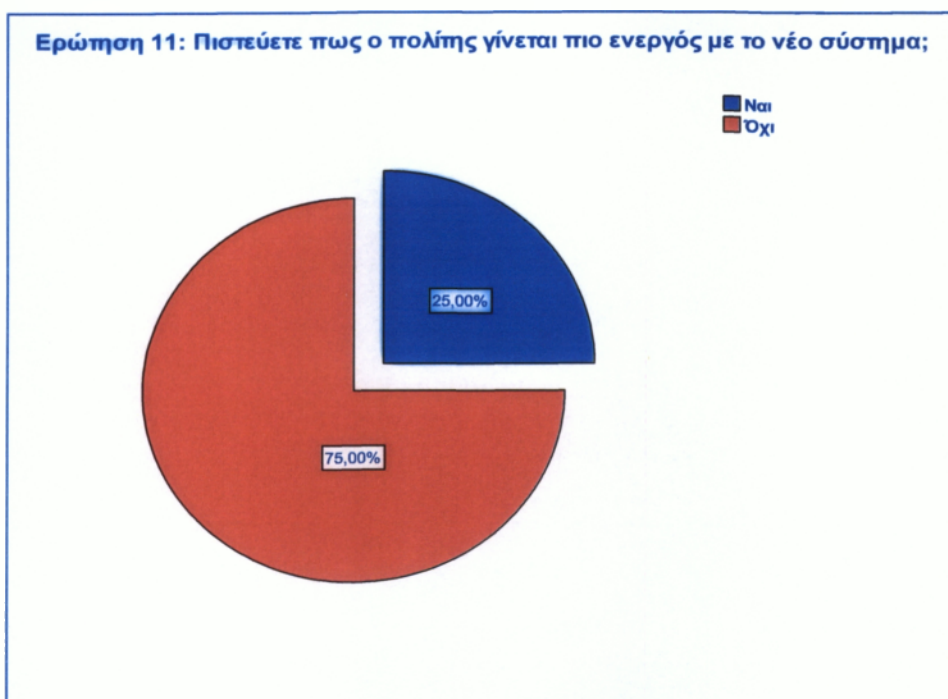
Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 14. το 37,5% των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι το σχέδιο Καλλικράτης είναι καλύτερο από το προηγούμενο σύστημα, Καποδίστριας, το 26,25% πιστεύουν ότι είναι χειρότερο, το 23,75% πιστεύουν ότι είναι το ίδιο και 12,5% δεν έχουν άποψη επί του θέματος. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων σε αυτή την ερώτηση δείχνουν ότι παρόλο που το σχέδιο Καλλικράτης δεν έχει δοκιμαστεί ακόμα στην πράξη για τη αποτελεσματικότητά του, οι πολίτες έχουν υψηλές προσδοκίες από αυτό. Βέβαια ένα σημαντικό ποσοστό 26,25% δεν πιστεύει καθόλου στην αποτελεσματικότητα του σχεδίου Καλλικράτης.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 15. το 65% των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι η συγκέντρωση πολλών αρμοδιοτήτων και εξουσιών στους Δήμους θα έχει αρνητικές συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς και το 35% ότι δεν θα έχει αρνητικές συνέπειες. Οι πολίτες, γενικά, πιστεύουν ότι η συγκέντρωση πολλών

εξουσιών σε ένα όργανο διοίκησης οδηγεί σε κακή μεταχείριση αυτών, αν δεν κατέχονται από τα σωστά άτομα, γεγονός που οδηγεί στη μείωση της αποτελεσματικότητάς του.

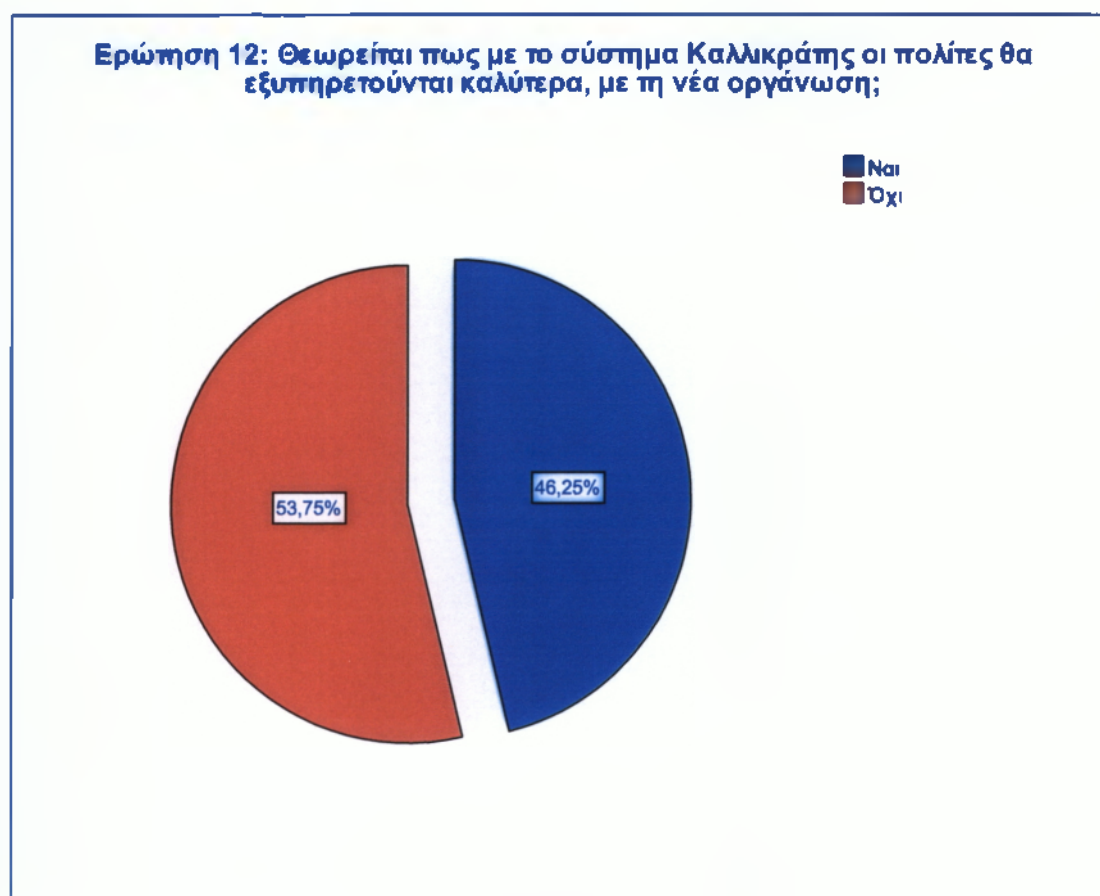

Διάγραμμα 15.

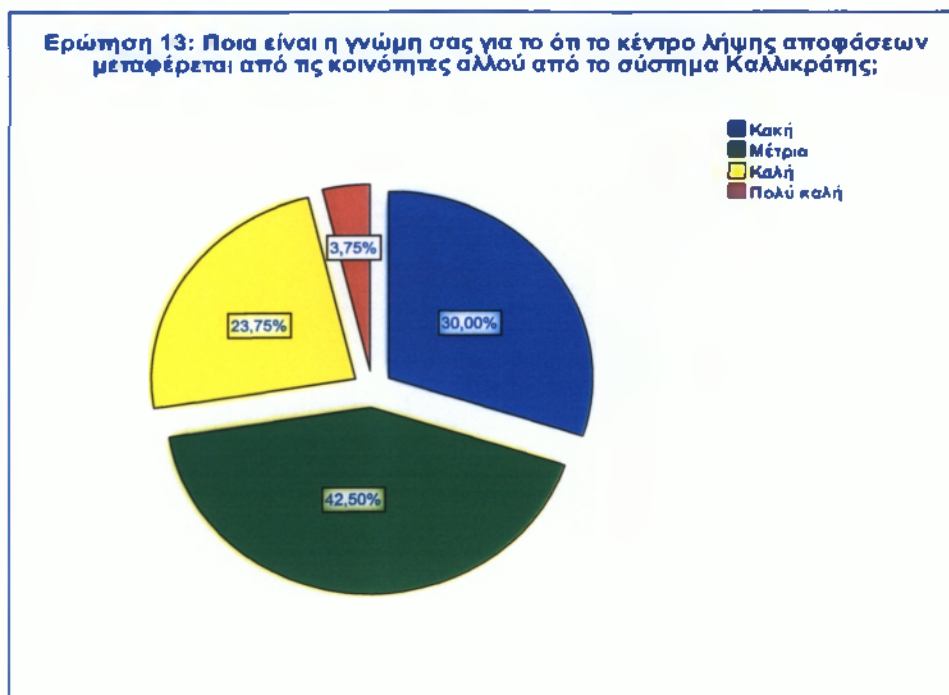
Διάγραμμα 16.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 16, το 75% των ερωτηθέντων δεν πιστεύουν ότι οι πολίτες θα γίνουν περισσότερο ενεργοί με το νέο σχέδιο Καλλικράτης και το 25% αυτών έχουν αντίθετη άποψη. Όπως φαίνεται από τις απαντήσεις οι πολίτες που έλαβαν μέρος στην έρευνα πιστεύουν ότι η συμμετοχή και η ενεργητικότητα των πολιτών κατά ένα μεγάλο ποσοστό δεν θα αλλάξει με το νέο σχέδιο Καλλικράτης, ίσως γιατί πιστεύουν ότι η ενεργητικότητα των πολιτών δεν επηρεάζεται τόσο πολύ από την αλλαγή της οργάνωσης των δήμων, αλλά από άλλους παράγοντες.

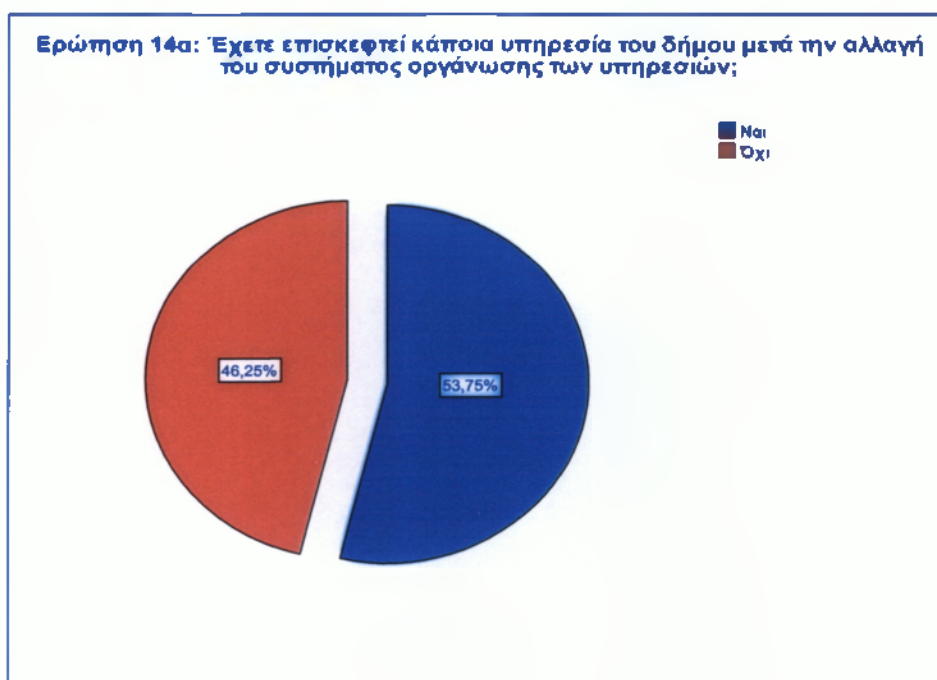
Διάγραμμα 17.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 17, το 53,75% των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι ο πολίτης δεν θα εξυπηρετείται καλύτερα με τη νέα οργάνωση του σχεδίου Καλλικράτης και το 46,25% αυτών έχει αντίθετη άποψη. Αυτή η απάντηση οφείλεται κυρίως στην απαισιοδοξία που διακατέχει τους πολίτες έχοντας κακές εντυπώσεις από το προηγούμενο σύστημα οργάνωσης.

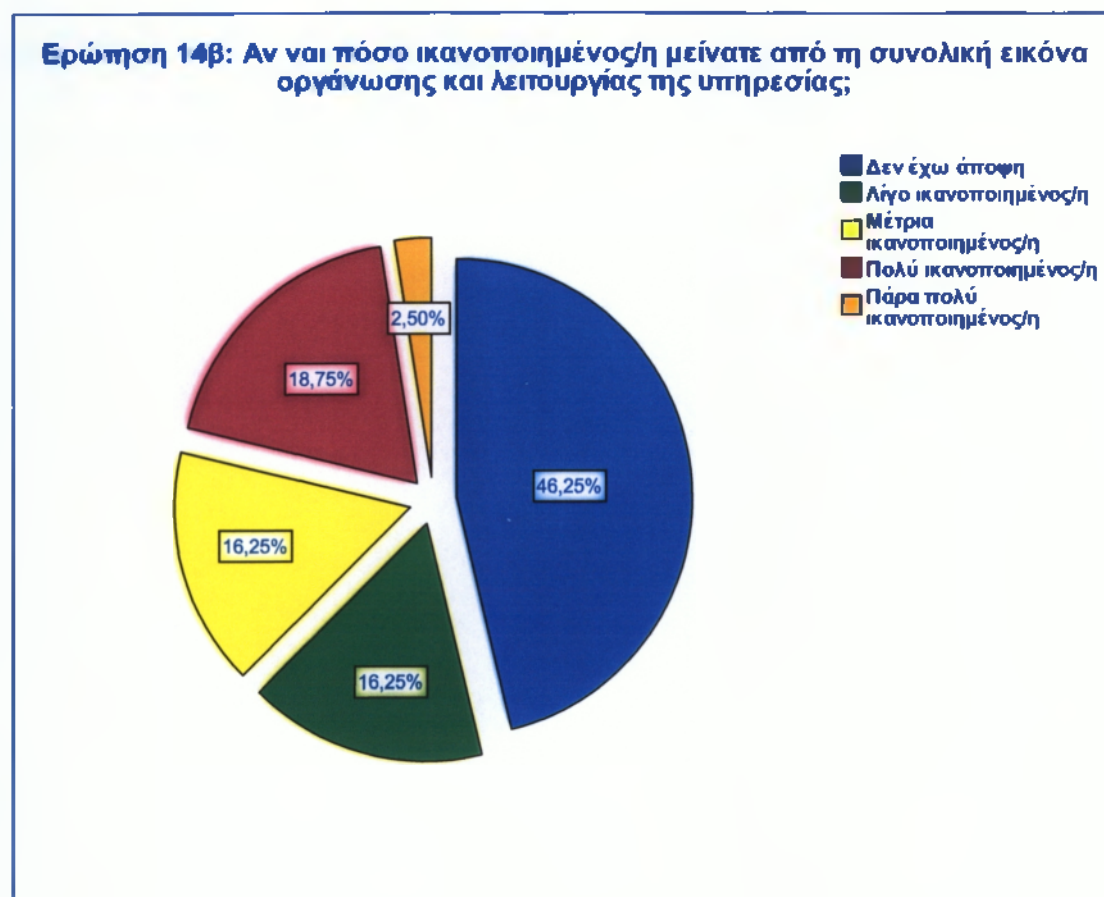
Διάγραμμα 18.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 18, το 30% των ερωτηθέντων έχει κακή γνώμη για το γεγονός ότι το κέντρο λήψης αποφάσεων μεταφέρεται από τις κοινότητες σε άλλο επίπεδο με το σχέδιο Καλλικράτης, το 42,5% μέτρια, το 23,75% καλή και το 3,75% πολύ καλή γνώμη. Γενικότερα, η κεντροποίηση του συστήματος δεν υποστηρίζεται από τους πολίτες για θεωρούν ότι η συγκέντρωση πολλών εξουσιών σε ένα όργανο σημαίνει συνήθως την διάβρωσή του.

Διάγραμμα 19.

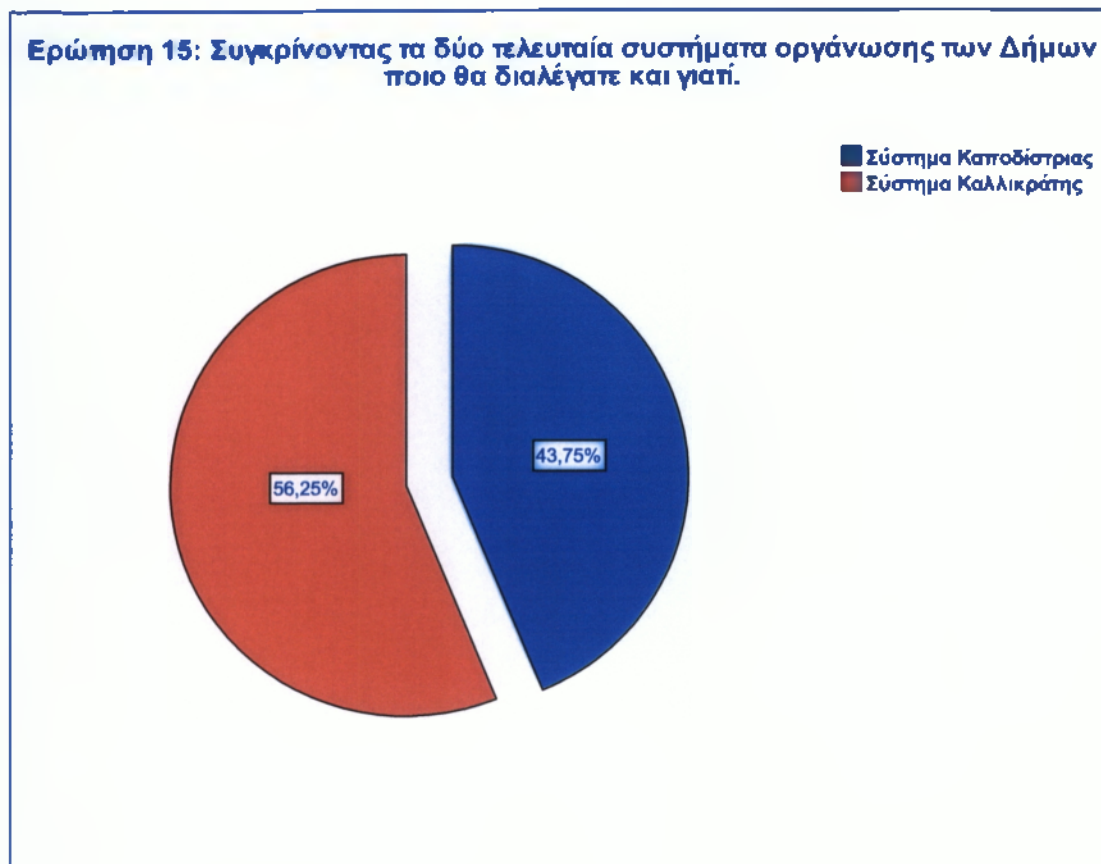
Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 19. το 53,75% των ερωτηθέντων έχει επισκεφτεί κάποια υπηρεσία το δήμου μετά την αλλαγή του συστήματος οργάνωσης των υπηρεσιών ενώ το 46,25% όχι.

Διάγραμμα 20.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 20. το 46,25% των ερωτηθέντων, που απάντησαν αρνητικά αν επισκέφτηκαν κάποια υπηρεσία του δήμου μετά την αλλαγή του συστήματος οργάνωσης των υπηρεσιών, δεν έχουν άποψη για τη συνολική εικόνα οργάνωσης και λειτουργίας της υπηρεσίας. Από τους υπόλοιπους που απάντησαν θετικά το 16,25% είναι λίγο ικανοποιημένο, το 16,25% είναι μέτρια ικανοποιημένο, το 18,75% πολύ ικανοποιημένο και 2,5% είναι πάρα πολύ ικανοποιημένο από τη συνολική εικόνα που παρουσίασε η οργάνωση και η λειτουργικότητα της υπηρεσίας που επισκέφτηκε. Όπως φαίνεται από τις απαντήσεις στην ερώτηση 14β. οι απόψεις των ερωτηθέντων είναι κατανεμημένες σε τρεις μεγάλες κατηγορίες. Αυτοί που είναι πολύ έως πάρα πολύ

ικανοποιημένοι αποτελούν το 21,25% επί του συνόλου και περίπου το 42% αυτών που επισκέφτηκαν κάποια υπηρεσία του δήμου μετά την εφαρμογή του σχεδίου Καλλικράτης.

Διάγραμμα 21.

Όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 21. το 56,25% αυτών που πήραν μέρος στην έρευνα συγκρίνοντας τα δύο τελευταία συστήματα οργάνωσης των δήμων επέλεξε το σύστημα Καλλικράτης ενώ το 43,75% το σύστημα Καποδίστριας. Παρά τις όποιες γενικές αντιρρήσεις των πολιτών για το νέο σύστημα οργάνωσης που διαμορφώνεται με το σχέδιο Καλλικράτης, οι πολίτες το προτιμούν σε σχέση με το προηγούμενο σύστημα του σχεδίου Καποδίστριας, καθώς πιστεύουν ότι η καθεστηκυία τάξη πραγμάτων υπήρχε ανάγκη να αλλάξει και ελπίζουν για κάτι καλύτερο.

Οι πολίτες που έλαβαν μέρος στην έρευνα και απάντησαν στο ερωτηματολόγιο αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα του συνολικού πληθυσμού των δημοτών του δήμου Καλύμνου. Οι συμμετέχοντες, λοιπόν, στην έρευνα αξιολόγησαν την προηγούμενη οργάνωση των δήμων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη ως επί των πλείστων μέτρια και κακή και κατέστησαν σαφές ότι έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή, την οποία

περιμένουν από το νέο σχέδιο Καλλικράτης αφού οι περισσότεροι πιστεύουν ότι είναι καλύτερο από το σχέδιο Καποδίστριας.

Οι πολίτες ακόμα πιστεύουν, κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό(65%), ότι η παραχώρηση πολλών αρμοδιοτήτων και εξουσιών στους δήμους από το σχέδιο Καλλικράτης θα έχει αρνητικές συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς. Ίσως να έχουν αυτή την άποψη όντας απογοητευμένοι από το προηγούμενο σύστημα οργάνωσης. Ίσως, ακόμα, οι πολίτες να μην είναι πλήρως ενημερωμένοι για τις αλλαγές αλλά και τις δυνατότητες που προσφέρει το νέο σχέδιο Καλλικράτης στους αιρετούς ή ακόμα χειρότερα να μην έχουν πλέον εμπιστοσύνη στους αιρετούς ότι θα αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που τους δίνει το νέο σχέδιο, βλέποντας τους αργούς ρυθμούς που λειτουργούν όλα στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Οι πολίτες έχουν μέτρια και κακή γνώμη για την αλλαγή του κέντρου λήψης των αποφάσεων από τις κοινότητες σε άλλο επίπεδο λόγω του σχεδίου Καλλικράτης και δεν πιστεύουν ότι με τη νέα οργάνωση του καλλικρατικού δήμου θα εξυπηρετηθούν καλύτερα, απεναντίας πιστεύουν ότι θα δυσκολέψει την εξυπηρέτησή τους.

Οι πολίτες στην ερώτηση για το ποιο σχέδιο θα επέλεγαν αν συνέκριναν τα δυο σχέδια, απάντησαν τον Καλλικράτη σε μεγάλο ποσοστό (56,25%), γιατί το προηγούμενο σχέδιο ήταν απαρχαιωμένο και το σχέδιο Καλλικράτης παρέχει μεγαλύτερη δύναμη και δυνατότητες στους δήμους. Το 43,75% που επέλεξε το σχέδιο Καποδίστριας θεωρεί ότι το νέο σχέδιο είναι πολύπλοκο ότι τα αποτελέσματα από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του είναι δείχνουν ότι οι δήμοι κινούνται με αργούς ρυθμούς.

5.2. Συμπεράσματα από τις συνεντεύξεις

Στους αιρετούς έγιναν τέσσερεις ερωτήσεις, από τις οποίες άλλες ήταν ατόφιες από το ερωτηματολόγιο και άλλες συνδυασμός περισσότερων από δύο ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, για να διαπιστωθεί η γνώμη τους σε σχέση με τα θέματα που πραγματεύονται αυτές καθώς και για να γίνει σύγκριση των απαντήσεών τους σε σχέση με αυτές των πολιτών που απάντησαν το ερωτηματολόγιο. Οι συνεντεύξεις πάρθηκαν κυρίως από εκλεγμένους δημοτικούς συμβούλους και από έναν μη εκλεγμένο δημοτικό

σύμβουλο. Η πρώτη ερώτηση είναι συνδυασμός των ερωτήσεων 6,8 και 9 του ερωτηματολογίου. Η δεύτερη ερώτηση είναι η ερώτηση 10 του ερωτηματολογίου. Η τρίτη ερώτηση είναι συνδυασμός των ερωτήσεων 7,12 και 13 του ερωτηματολογίου. Η τέταρτη ερώτηση είναι η ερώτηση 15 του ερωτηματολογίου.

Στην πρώτη ερώτηση για το πώς αξιολογούσαν την οργάνωση των δήμων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη και αν κατά τη γνώμη τους έπρεπε να υπάρξει αλλαγή, όλοι οι αιρετοί ομόφωνα συμφωνούν ότι η οργάνωση στους δήμους και τα κοινοτικά διαμερίσματα με το παλιό σχέδιο Καποδίστριας ήταν απαρχαιωμένη και είχε πολλά κενά και η αλλαγή ήταν αναγκαία. Βέβαια έχουν εντοπιστεί πολλές δυσκολίες στην εφαρμογή του νέου σχεδίου καθώς οι αλλαγές γίνονται με αργούς ρυθμούς. Χρειάζεται, λοιπόν, χρόνος. Τονίζουν, επίσης, ότι σημαντικό ρόλο στη σωστή εφαρμογή του νέου σχεδίου Καλλικράτης παίζει ο ανθρώπινος παράγοντας. Χρειάζονται οι κατάλληλοι άνθρωποι στην κατάλληλη θέση.

Στη δεύτερη ερώτηση για το αν πιστεύουν ότι η παραχώρηση πολλών αρμοδιοτήτων και εξουσιών στους δήμους από το νέο σχέδιο Καλλικράτης θα έχει αρνητικές συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς, οι ίδιοι απαντούν πως η παραχώρηση πολλών εξουσιών δεν σημαίνει απαραίτητα και κακή μεταχείριση αυτών. Ο τρόπος διαχείρισης της εξουσίας εξαρτάται από τα πρόσωπα που την κατέχουν, αυτοί είναι που θα πρέπει να πράξουν τα νόμιμα. Αν δεν υπάρξει ικανή στελέχωση των δήμων, τότε θα υπάρξει πρόβλημα. Αν τα πρόσωπα – αιρετοί είναι τα κατάλληλα, τότε οι θεσμοί ενισχύονται και οι δήμοι αποκτούν μεγαλύτερη εξουσία. Οι σημερινοί δήμοι θα μπορούσαν να παρομοιαστούν με μικρά κυβερνεία, σύμφωνα με τη γνώμη ενός από τους δημοτικούς συμβούλους.

Στην τρίτη ερώτηση για το αν θεωρούν ότι η κατάργηση των κοινοτήτων δυσκολεύει των εξυπηρέτηση των πολιτών, όλοι οι αιρετοί απαντούν θετικά. Με την κατάργηση των κοινοτήτων πολλοί πολίτες και ειδικά αυτοί που βρίσκονται μακριά από τα κέντρα λήψης αποφάσεων, δηλαδή όσοι μένουν σε απομακρυσμένες και ιδίως νησιωτικές περιοχές ήδη αντιμετωπίζουν πρόβλημα στην εξυπηρέτησή τους.

Στην τέταρτη ερώτηση για το ποιο σχέδιο θα επέλεγαν αν συνέκριναν τα δύο τελευταία, η απάντηση και από τους τέσσερεις συνεντευξιζόμενους είναι το σχέδιο

Καλλικράτης. Η γενική άποψη είναι ότι έτσι όπως έχει σχεδιαστεί, δίνονται πολλές αρμοδιότητες στους δήμους και υπάρχουν ξεκάθαρες αρμοδιότητες μεταξύ δήμων και περιφέρειας. Όμως, οι δημοτικές αρχές κινούνται με αργούς ρυθμούς και έτσι δεν έχουν ακόμα ολοκληρωμένο έργο. Πιστεύουν, λοιπόν, στο σχέδιο Καλλικράτης αλλά με την προϋπόθεση να υπάρξουν οι απαραίτητες ρυθμιστικές διατάξεις που θα παρέχουν μεγαλύτερη ευελιξία και αποτελεσματικότητα για τη υλοποίηση των στόχων.

5.3 Συγκριτική ανάλυση αποτελεσμάτων - συμπερασμάτων

Παραπάνω αναλύσαμε τόσο τις απόψεις των πολιτών όσο και τις απόψεις των αιρετών για τα δύο προηγούμενα σχέδια οργάνωσης των δήμων. Βλέπουμε, λοιπόν, από τις απαντήσεις ότι η γνώμη τόσο των πολιτών όσο και των αιρετών συμπίπτουν σε πολύ μεγάλο βαθμό στα περισσότερα θέματα που πραγματεύονται οι ερωτήσεις.

Στην πρώτη ερώτηση, λοιπόν, βλέπουμε ότι και οι δυο ομάδες συμφωνούν ότι η αλλαγή από το προηγούμενο σύστημα Καποδίστριας ήταν αναγκαία και επιβεβλημένη. Οι αιρετοί προσθέτουν ακόμα ότι σημαντικό ρόλο στο νέο σχέδιο Καλλικράτης θα παίξει ο ανθρώπινος παράγοντας. Χρειάζεται να βρίσκονται οι κατάλληλοι άνθρωποι στην κατάλληλη θέση.

Στη δεύτερη ερώτηση οι πολίτες απαντούν ότι η παραχώρηση πολλών αρμοδιοτήτων και εξουσιών στους δήμους από το νέο σχέδιο Καλλικράτης θα έχει αρνητικές συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς, ενώ οι ίδιοι οι αιρετοί υποστηρίζουν ότι αυτό δεν είναι απολύτως απαραίτητο. Κατά τη γνώμη τους, ο τρόπος διαχείρισης της εξουσίας εξαρτάται από τα πρόσωπα που την κατέχουν και τη στελέχωση των δήμων. Αν γίνει σωστή διαχείριση τότε ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης θα ενισχυθεί περισσότερο στη συνείδηση του κόσμου.

Στην τρίτη ερώτηση, τόσο οι πολίτες όσο και οι αιρετοί συμφωνούν απόλυτα στο γεγονός ότι με την αλλαγή του κέντρου λήψης των αποφάσεων από τις κοινότητες σε άλλο επίπεδο λόγω του σχεδίου Καλλικράτης, πολλοί πολίτες και ειδικά αυτοί που βρίσκονται μακριά από τα κέντρα λήψης αποφάσεων, δηλαδή όσοι μένουν σε απομακρυσμένες και ιδίως νησιωτικές περιοχές θα αντιμετωπίζουν πρόβλημα στην

εξυπηρέτησή τους. Όσοι κατοικούν σε νησιωτικές περιοχές που δεν βρίσκονται στην έδρα του δήμου, στον οποίο ανήκουν, ήδη αντιμετωπίζουν προβλήματα. Όσοι βρίσκονται λ.χ. σε ένα μικρό νησί πρέπει να πάνε σε άλλο νησί για να εξυπηρετηθούν.

Στην τέταρτη ερώτηση για το ποιο σχέδιο θα επέλεγαν οι πολίτες είναι χωρισμένοι στα δύο. Το 56,25% επιλέγει το σχέδιο Καλλικράτης επειδή το προηγούμενο σχέδιο ήταν απαρχαιωμένο και το νέο παρέχει μεγαλύτερη δύναμη και δυνατότητες στους δήμους. Ενώ το 43,75% επιλέγει το σχέδιο Καποδίστριας γιατί το νέο είναι πολύπλοκο και ακόμα κινείται με πολύ αργούς ρυθμούς. Οι αιρετοί από την άλλη πλευρά όντας ίσως περισσότερο ενημερωμένοι από τους πολίτες για το νέο σύστημα επιλέγουν όλοι, χωρίς δεύτερη σκέψη, το σχέδιο Καλλικράτης. Ίσως γιατί γνωρίζουν καλύτερα τη δυναμική του και τις προοπτικές του, με την προϋπόθεση βέβαια να υπάρξει μεγαλύτερη ευελιξία και αποτελεσματικότητα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσα από τη διαδικασία της έρευνας και ανάπτυξης της παρούσας εργασίας πολλά συμπεράσματα εξήχθησαν γύρω από την πορεία των συστημάτων αυτοδιοίκησης.

Αρχικά κάνοντας μια ιστορική αναδρομή στο θεσμό και την πορεία της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα θελήσαμε να δείξουμε ποσό σημαντικός είναι ο θεσμός αυτός, προσπαθήσαμε λοιπόν να παρουσιάσουμε τη διαδρομή του από τα Βυζάντιο έως και σήμερα. Παρατηρούμε λοιπόν πως υπάρχει συνεχής εξέλιξη του θεσμού, λόγω των αναγκών της τοπικής κοινωνίας για αλλαγή, αλλά και του γενικού πολιτικού συστήματος.

Κάνοντας παράθεση των αποτελεσμάτων των εκλογικών αναμετρήσεων στην Κάλυμνο από το 1946 έως και τις τελευταίες εκλογές του 2010 θελήσαμε να δείξουμε ένα παράδειγμα των μεταβολών που υπήρχαν ανάλογα με το σύστημα που υπήρχε σε κάθε εποχή (λιγότεροι ή περισσότεροι Δημοτικοί Σύμβουλοι, δεύτερες Κυριακές εκλογικά ποσοστά). Παρατηρώντας προσεκτικά τα αποτελέσματα των εκλογικών αναμετρήσεων εύκολα μπορούμε να αντιληφθούμε την συνεχή εκλογή συγκεκριμένων προσώπων, που άρχουν το νησί για πολλά και συνεχή έτη. Το γεγονός αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως ο κόσμος στηρίζει και επανεκλέγει ίδια πρόσωπα παρ' όλες τις όποιες αλλαγές των εκλογικών συστημάτων.

Αναλύοντας έπειτα τα δύο τελευταία εκλογικά συστήματα (Καποδίστριας-Καλλικράτης), καταφέραμε να βρούμε τις δυνατότητες και τις αδυναμίες του κάθε ενός από αυτά και στη συνέχεια να τα συγκρίνουμε μέσα από τη γνώμη των απλών ανθρώπων, μέσω των ερωτηματολογίων αλλά και την άποψη των αιρετών μέσα από τις συνεντεύξεις που αποσπάσαμε. Επιλέξαμε να αναλύσουμε τα δύο αυτά εκλογικά συστήματα, για τον λόγο ότι ήταν τα πιο πρόσφατα, αλλά και αυτά τα οποία έφεραν τις μεγαλύτερες αλλαγές όπως παρατηρούμε στην διοίκηση. Σημαντική αλλαγή αποτελεί για παράδειγμα ο διαχωρισμός της Περιφέρειας από το Δήμο στο νέο σχέδιο, προκειμένου να παραχωρηθεί μεγαλύτερη αυτονομία στους δήμους και να μειωθεί η γραφειοκρατία, σε αντίθεση με το σχέδιο Καποδίστριας στο οποίο ήταν συνδεδεμένες και αλληλοεξαρτώντουσαν.

Συγκρίνοντας τέλος τα ερωτηματολόγια από των πολιτών με τις συνεντεύξεις των αιρετών παρατηρήσαμε ότι οι απόψεις τους σε κάποια σημεία συνταυτίζονται. Και οι δύο

ομάδες συμφωνούν πως η αλλαγή από το προηγούμενο σύστημα ήταν αναγκαία και επιβεβλημένη, ενώ σημαντικό ρόλο σύμφωνα με τους αιρετούς θα παίξουν οι άνθρωποι. Διαφορά υπάρχει στην παραχώρηση πολλών αρμοδιοτήτων που παραχωρεί το νέο σύστημα με τους απλούς πολίτες να θεωρούν πως θα έχει αρνητικά αποτελέσματα στην άσκηση της εξουσίας από τους αιρετούς, ενώ οι ίδιοι υποστηρίζουν πως κάτι τέτοιο δεν είναι βέβαιο.

Όσον αφορά την αλλαγή του κέντρου λήψης αποφάσεων από τις κοινότητες σε άλλο επίπεδο λόγω του Καλλικρατικού σχεδίου, δημιουργεί πολλά προβλήματα στην εξυπηρέτηση των πολιτών και ειδικά σ' αυτούς των νησιωτικών περιοχών που αρκετές φορές χρειάζεται να μεταφερθούν σε άλλο νησί για να τακτοποιήσουν τις υποθέσεις τους, δημιουργώντας τους δυσaréσκεια που βρίσκει σύμφωνους και τους αιρετούς.

Σύγχυση επικρατεί όμως ανάμεσα στους πολίτες για το πιο από τα δύο συστήματα είναι προτιμότερο, υπάρχουν σχεδόν δύο ισόποσες ομάδες η μία με 56,25 %, η οποία θεωρεί πως ήταν επιβεβλημένη η αλλαγή του προηγούμενου συστήματος καθώς ήταν απαρχαιωμένο και πιστεύουν πως το σχέδιο Καλλικράτης παρέχει μεγαλύτερη δύναμη και περισσότερες δυνατότητες στους δήμους, γεγονός που θεωρούν θετικό. Στον αντίποδα βρίσκεται το υπόλοιπο 43,75% των ερωτηθέντων οι οποίοι προτιμούν το προηγούμενο σύστημα, καθώς βρίσκουν τον Καλλικράτη πολύπλοκο και ότι κινείται με αργούς ρυθμούς προς την υλοποίηση του. Στους αιρετούς ωστόσο παρατηρείται κοινή άποψη στο συγκεκριμένο ερώτημα. Όλοι πιστεύουν πως το σχέδιο Καλλικράτης υπερέχει έναντι του σχεδίου Καποδίστριας, διότι πιστεύουν πως έχει μεγαλύτερες δυνατότητες και προοπτικές, τονίζοντας ταυτόχρονα την επιτακτική ανάγκη κάποιων τροποποιήσεων ώστε και γίνει πιο ευέλικτο και κατά συνέπεια πιο υλοποιήσιμο και αποτελεσματικό και θεωρούν εξίσου σημαντικό την σωστή επιλογή στελεχών που θα είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση και την στελέχωση των δήμων για την άρτια και γρήγορη εφαρμογή του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α (ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)

1. Φύλο

☐ Άνδρας

☐ Γυναίκα

2. Πόσο ετών είστε;

☐ Έως 25.

☐ Από 26 έως 45.

☐ Από 46 έως 65.

☐ Από 66 και πάνω.

3. Μορφωτικό επίπεδο

☐ Δημοτικό

☐ Γυμνάσιο/Λύκειο

☐ ΑΕΙ/ΤΕΙ

☐ Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό

4. Επαγγελματική κατάσταση

☐ Δημόσιος Υπάλληλος

☐ Συνταξιούχος

☐ Ιδιωτικός Υπάλληλος

☐ Οικιακά

☐ Ελεύθερος Επαγγελματίας

☐ Άνεργος

☐ Μαθητής/Φοιτητής

☐ Άλλο

5. Ποια είναι η γνώμη σας για το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

☐ Κακή

☐ Μέτρια

☐ Καλή

☐ Πολύ καλή

6. Πως αξιολογείτε την οργάνωση των Δήμων και των Κοινοτήτων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη;

☐ Κακή

☐ Μέτρια

☐ Καλή

☐ Πολύ καλή

7. Θεωρείται πως η αλλαγή του κέντρου των αποφάσεων δυσκολεύει την εξυπηρέτηση των πολιτών;

☐ Ναι

☐ Όχι

8. Πιστεύετε πως έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή στο προηγούμενο σύστημα οργάνωσης;

☐ Ναι

☐ Όχι

9. Πιστεύετε ότι το σχέδιο Καλλικράτης είναιαπό το προηγούμενο σύστημα.

☐ Καλύτερο

☐ Χειρότερο

☐ Το ίδιο

☐ Δεν ξέρω/Δεν απαντώ

10. Το Σχέδιο Καλλικράτης παραχωρεί πολλές αρμοδιότητες και εξουσίες στους Δήμους πιστεύετε πως θα έχει αρνητικές συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς;

☐ Ναι

☐ Όχι

11. Πιστεύετε πως ο πολίτης γίνεται πιο ενεργός με το νέο σύστημα;

☐ Ναι

☐ Όχι

12. Θεωρείται πως με το σύστημα Καλλικράτης οι πολίτες θα εξυπηρετούνται καλύτερα, με τη νέα οργάνωση;

☐ Ναι

☐ Όχι

13. Ποια είναι η γνώμη σας για το ότι το κέντρο λήψης αποφάσεων μεταφέρεται από τις κοινότητες αλλού από το σύστημα Καλλικράτης;

☐ Κακή

☐ Μέτρια

☐ Καλή

☐ Πολύ καλή

14. Έχετε επισκεφτεί κάποια υπηρεσία του δήμου μετά την αλλαγή του συστήματος οργάνωσης των υπηρεσιών;

☐ Ναι

☐ Όχι

Αν ναι πόσο ικανοποιημένος/η μείνατε από τη συνολική εικόνα οργάνωσης και λειτουργίας της υπηρεσίας;

☐ Λίγο ικανοποιημένος/η

☐ Μέτρια ικανοποιημένος/η

☐ Πολύ ικανοποιημένος/η

☐ Πάρα πολύ ικανοποιημένος/η

15. Συγκρίνοντας τα δύο τελευταία συστήματα οργάνωσης των Δήμων
ποιο θα διαλέγατε και γιατί.

.....

.....

.....

.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

(ΑΠΟΜΑΓΝΩΤΟΦΩΝΗΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ)

ΜΙΚΕΣ ΡΗΓΑΣ - ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1. Πως αξιολογείτε την οργάνωση των Δήμων και των κοινοτήτων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη; Πιστεύετε πως έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή;

Η αλλαγή του τρόπου διακυβέρνησης των Δήμων ήταν επιβεβλημένη. Η καλύτερη δυνατή εφαρμογή του Καλλικράτη είναι θέμα προσώπων. Σίγουρα η μετάβαση από τη μία οργανωτική δομή στην άλλη χρειάζεται χρόνο αλλά οι ικανότητες αυτών που καλούνται να τις υλοποιήσουν παίζουν πρωτεύον ρόλο. Τα πρώτα δείγματα μας δείχνουν ότι οι Δήμοι κινούνται με αργούς ρυθμούς ως προς τις αλλαγές που πρέπει να κάνουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2. Το σχέδιο Καλλικράτης παραχωρεί πολλές αρμοδιότητες και εξουσίες στους Δήμους πιστεύετε πως θα έχει αρνητικές συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς;

Η παραχώρηση τόσων αρμοδιοτήτων και εξουσιών δίνει τη δυνατότητα στους Δήμους να γίνουν μικρά κυβερνεία. Αν η στελέχωση των Δήμων δεν είναι ικανοποιητική όσο αφορά το υπαλληλικό προσωπικό τότε θα υπάρξει πρόβλημα .

ΕΡΩΤΗΣΗ 3. Θεωρείται πως η κατάργηση των κοινοτήτων δυσκολεύει των εξυπηρέτηση των πολιτών;

Βέβαια. Η κατάργηση τους και η σύμπτυξη τους σε μεγαλύτερους, δημιουργεί προβλήματα στην εξυπηρέτηση των πολιτών. Ιδιαίτερα στα νησιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4. Συγκρίνοντας τα δυο τελευταία συστήματα οργάνωσης των Δήμων ποιο θα διαλέγατε και γιατί;

Ο Καλλικράτης σίγουρα προσφέρει τεράστιες δυνατότητες στους Δήμους. Πρέπει όμως να υπάρξουν αρκετές ρυθμιστικές διατάξεις προκειμένου να γίνει πιο εφικτός, πιο υλοποιήσιμος, πιο ευέλικτος, πιο αποτελεσματικός.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΑΛΟΥΖΗΣ - ΑΡΧΗΓΟΣ ΕΛΛΑΣΟΝΟΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1. Πως αξιολογείτε την οργάνωση των Δήμων και των κοινοτήτων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη; Πιστεύετε πως έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή;

Σαφώς θα έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή γιατί το σύστημα το προηγούμενο είχε πολλά κενά. Σίγουρα υπάρχουν και θα υπάρξουν δυσκολίες στο τρόπο εφαρμογής του νέου συστήματος, γι' αυτό χρειάζεται χρόνο και κατάλληλα πρόσωπα στις κατάλληλες θέσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2. Το σχέδιο Καλλικράτης παραχωρεί πολλές αρμοδιότητες και εξουσίες στους Δήμους πιστεύετε πως θα έχει αρνητικές συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς;

Όχι, εάν και εφόσον ο Δήμος είναι στελεχωμένος με τους κατάλληλους ανθρώπους όχι μόνο δεν θα έχει αρνητικές συνέπειες αλλά δίνει την δυνατότητα στους Δήμους να ενισχυθούν και να έχουν μεγαλύτερη εξουσία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3. Θεωρείται πως η κατάργηση των κοινοτήτων δυσκολεύει των εξυπηρέτηση των πολιτών;

Ναι, θεωρώ πως οι κατάργηση των κοινοτήτων δυσκολεύει πάρα πολύ τους πολίτες ειδικά αυτούς που μένουν μακριά από τα κέντρα λήψης αποφάσεων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4. Συγκρίνοντας τα δυο τελευταία συστήματα οργάνωσης των Δήμων ποιο θα διαλέγατε και γιατί;

Θα επέλεγα τον Καλλικρατικό Δήμο, διότι παραχωρεί πολλές εξουσίες και αρμοδιότητες στους Δήμους, με την προϋπόθεση όμως να υπάρξει και κάποια ευελιξία.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ - ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1. Πως αξιολογείτε την οργάνωση των Δήμων και των κοινοτήτων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη; Πιστεύετε πως έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή;

Η οργάνωση των Δήμων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη ήταν σε πολύ άσχημη και παλαιωμένη κατάσταση. Οποσδήποτε έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή, αρκεί να γίνει η σωστή εφαρμογή του νέου σχεδίου για να υπάρξουν αποτελέσματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2. Το σχέδιο Καλλικράτης παραχωρεί πολλές αρμοδιότητες και εξουσίες στους Δήμους πιστεύετε πως θα έχει αρνητικές συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς;

Σαφώς υπάρχει παραχώρηση μεγάλης εξουσίας και δικαιωμάτων στους Δήμους, αυτό δεν σημαίνει αυτομάτως και κακή μεταχείριση, αυτό είναι κάτι που εξαρτάται από τους ανθρώπους που είναι τοποθετημένοι σε συγκεκριμένες θέσεις πόσο καλά θα πράξουν τα νόμιμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3. Θεωρείται πως η κατάργηση των κοινοτήτων δυσκολεύει των εξυπηρέτηση των πολιτών;

Βεβαίως και δυσκολεύει την εξυπηρέτηση των πολιτών και ιδιαιτέρως στις απομακρυσμένες από τα κέντρα τους περιοχές όπως τα νησιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4. Συγκρίνοντας τα δυο τελευταία συστήματα οργάνωσης των Δήμων ποιο θα διαλέγατε και γιατί;

Τον Καλλικρατικό Δήμο τουλάχιστον όπως έχει σχεδιαστεί γιατί ακόμη οι Δήμοι κινούνται με πολύ αργούς ρυθμούς και δεν έχουμε δει ολοκληρωμένο έργο.

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ ΤΗΛΙΑΚΟΣ - ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1. Πως αξιολογείτε την οργάνωση των Δήμων και των κοινοτήτων πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη; Πιστεύετε πως έπρεπε να υπάρξει κάποια αλλαγή;

Απαρχαιωμένη, η αλλαγή ήταν επιβεβλημένη. Πολλά κενά στο προηγούμενο σύστημα που τα καλύπτει το νέο, εάν φυσικά εφαρμοστεί όπως πρέπει.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2. Το σχέδιο Καλλικράτης παραχωρεί πολλές αρμοδιότητες και εξουσίες στους Δήμους πιστεύετε πως θα έχει αρνητικές συνέπειες στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τους αιρετούς;

Σίγουρα το νέο σύστημα οργάνωσης παραχωρεί πολλές εξουσίες στους Δήμους, αν θα υπάρξουν αρνητικές συνέπειες θα εξαρτηθεί από τον τρόπο διαχείρισης της εξουσίας από τα πρόσωπα που την κατέχουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3. Θεωρείται πως η κατάργηση των κοινοτήτων δυσκολεύει των εξυπηρέτηση των πολιτών;

Ναι, η κατάργηση των κοινοτήτων δημιουργεί πολλά προβλήματα στους πολίτες και ειδικά στους ανθρώπους που κατοικούν στις νησιωτικές περιοχές.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4. Συγκρίνοντας τα δυο τελευταία συστήματα οργάνωσης των Δήμων ποιο θα διαλέγατε και γιατί;

Τον Καλλικράτη. Δίνει πολλές αρμοδιότητες στους Δήμους και ξεκαθαρίζει το πεδίο των αρμοδιοτήτων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιογραφία ελληνική

- 1) Αρχείο Δήμου Καλυμνίων
- 2) Δένδιας Μιχ., 1966, Διοικητικόν Δίκαιον. Τόμος Β'. Διοικητική Οργάνωσις, Αθήνα, Παπαζήσης
- 3) Μακρυδημήτρης Αντ, Σπηλιωτόπουλος Π. Επ, 2001, Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα, Αθήνα, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σακκούλα
- 4) Μαντάς Β. Νικόλαος, Ντάνος Σ. Αναστάσιος, 1944, Μεθοδολογία Εκπόνησης Πτυχιακών Εργασιών, Αθήνα, Σύγχρονη Εκδοτική
- 5) Μπεσίλα-Βήκα Ευρυδίκη, 2004, Τοπική Αυτοδιοίκηση, τόμος 'Β', Αθήνα, Εκδόσεις Σακκούλα
- 6) Παπαχατζή Γ., 1952, Σύστημα του εν Ελλάδι ισχύοντος διοικητικού δικαίου, Αθήνα, Εκδόσεις Δευτέρα
- 7) Τσουντας Κωνσταντίνος, 2004, Οι λειτουργίες του κράτους στα σύγχρονα πολιτεύματα, Αθήνα, εκδόσεις Εμμανουηλίδη
- 8) «Η ΚΑΛΥΜΝΟΣ» (Παλιά εφημερίδα του νησιού, το αρχείο της οποίας βρίσκεται στο αναγνωστήριο του δήμου «Αι Μούσαι»)
- 9) Ν. 1454/1950
- 10) Ν. 3938/1959
- 11) Ν. 4337/1964
- 12) Ν. 2539/1997
- 13) Ν. 3434/2006 «Ρύθμιση θεμάτων εθνικών, νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών και διευθέτηση ειδικών θεμάτων»
- 14) Ν. 3463/2006 (Κ.Δ.Κ.), Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

- 14) Ν. 3463/2006 (Κ.Δ.Κ.), Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
- 15) Ν. 3852/2010
- 16) <http://www.eetaa.gr/>
- 17) <http://www.aftodioikisi.gr/dhmoi>
- 18) <http://www.teicrete.gr/users/kutrulis/Crete/Gen-info/istoria-dimon.htm>
- 19) http://www.hadjimichalis.gr/pavlea/dimot_ekloges.html
- 20) <http://www.ita.org.gr/>
- 21) <http://www.vpes.gr>